

Uvodnik

Jurij Paljk

Politika pa molči!

Če kdo, potem podpisani gotovo ne razume več ničesar, kar se tiče plinskega terminala v Žavljah namreč, za katerega so pred dnevi z velikim veseljem naznanili, da ga bodo zgradili. Zunanji minister je najavil, da bodo plinski terminal v Žavljah zgradili preprosto zato, ker plin pač rabimo!, državni podsekretar za okolje (Se vam le sveti, zakaj je bil imenovan?) je hitro dodal svojo o tem, kako sedanja vlada zgledno skrbi za okolje, tržaški župan pa je javno naznanil veselje ob novici, sledil je vsesplošen aplavz.

In bralke in bralci, ki berete Novi glas, veste, da ne spadam med tiste, ki se otepajo vsake novosti in se zato ne bi zavedal pomena in potrebe po energiji. Ne, ne gre za to. Preprosto: spadam med tiste, ki ne razumejo več ničesar, predvsem pa ne odkritega veselja javnih upraviteljev in vseh tistih, ki so to bili do nedavnega, beri: sedanje opozicije.

Že res, da se spominjam dne, ko sva s pokojnim deželnim svetovalcem stranke Slovenska skupnost Mirkom Špacapanom ugotavljala pred leti, kako so se neverjetno bleščale oči, a ne od joka, ampak od veselja in zadovoljstva, tedanjim upraviteljem, ko so jim bili načrtovalci znane multinacionalke, ki se ukvarja z energijo, predstavili številke. Govorim seveda o številkah, ki so same dovolj zgovorne. O velikih vsotah denarja govorim. O tistih vsotah, ki stečejo v nikdar dovolj polne blagajne javnih, predvsem lokalnih uprav, če se seveda dovoli, da se zgradi plinski terminal. Tistega v Žavljah namreč. Ker se je že takrat vedelo, da so o tistem na morju govorili veliko predvsem zato, da so lahko bolje pripravili teren za tistega v Žavljah!

Ena od lastnosti, ki bi jo morali imeti vsi dobri časnikarji, je predvsem spomin, tudi zgodovinski spomin. A kaže, da je med nami zelo malo dobrih časnikarjev, saj danes skorajda ni nikogar, ki bi se, ponavljam, danes spomnil, česa vsega niso znali povedati okoljevarstveniki o plinskih terminalih! In na ribiče, ste pozabili na ribiče iz Gradeža, Marana in Trsta, na tiste iz Kopra in bližnje Chioggie? Se ne spominjate več, kako so nam pripovedovali, kako da bodo vse ribe pomrle, kakšne strašne stvari, da se bodo dogajale, če bo do izgradnje plinskega terminala prišlo? In zeleni, kje so danes zeleni?, vsi tisti, ki so govorili, kako plinski terminali škodujejo okolju? Se nihče več ne spomni bombastičnih izjav o atomski bombi, ki da jo bodo zgradili blizu Trsta?

Nič od tega ni ostalo. Kot je ostalo tudi malo, zelo malo od politike. Kot da bi šlo samo za denar.

Saj najbrž tudi gre skoraj samo za denar. Tisti skoraj sem dodal zato, ker se ne morem znebiti neprijetnega občutka, ko si postavljam vprašanje, zakaj je prav Trst tako pomembno središče (Česa? Industrije, ki je nikjer ni?), da se v njem postavi plinski terminal. Je bojazen pred izgradnjo tistega na hrvaškem otoku Krku res tako preteča?

Ko se gradijo take zadeve, se porabi veliko denarja, našega seveda! Mojega in vašega, denarja davkoplačevalcev.

Upam, da niste tako lahkoverni, da še verjame v to, da vam kdo kaj podarja. In multinacionalke gotovo nikdar ničesar ne podarijo. Niso, ne podarjajo in ne bodo.

Da sem katokomunist, bodo rekli, kot so že. To se reče vedno, ko se želi nekoga javno diskvalificirati, onesposobiti, predvsem pa zato, da se ne dajejo odgovori.

Pa samo pišem stvari, o katerih bi morala javno govoriti politika.

Politika pa molči!
In se raje ukvarja s tem, ali je primerno za regionalnega vodjo dekle, ki ima lep nasmeh in ničesar drugega!

Poletni tabori so tu!

Doberdopski volčiči in volkuljice v Dragi pri Bazovici

Foto AC

Letošnja Draga mladih

Cilj je združevanje mladih, dejavnih in v prihodnost zazrtih Slovencev!

Devetnajsta Draga mladih, ki je med 10. in 12. julijem 2009 potekala v Kopru, je postregla s pomenljivim naslovom Ustvarjalnost in inovativnost – ključ do uspeha. Več mladih iz Slovenije, zamejstva in zdomstva je na tokratnem intelektualnem forumu poskušalo skozi okroglo mizo in delavnice spoznavati prednosti ustvarjalnosti in inovativnosti, ki iz dneva v dan prihajata vedno bolj v ospredje, kar dokazuje tudi odločitev Evropske komisije o razglasitvi leta 2009 kot evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti.

V petek, 10. t. m., v jutranjih urah, je bila v Središču Rotunda tiskovna konferenca, na kateri so predstavili letošnjo izvedbo Drage mladih. Sledil je spoznavni popoldan, na katerem so se udeleženci popeljali z ladjo na piknik. Zvečer je spregovoril gost Japac Jakopin, nekdanji profesor ljubljanske medicinske fakultete, snovalec bark in soustanovitelj slovenskega podjetja Seaway.

Naslednji dan je bila v jutranjih urah prva okrogla miza z naslovom Od inovativnosti do ustvarjalnosti s sodelovanjem znanih gostov, kot so Tinkara Kovač (glasbenica), Gregor Čušin (igralce), Peter Florjančič (inovator) in Jure Leskovec (znanstvenik). Vsak go-

st je povedal svoje mnenje in predstavil osebne izkušnje, upoštevajoč ustvarjalnosti in inovativnosti. Pri krajši debati so se oglašili številni mladi.

V popoldanskih urah so se mladi udeležili različnih delavnic, športne (jadranje, kanuji, potapljanje), igralske, debatne, kulinarčne in delavnice za izdelavo robotov. Vse so jih uspešno prevzele in so odpirale pot k razmišljanju o ustvarjalnosti in k inovativnim idejam.

Podpisani sem se udeležil debatne delavnice, na kateri smo pripravili deklaracijo, v kateri smo izpostavili, da je potrebno tematici nameniti več pozornosti, hkrati pa smo hoteli opozoriti državo, da mora ustvarjalnost in inovativnost spodbujati na vseh področjih. Obravnavali smo izobraževanje, zaposlovanje ter pomanjkanje sredstev in dolgoročnih ciljev. Vsakemu od postavljenih petih problemov smo predlagali možno rešitev. Debatna delavnica je bila kar plodna in dolga, saj smo tej tematiki posvetili 4 ure in smo bili na koncu res zadovoljni z rezultatom.

Po bolj ali manj utrudljivih delavnicah so se udeleženci napotili k večerji. Kasneje so predstavili opravljeno delo in se nato udeležili družabnega istrskega večera Etnoistra v Šmarjah pri Kopru.

V nedeljo, 12. t. m., zadnji dan, smo pripravili udeleženci debatne delavnice drugo ok-

roglo mizo Inovativnost in ustvarjalnost mladih, na kateri smo mladi predstavili svoja mnenja povabljenim gostom in smo sprejeli deklaracijo 19. Drage mladih. Za okroglo mizo, ki sem jo vodil, so sedeli še Marjetka Pezdik Kofol in Ivana Aleksandra Simčič (Slovenija) ter Iztok Bajc (Italija). Med debato so se oglašili tudi drugi mladi iz Slovenije in Koroske ter veliko gostov, med njimi Boris Pleškovič, predsednik Slovenskega svetovnega kongresa, Zorko Škvor (Urad za mladino), Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete iz Trsta in Davorin Devetak (Slovensko deželno gospodarsko združenje). Med uglednimi gosti je bila tudi konzulka republike Italije, ki je sledila prvemu delu okrogle mize s pomočjo prevajalke.

Po kosilu so nas s petjem razveselili predstav-

Pogovor

Člani Pevske skupine Musicum o prehojeni glasbeni poti, novih izzivih in načrtih za prihodnost

3

niki slovenske manjšine v Argentini, ki so prav v tistih dneh zaključevali turo po Sloveniji.

Prepričan sem, da je ta pobuda uspeh mladih Slovencev in Slovenk, ki se soočajo z različnimi temami in dokazujejo, da jih to zanima. Cilj naslednjih izvedb mora temeljiti na vključevanju čim večjega števila mladih iz Slovenije, zamejstva in zdomstva, kajti res je: več nas je, boljše gre.

Matia Mosenich

Pred obiskom predsednika FJK v Ljubljani

Igor Gabrovec na pogovoru z Renzom Tondom

Pospesitev čezmejnega sodelovanja, nov zagon evropskim projektom, skupno načrtovanje razvoja teritorija in vloga manjšin pri krepitvi dobrososedskih odnosov so bile glavne teme na srečanju, ki ga je imel deželni svetnik SSK Igor Gabrovec s predsednikom deželne vlade

stri in tudi samim predsednikom Borutom Pahorjem. Predsednika Tonda je posebej zanimala ocena političnega stanja v Sloveniji s posebnim poudarkom na odzive Slovenije na finančno krizo, ki je tudi na slovenskih tleh zajela marsikatero že od nekdanj solidno gospodarsko dejavnost.

va pomembno vlogo tudi delovna skupina za manjšine, pri kateri sodelujejo predstavniki Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji. Deželni svetnik Gabrovec je Tonda med drugim opozoril na nekatere kritične situacije v ustanovah slovenske manjšine v FJK, med temi posebej SSG (katerega je ob Občini in Pokrajini Trst solastnik tudi Dežela), in na potrebo po krepitvi gnotne pomoči medijem slovenske manjšine, ki odigravajo pomembno vlogo pri povezovanju in spodbujanju naše skupnosti. Glede medijskega področja je Gabrovec predsednika Tonda ponovno opozoril na pro-

blev vidljivosti oz. nevidljivosti slovenskih televizijskih sporedov v videmski pokrajini.

Renzom Tondom. Ta se je v torek, 21. t. m., mudil na obisku v Ljubljani, kjer je imel pogovore z nekaterimi mini-

Predsednik Tondo je potrdil namen, da se ponovno začne delovanje stalnega omizja FJK-Slovenija, kjer naj odigra-

O izgradnji terminala v Žavljah Kritični pomisleki Igorja Gabrovca

Nesporno je, da se mora naša družba resno soočiti s potrebo po zagotavljanju osnovnih energetskih virov, kar naj bi bilo glavno vodilo zagovornikov izgradnje plinskega terminala pri Žavljah. Po logiki lova dveh muh z enim zamahom pa naj bi projekt zagotovil tudi zaprtje škedenjske železarne z istočasno preusmeritvijo tam zaposlene delovne sile v funkcijo novega objekta. Oba navedena cilja sta, seveda, plemenita do mere dejanske uresničljivosti. Z drugimi besedami: paziti moramo, da ne ostane vse pri obljubah, ki

splahnijo, ko je mogotcem zadoščeno. Zato moramo kot državljani in zlasti še kot javni upravitelji na celoten problem gledati globalno, in to tudi, kar zadeva negativne plati projekta o novem uplinjevalniku. Načrt bi nedvomno z veliko žlico posegel v razvoj tržaškega pristanišča in v promet vsega Tržaškega zaliva. Preveriti gre tudi, kako bi se uresničitev uplinjevalnika zrcalila na večkrat opevane turistično-razvojnne ambicije Trsta z vso okolico. Nadalje gre razumeti, kako je načrtovana povezava med rezervoarji in

Mittelfest

Lech Walesa na Mittelfestu v Čedadu

Nekdanji voditelj poljskega sindikata Solidarnost Lech Walesa se je prejšnje dni mudil na festivalu Mittelfest v Čedadu, kjer je dobil uradno priznanje. Nekdanji poljski predsednik in nobelovec je tu dal tudi vrsto izjav o mednarodni politiki in sodobni družbi.

omrežjem.... Z drugimi besedami: bo to pomenilo nov plinovod s posledičnimi novimi razlastitvami zemljišč in kirklopskimi izkopavanji? Ne nazadnje gre zelo odgovorno obravnavati vprašanje varnosti, saj nas je nedavna tragična nesreča pri Viareggiu ponovno opozorila na včasih res neslutene posledice površnega ali vsaj nezadostnega spoštovanja varnostnih predpisov in načela previdnosti. Na vsa ta in še na mnoga druga vprašanja so opozorili dolinska županja Fulvia Premolin in miljski prvi občan Nerio Nesladek s soglasno podporo obeh občinskih svetov, se pravi političnih večin in opozicij. Odločujoči subjekti so se na njuna vprašanja in pomisleke doslej kratko malo poživžgali, kar vsekakor ni dobra popotnica načrtu, ki bo, v dobrem in slabem, odločilno vplival na življenje in razvoj vseh, ki gledajo na Tržaški zaliv. Časa je še dovolj, da se vse zgoraj navedene napake in nerodnosti popravijo. Pomembno vlogo bi lahko pri tem odigrala Slovenija, ki je prav tako poklicana, da se izreče o načrtu.

Tridnevni svetovni vrh G8 predstavnikov najbogatijih držav sveta na eni strani in najmanj razvitih afriških držav na drugi strani je občasno zasenčil notranje politično dogajanje v Italiji, ki pa je takoj oživele, ko so udeleženci vrha v L'Aquili zapustili Italijo. O tem vrhu bi se dalo marsikaj povedati, a se nam vendarle zdi pametno vprašati se, v kolikšnem času in v kakšni meri se bodo njegovi načelno dobri sklepi stvarno uresničili v obče dobro človeštva in mednarodne skupnosti. Italijanski premier Berlusconi je bil zadovoljen tako glede poteka organizacije kot sprejetih sklepov in si v tem pogledu lasti posebno zaslugo. Treba mu je priznati, da se je med omenjenim srečanjem vedel, kakor se državniku spodobi, ne da bi, kot je njegova ustaljena navada, vsiljeval zbujanje pozornosti nase.

V ospredju največje pozornosti je bil vsekakor novi ameriški predsednik Barack Obama s svojim živahnim nastopanjem brez vsakršne vzvišenosti tudi v stikih z navadnimi ljudmi. Predstavil se je kot resen in verodostojen sogovornik z vsemi, s katerimi je prišel v stik, zvest svojim trdnim življenjskim načelom. To je prišlo do izraza zlasti v dejstvu, da po vsem blišču sredi svetovne elite ni pozabil na svoj afriški etnični izvor. Iz Italije se je namreč odpravil na prvi obisk v rodno Afriko, in sicer v Gano v Gvinejskem zalivu, od koder so pred stoletji afriške domačine vozili v Ameriko. Na tiskovni konferenci je predstavnike medijev spomnil, kako je njegov oče pred 50 leti iz Kenije odšel v Ameriko (ZDA). Rekel je tudi, da njegovi sorodniki še živijo v kočah, niso lačni, živijo pa v barakah in hišicah iz blata in slame. Zato ni naključje, da so se "ta veliki in bogati" na vrhu v L'Aquili odločili za izdatnejšo pomoč afriškim državam, predvsem za

Novi zakon o varnosti

Vsebuje nedorečenosti in neskladnosti

odpravljanje vzrokov lakote in revščine s pobudami za razvoj kmetijstva in ne zgolj v obliki prehodne dobrodelnosti. Med svojim obiskom v Gani je ameriški predsednik Obama resno opozoril voditelje afriških držav, da morajo zatirati korupcijo in ustvarjati pogoje za uveljavitev demokratičnih vlad, drugače ne bo možen noben napredek. Gano je postavil za nekakšen zgled, kako so lahko le

"padanske obhodnice" in na njihovem razkazovanju gradila svoj politični kapital, ki se ji je obrestoval na volitvah. Ljudstvo svobode ni bilo sicer nad tem navdušeno, vendar si ni upalo prisluhnuti tehtnim pripombam opozicije, ker je Bossijeva Severna liga zlasti po ugodnem izidu volitev zahtevala, da mora parlament zakon čim prej odobriti. Toda ko je bil zakon odobren, so se nekate-

ri poslanci in senatorji iz vrst vladne večine oglašili z zelo odločno zahtevo, da je treba pri izvajanju zakona izzeti tuje hišne pomočnice in varuške ostarelih in nepokretnih oseb, ki delajo v družinah. Človek se ob tem normalno vprašuje, kje so bili omenjeni parlamentarci, ko je parlament razpravljajal in sprejemal omenjeni zakon. Vlada se sedaj skuša rešiti iz zadrege, s tem da bo predlagala nekakšne "olajšave" za omenjene družinske pomočnice.

Predsednik republike Napolitano je sicer podpisal omenjeni sporni zakon, ki ga je parlament odobril 2. julija, ob tem pa je v pismu predsedniku vlade in pristojnim ministroma za pravosodje in notranje zadeve izrazil vrsto pomislekov in zadržkov. Vlado pa je pozval, naj sprejme ukrepe za odpravo pomanjkljivosti zakona. Vlada tokrat ne polemizira s predsednikom Napolitanom, temveč zagotavlja, da bo skušala vse njegove zadržke upoštevati. Prav zanimivo bo, kako se bo zadeva razvijala.

Ker smo že pri "vladnih zadregah", nekateri italijanski dnevniki namigujejo, da zaupen predstavnik vlade skuša od italijanske cerkvene hierarhije doseči omiljevalno razlago njenih izjav iz zadnjega časa, ki se nanašajo na moralno držo javnih predstavnikov.

Predsednik republike Napolitano je sicer podpisal omenjeni sporni zakon, ki ga je parlament odobril 2. julija, ob tem pa je v pismu predsedniku vlade in pristojnim ministroma za pravosodje in notranje zadeve izrazil vrsto pomislekov in zadržkov. Vlado pa je pozval, naj sprejme ukrepe za odpravo pomanjkljivosti zakona. Vlada tokrat ne polemizira s predsednikom Napolitanom, temveč zagotavlja, da bo skušala vse njegove zadržke upoštevati. Prav zanimivo bo, kako se bo zadeva razvijala.

Ker smo že pri "vladnih zadregah", nekateri italijanski dnevniki namigujejo, da zaupen predstavnik vlade skuša od italijanske cerkvene hierarhije doseči omiljevalno razlago njenih izjav iz zadnjega časa, ki se nanašajo na moralno držo javnih predstavnikov.

Aljoz Tul

Povejmo na glas

Uplinjevalnik v naši bližini

Nedavni sklep italijanske vlade, naj se zgradi kopenski uplinjevalnik pri Žavljah v Trstu, ni strela z jasnega, zato pa postavlja naš ožji prostor v središče okoljske problematike. Izgradnja bo stala okrog 600 milijonov evrov, pričetek obratovanja bo čez pet let, letna zmogljivost 8 milijard kubičnih metrov zemeljskega plina. Ponovnega širšega posveta o uplinjevalniku ni bilo, pred dejstvo je bila postavljena bližnja Slovenija, stališča občin Milje in Dolina so bila docela prezeta, ne obstajajo jamstva za varnost okolja. Vladno odločitev zagovarja desnosredinska tržaška občinska uprava, leva sredina je v glavnem, vendar ne v celoti proti. Z eno besedo: sklep rimske vlade je tu, energetske potrebe so velikanske, menda ni mogoče v nedogled razpravljati o izgradnji ali neizgradnji uplinjevalnikov in atomskih elektrarn, pri tem pa ničesar storiti, navedene objekte je mogoče zgraditi kjer koli na državnem ozemlju, če so zagotovljeni primerni pogoji. Pri vsej tej zgodbi je, kot rečeno, zanimivo, da smo se v obmejnem prostoru znašli iz oči v oči s problemom energije oziroma okolja, ki ni oddaljen planetarni problem, ker se lahko očitno čez noč pojavi v neposredni bližini. Istočasno se nas je dobesedno in kar trdo dotaknilo dejstvo, da je materialni napredek dobrina, ki ji nemara sploh ne moremo nasprotovati, pa če še tako ogroža naravo, posledično celo naše zdravje in nas usmerja proč od duhovnih dobrin, brez katerih ni duševnega ravnotežja ter več kot znosnega sobivanja.

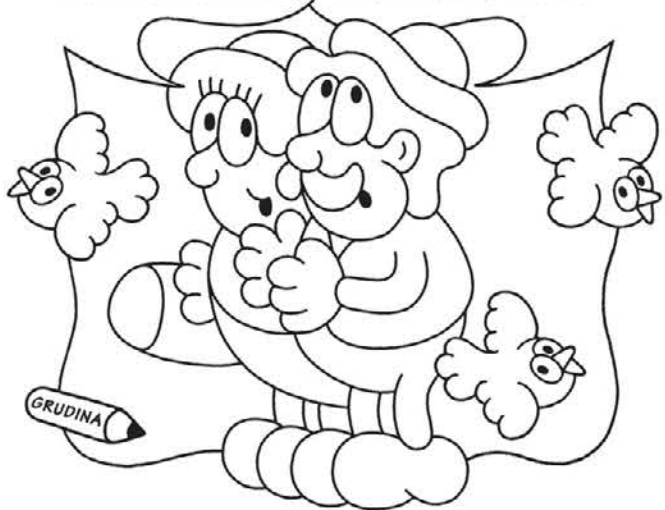
Toda misel na materialni napredek nas podreja in dela nemočne, saj, kdo se ne bi zavedal, kako se brez energije, elektrike, plina in nafte dobesedno ustavi vse. Pozimi ne bi mogli greti svojih domov in v poletni vročini jih ne hladiti, predrago gorivo ali celo njegovo pomanjkanje bi ustavilo naše avtomobile in posledic si ne želimo niti predstavljati. Skratka: raven našega življenja je usodno odvisna od obstoječih materialnih dobrin, usodna do te mere, da zanje žrtvujemo tudi zdravje narave, se pravi, da se za večjo skrb za okolje ne moremo in ne moremo prelomno odločiti. Če je tako, poreče kdo, če pač tako rekoč moramo dati prednost eni stvari na račun druge, čemu potem vse to razmišljanje? Tudi uplinjevalnik pri Žavljah v Trstu prinaša več koristi kot škode in je torej prav, da se zgradi v teh krajih, vse ostalo je jalovo moraliziranje in izguba časa. In vendar so pomisleki več kot utemeljeni ter v svojem bistvu središnji: kaj res moramo vlagati vse svoje moči v materialne dobrine in v materialni napredek, kaj se res moramo odpovedati duhovnim vrednotam, brez katerih ni pravega smisla, ni srečnega sobivanja in ne nazadnje ni srečnega osebnega življenja? Nič manj pomemben pomislek - do katerega ima vso pravico tudi naša narodna skupnost - pa je v opuščanju posvetovanja, ko gre za tako posegajoč objekt, kot je uplinjevalnik. Brez dogovarjanja prične namreč družba notranje bolehati.

Janez Povše

Na dnu

KAJ RES, DA GREMO V HOTEL A ČINKUE ŠTELE?

AL MAŠIMO GREMO V KMEČKI TURIZEM A ČINKUE ŠTALE!

David Bandelj

Bogdan Podveršič

Matija Faganel

Bernard Hrovatin

Rok Bernetič

Aljaž Srebrnič

POGOVOR PS Musicum: David Bandelj, Bogdan Podveršič, Matija Faganel, Bernard Hrovatin, Rok Bernetič in Aljaž Srebrnič

Deset let druženja in prijateljstva v imenu glasbe

Pevska skupina Musicum iz Gorice uspešno poje že deset let. Začeli so, ko so bili še mladi študentje, danes je med njimi že več družinskih očetov. Njeni sedanji člani David Bandelj, Bogdan Podveršič, Matija Faganel, Bernard Hrovatin, Rok Bernetič in Aljaž Srebrnič so nam v sproščeni in prijetnem pogovoru v domači gostilni, kjer dela Bogdan, marsikaj zanimivega povedali o začetkih, rasti, pričakovanih in načrtih skupine, ki je gotovo že zaznamovala zadnja leta goriškega glasbenega poustvarjanja, v prihodnje pa lahko pričakujemo še marsikaj novega.

Kako je sploh prišlo do vaše pevske skupine?

Bogdan P.: Člani prvotnega jedra smo se poznali od časov, ko smo bili strežniki pri sv. Ivanu v Gorici. Od strežnikov smo prestopili v zbor. V nas je bila tedaj želja, da bi ustvarili nekaj novega. Začeli smo razmišljati o taki skupini prijateljev. Najprej smo hoteli biti oktet, zgodilo pa se je, da je število nihalo.

David B.: Na prvem nastopu nas je bilo osem, pač v skladu s slovensko tradicijo oktetov. Kmalu smo zamenjali člane, marsikdo se je namreč oddaljil; iskali smo okrepitev skupine tudi zato, da bi bolje porazdelili glasove. Stvar se je začela razvijati, videli smo, da lahko postane zanimiva in tako smo nadaljevali. Prva leta nas je gnalo veliko navdušenje. Sam se sprašujem, kje smo ga sploh našli. Danes je najmlajši med nami star 18 let, najstarejši pa 31.

Bogdan P.: Na začetku smo želeli s tako skupino mladih peti zlasti nov repertoar, skladbe, ki se v naših tradicionalnih zborih ne pejejo. To je bil naš prvotni cilj. V petju smo želeli najti druženje, prijateljstvo, da bi petje ne bilo

mednarodni prizvok.

Vas je pri prvih korakih kdo usmerjal oz. vodil?

David B.: To smo naredili kar sami. Vsakdo je povedal svojo in tako smo si pomagali.

Kako pa ste izbirali repertoar?

David B.: V bistvu smo začeli s tremi klasičnimi deli. Na prvem nastopu, božičnem koncertu v goriški stolni cerkvi za praznik sv. Štefana leta 1999, smo namreč peli eno črnsko duhovno ter skladbi Stanka Jeričija in Ubalda Vrabca. Nato smo segli po bolj ali manj poznani glasbeni literaturi za moške zборе. Kmalu smo odkrili renesanso in se v njej posebno dobro znašli. V tem času smo našli tudi nove člane; med njimi so bili Rok, Mitja Černič in Ivo Cotič; slednja sta kmalu odšla. Ko smo zaznali potrebo po nečem večjem, smo se obrnili do ArsAteliera in skupaj tako prišli do mentorja Matjaža Ščeka. Še vedno smo sami izbirali program, mu ga predložili, on pa je v glavnem usmerjal glasove in interpretacijo. Drugače smo se še vedno "samoupravljali". V času nekajletnega sodelovanja z njim smo posneli dve zgoščenki. Zdaj smo spet sami, ta način nam še najbolj ustreza.

V veliki večini ste izobraženi glasbeniki, igrate klavir, pihala, trobila, godala itd., pa tudi obvladate druge oblike glasbe...

David D.: Nismo pevci, čeprav smo v glavnem vsi prepevali v kakšnem zboru. Nihče od nas ni solopevec, kar je sicer po eni strani za tako skupino dobro, po drugi strani pa se mora soočiti z več tehničnimi težavami, ki jih je treba stalno reševati in precej ovirajo. Večina od nas je opravila kakšen tečaj npr. s prof. Franko Žgavec, pred leti se je kdo udeležil se-

zrasel...

David B.: Zanimivo je, da je nekdanjih Musicumcev več kot sedanjih. Z nami so peli, poleg že omenjenih, brata Marko in Peter Gus, Goran Ruzzier, Elia Bastiani in Kristjan de Comelli. Aljaž je najmlajši, z nami poje dve leti. Od začetnih članov smo ostali štiri. S časom se je razvijala in spreminjala tudi izbira našega repertoarja, segali smo na različna področja.

Do pred kratkim, zlasti v letih, ko ste bili zavezani renesančni glasbi, ste bili pri svojih nastopih zelo resni in strogi, zadnje čase pa ste veliko bolj sproščeni.

Bernard H.: Stvar je odvisna predvsem od programa.

David B.: Na začetku smo bili bolj vezani na našo tradicijo, ki je bolj resnobna. V zadnjih letih smo dodali malo pop glasbe, v kateri smo odkrili zvrst, ki je sicer tudi težka, in vendar res "luštna" za take skupine, kot je naša. Včasih uspe, včasih pa ne.

Na poseben način ste bili povezani s skladateljem Stankom Jeričijem...

David B.: Napisal je mašo Psalm Deo meo, ki smo jo izvajali in tudi posneli. Je edina njegova maša za moški zbor, primerna tudi za manjšo zasedbo; vedel je, za koga piše. Veliko smo prepevali

kajne?

Bernard H.: Doma sem iz Sessjana, že pet let pa živim v Gorici. V študentskih časih sva se spoznala z Davidom. Ko je Bogdan ustanovljal skupino, je vprašal Davida, ali ve še za koga, ta pa je predlagal mene. In smo začeli.

Rok, kako pa ti ocenjuješ svojo izkušnjo v Musicumu?

Rok B.: Skupini sem se pridružil leta 2001. Tudi jaz sem bil strežnik kot večina prvih članov. Ko je Ivo Cotič zapustil skupino, so rabili drugi bas. Bogdan me je spoznal v Mešanem pevskem zboru Lojze Bratuž, v katerem sem pel od l. 1999. Zato me je privabil. Rad sem prišel in z leti bil vedno bolj zadovoljen tako z repertoarjem kot z družbo. Veliko so mi pri glasovni tehniki pomagali drugi, tudi prejšnji člani, še posebno Marko Gus in Goran Ruzzier, res dobra basa. Jaz sem namreč v skupini najmanj glasbeno izurjen.

In ti, Matija?

Matija F.: V Musicumu pojem od vsega začetka. Vedno sem pel prvi tenor. Spominjam se, da smo v začetku zbirali lažji program, s časom pa smo se odločili tudi za zahtevnejše skladbe, take, ki se izvajajo manj pogosto, in novosti naših krajevnih skladateljev. V začetni fazi smo imeli bolj monote-

menita absolutnost. Idejo je dal Berni, prav tako kot za prvi CD, naslovljen 360, kar se lahko bere tudi kot 3 GO. Druga zgoščenka vsebuje posnetke renesančnih skladb, lep delež Jacobusa Gallusa, med drugim njegovo mašo Misa super levavi oculos meos, ki ima samo tri stavke. Zbrskali smo jo in razbrali s pomočjo Eda Škulja. Zdi se, da smo prvi, ki so jo posneli. Poleg tega smo segli tudi po angleški renesansi; z nami sta pri teh skladbah sodelovala kitarist Franko Reja in flavtistka Marta Lombardi. Kot skupina smo sodelovali tudi pri projektih dirigenta Marca Feruglia, pri izvajanju Händlovih psalmov za zbor in orkester. Večina izmed nas je s temi projekti nastopala po Italiji in posnela CD, ki je izšel z revijo Classic Voice.

Doslej smo sodelovali v različnih koncertnih sezonah, peli smo v

več področjih. Vidim, da je med njimi preveč razpršenosti, kultura jih ne zanima več. Že v naših časih je bilo lažje iti igrati nogomet kot pa postaviti na noge tako skupino. Mi smo igrali tudi nogomet, smo se pa tudi potrudili, da smo ustvarili to pevsko skupino.

Aljaž S.: Moja želja je, da bi še naprej skupaj peli in izpeljali kakšen projekt; da bi znali reševati razne vokalne težave. S to zasedbo sem zadovoljen, čeprav ni vedno lahko biti samo v šestih.

Bernard H.: Želel bi, da bi izboljšali kakovost našega izvajanja, saj se lahko vedno izboljša, in da bi se še bolj približali občinstvu. Ne razmišljamo, da bi v kratkem segali po novih zvrsteh, vrata pa so vedno odprta.

Rok B.: Jaz bi želel, da bi znali izbirati primerne programe za tako zasedbo. Lepo bi tudi bilo, če bi se

Maj 2006

November 2004

Junij 2008

samo "delo". Tako se je v vseh teh letih tudi zgodilo. Po prvem koncertu smo šli domov k Davidu praznovati naš dosežek. Zanimiva je bila tudi izbira imena za skupino. Vsak je imel svoj predlog oz. nobenega; res nismo vedeli, kaj izbrati. Konec koncev smo si rekli: to, kar nas druži, je glasba. Zakaj ne bi poimenovali skupine po njej? Latinsko smo izbrali zato, ker ima ime tako bolj

minarja s prof. Victorjem Srugom, Aljažev oče Martin nam je dal nekaj napotkov. Na individualni ravni vsakdo poskrbi malo zase.

Bernard H.: Igral sem violino, dve leti violo, nato pa kontrabas...

David B.: Je rastel skupno z instrumenti...

Bernard H.: Violončelo sem preskočil, ker sem v tistih letih hitro

in se prepevamo dela Patrica Quaggiata, ki nam je posvetil dosti skladb. Pred kratkim smo dobili novo, dokončano ob koncu junija, za trobila in moški zbor. Izvesti jo nameravamo avgusta meseca. Imamo tudi nekaj njegovih priredb. Še vedno smo povezani in sodelujemo z ArsAtelierom, ki nas delno podpira.

Aljaž S.: O začetkih in razvoju skupine vem bolj malo. Vanjo me je l. 2006 vključil David, ki je bil tudi moj profesor slovensčine. V prvi fazi sem skušal podkrepiti kak drug glas, nato pa sem se "prilagodil" in začel peti tudi sam. Izkušnja je zelo lepa, res prijetno je peti v majhni skupini, čeprav ni lahko. Si bolj prost kot v zboru. Ko sem stopil v Musicum, je ta ravnokar prehajal od renesanse do pop-a. Znašel sem se zelo lepo. Osebnost mi manjka malo tehnike in izkušnje.

Bernard, po rodu nisi Goričan,

matske programe, zdaj pa radi ponudimo malo bolj raznolik repertoar. Šest članov je skoraj minimalna zasedba; če bi nas bilo manj, bi se morali odpovedati delu programa.

Posneli ste dve zgoščenki...

David B.: Prva je bila sad študijskega dela okrog skladb sodobnih goriških skladateljev. Zaobjeli smo tri generacije: skladbe Cecilie Seghizzi Campolietti, ki šteje častitljivo 101 leto, Stanka Jeričija, ko je bil še živ, in najmlajšega, Patrica Quaggiata, ko je ravnokar stopal na plan, potem ko je zmagal na znanem natečaju s skladbo Gorica, glej. Ta CD, ki je izšel l. 2004, nam je bil zanimiva izkušnja, v kateri smo se preizkusili s sodobno glasbo krajevnih avtorjev. V njih so se prepletale slovensčina, italijansčina, furlansčina in latinščina. Vsak skladatelj ima svojo govorico, kar je dokaj zanimivo. Naslednji CD je izšel l. 2008 z naslovom R z dveh vzporednih črtama, ki po-

glavnem v državah Alpe-Jadran.

Kakšne projekte imate za prihodnost?

David B.: Načrtujemo, da bi na primeren način obeležili obletnico. Prvi pomembnejši projekt, ki nas čaka, je praznoba oratorija oz. Visoke pesmi, ki jo je za soliste, zbor in orgle napisal Marco Colella, goriški organist in skladatelj. Izvedli naj bi jo novembra meseca.

Kot mladi ste s spletno stranjo prisotni na internetu (www.psmusicum.com), pa tudi na Facebooku.

David B.: Tudi literaturo črpamo z interneta. V zadnjih časih smo malo razširili svoja obzorja in pogledali, kaj vsega prepevajo druge skupine po svetu, od King's Singersov, Swingle Singersov in Voces8, ki so nastopili tudi v Gorici. Brskamo po raznih repertoarjih in izbiramo, kar bi bilo primerno tudi za nas. Danes se na internetu dobi vsega malo.

Imate kakšne posebne želje za naprej?

Matija F.: Želel bi, da bi še izboljšali naše izvajanje. Ne bi bilo tudi slabo, ko bi pridobili še kakšnega člana, da bi lahko tudi razširili svoj repertoar. Drugo bo že! **Bogdan P.:** Jaz bi želel, da bi se mladi bolj odločali za kulturo na

vsakdo izmed nas lahko tehnično izpopolnil. Verjetno bi bilo tudi dobro, če bi našli še kakšnega člana, morda še po enega tenorja in basa. Mislim, da bi morali res posvečati kaj več pozornosti publiki in njenemu odzivu, torej organizacijski plati, za katero bi morali skrbeti malo bolj.

David B.: Gotovo potrebujemo izboljšanje kvalitete petja, vokalne tehnike. Želel bi, da bi na splošno stremeli po čim večji kvaliteti in razširjanju obzorij. Rad bi tudi, da bi skušali iskati kaj več stikov tudi izven našega srednjeevropskega prostora. Imamo nekaj stikov, do katerih smo prišli na osebni ravni. Kar vem, so naši CD-ji doslej že sli skoraj po vsem svetu.

Kakšen je torej po 10 letih vaš "obračun"?

David B.: Neki razvoj se vidi. Dve zgoščenki nista prav od muh. Tudi širjenje repertoarja je samo po sebi dovolj zgovorno. V naslednjih letih lahko še marsikaj naredimo. Smo sicer v šestih: vsakdo od nas ima tudi svojo osebno in poklicno pot, življenje srka moči. Pred desetimi leti smo bili še vsi študentje in dijaki, danes študira samo še eden. Zato smo zadovoljni z vsem, kar smo doslej naredili; seveda se da še boljše. Upamo, da bomo sli naprej po tej poti.

Danijel Devetak

Msgr. Evgen Ravignani ni več na čelu tržaške Cerkve

Hvala za vse, msgr. Evgen!

V našem tedniku smo že poročali, da je postal novi škof tržaške Cerkve msgr. Giampaolo Crepaldi in tudi njegov pozdrav vernikom in prebivalcem Tržaške smo objavili.

Dejansko najava novega pastirja tržaške Cerkve pomeni "odhod v pokoj" dosedanjega tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija, ki smo ga pred leti najprej spoznali, mu sledili, predvsem pa cenili njegov prijateljski odnos do nas, slovenskih prebivalcev celotne Furlanije Julijske krajine.

Mirne duše in brez pretiravanja lahko zapišemo, da nam je postal prijatelj, sogovornik in

duhovni pastir, čigar odsotnost bomo še kako pogrešali!

Spominjam se, da sta ga ob njegovem imenovanju za tržaškega škofa obiskala za pogovor z njim tedanji odgovorni urednik Novega glasa dr. Drago Legiša in nekdanji časnikar na Radiu Trst A Miro Opelt, ki je bil že pred leti spoznal msgr. Ravignanija. Še danes se spominjam, kako zadovoljna sta se vrnila na Placuto, takratni sedež uredništva Novega glasa v Gorici. Že z obraza dr. Legiše si lahko razbral, da je bil zelo zadovoljen tako s pogovorom, ki smo ga kasneje objavili, kot tudi s prvim srečanjem s človekom, ki je nekaj tednov ka-

neje prevzel krmilo tržaške škofije. Na vparašanje, zakaj sta z obiskom pri novem tržaškem škofu zadovoljna, je naš šef, kot smo med seboj radi klicali dr. Legišo, preprosto odgovoril, da je msgr. Evgen Ravignani dober človek, "gosposki in uglašen, razgledan, predvsem pa zelo dobro pozna našo stvarnost".

To je bil za vse nas seveda dober obet.

In izkazalo se je, da sta imela dr. Drago Legiša in Miro Opelt prav, ko sta bila že po prvem srečanju zadovoljna z novim tržaškim škofom.

Msgr. Evgen Ravignani je s svojim delom, nevsiljivostjo,

navidezno preprostostjo, predvsem pa dobroto in tiho prisotnostjo pokazal, kako se zmore voditi tržaška Cerkev tako, da se vsem vernikom daje isto dostojanstvo, predvsem pa vse vernike nago-varjamo k življenju iz evangelija. Očaral nas je s svojo mehko slovenščino, ki jo je govoril odlično, hrvaščino, ki je od rojstva njegov drugi jezik, in preprosto, a lepo italijanščino, in, to zapišemo zelo rad!, s svojim italijanskim tržaškim

narečjem, ki ga je rad govoril s tistimi, ki smo ga spoznali po bliže.

Od ustanovitve Novega glasa, se pravi od zlitja Novega lista in Katoliškega glasa v nov tednik, delam v Gorici in torej ne živim več v Trstu, ki sem ga bil dodobra spoznal v desetih letih bivanja v njem. In se seveda z msgr. Ravignanijem nisem srečeval tako pogosto, kot bi se sicer rad, a spoznala sva se dobro, priložnosti za srečevanje je bilo precej, predvsem v obema ljubem Ogleju in v starokrščanski baziliki, na katero sva oba zelo navezana.

Spominjam se, da sem, tako kot vsako leto, pred leti prisostvoval posvetu, ki ga vsako leto na praznik svetih Mohorja in Fortunata v Ogleju prireja goriški nadškof. Po posvetu je bil voden ogled po baziliki, ki sem mu prisostvoval samo na začetku, skupino visokih cerkvenih dostojanstvenikov je namreč vodil neki gospod, ki sicer o Ogleju veliko ve, a tega ne zna podajati drugim in je zato običajni gostobesedno dolgočasen.

Msgr. Evgen Ravignani v oglejski baziliki na letošnji praznik sv. Mohorja in Fortunata (foto JMP)

In sem tako ostal sredi bazilike sam, skupina je odšla v kriptu pod oltarjem oglejske bazilike, ko me je tiho in nevsiljivo izza hrbta prijel msgr. Evgen Ravignani in mi v tržaškem narečju dejal: "In govorijo in govorijo in vedo povedati lepe in strašno učene stvari! In povedo veliko in še več! A v življenju je treba početi samo dve stvari: Delati dobre stvari in moliti!" Nasmehnil sem se mu in stopil počasi za njim pod ladijskim

stropom oglejske bazilike do krasnega gotskega kipa Pieta', ki samuje v boleče prazni kapelici, a jo s svojo preprosto lepoto tako napolni, da človek pred lepoto in zgovornostjo tega kipa neznanega avtorja obmolknje. In sva tako molčala nekaj časa. Poslušala sva Tišino.

Nato se mi je nasmehnil in mi preprosto rekel: "Moram za njimi, ker bodo sicer mislili, da jih ne maram!" Tudi sam sem se nasmehnil in za pozdrav mi je čez ramo vrgel: "Vi pa le pojdite na zrak!"

Od takrat sem ga cenil bolj, kot sem lahko javno pokazal.

Kot smo v uredništvu vedno cenili njegovo poznavanje Novega glasa in naših, slovenskih zadev. In smo mu zato iskreno hvaležni.

V imenu naših bralk in bralcev msgr. Evgen Ravignaniju želimo, da bi tudi v prihodnje ostal povezan z nami, predvsem pa se mu iskreno zahvaljujemo za vse dobro, ki nam ga je storil, ko je modro in dostojanstveno vodil tržaško škofijo!

Jurij Paljk

Pieta, leseni kip v eni izmed kapel v oglejski baziliki

Janko Toplikar: "Gesù intorno a noi"

Koristen pripomoček za katehete na Goriškem

Na pobudo goriške nadškofije je pri založbi Elledici/Il Capitello nedavno izšla vsebinsko bogata knjižica z naslovom *Gesù intorno a noi 4,5* (Jezus okrog nas 4,5) in podnaslovom *La mia terra, la nostra Chiesa* (Moja zemlja, naša Cerkev). Gre za sodobno in privlačno oblikovan priručnik, inovativen in koristen didaktični pripomoček za veroučitelje, drugi del podobne publikacije, ki je izšla lani spomladi. Prva je posvečena prvim trem razredom osnovnih šol, nova pa četrtemu in petemu. Besedilo je tudi tokrat napisal upokojeni učitelj Janko Toplikar, primerne in prijetne ilustracije pa je prispeval Giorgio Della Libera iz Starancana.

Zamisel za knjigi se je pred nekaj leti porodila škofijskemu šolskemu uradu, katerega delovna skupina je o takem projektu razmišljala vzporedno z nekaterimi drugimi škofijskimi italijanskega severo-vzhoda. Goriška nadškofija ima z Oglejem veliko zgodovinsko, versko, kulturno in duhovno bogastvo, ki ga premalo poznamo in cenimo že odrasli, kaj šele otroci. Že zaradi tega sta knjižici, ki dajeta veliko pozornost t. i. "oglejskemu duhu" in sporočilu, izjemno dragoceni. "Nova knjiga je razdeljena na nekaj glavnih sklopov", nam je povedal avtor Janko Toplikar, ki nam je v uredništvu prijazno spregovoril o novem podvigu. V prvem delu se nadaljuje zgodba o rimskem Ogleju, njegovi ustanovitvi in vlogi kot velikega pristanišča in stičišča narodov. V prvem stoletju po Kr. je "morda po zaslugi trgovcev,

mornarjev, vojakov, sužnjev in kakega Juda" do teh krajev prišla vest o evangeliju, ki jo je kmalu začelo sprejemati vse več ljudi. To je bila zibelka krščanstva na naši zemlji, za katero je prelilo kri tudi veliko mučencev. Sledita prikaz oglejske starokrščanske bazilike in analiza nekaterih mozaikov z religioznega in teološkega vidika, tudi prek citatov iz Svetega pisma in del sv. Kromacija. Mozaične podobe s svojimi simboli namreč še vedno govorijo, če jih le znamo razbrati in doumeti njihov pomen. To velja tako za dobrega pastirja, ki ga ovce gledajo z zaupanjem, kot za boj med petelinom in želvo, ki predstavljata svetlobo in temo. V naslednjih straneh je govor o širitvi evangeljskega sporočila na Koroško in tudi slovensko ozemlje. Z Oglejem je tesno povezan tudi Gradež s svojo zgodovino in starimi bazilikami. Sledi razlaga o tem, kaj je pomenil oglejski patriarhat z verskega in političnega vidika. Posebno poglavje je posvečeno apsi v oglejski baziliki (na sliki spodaj), njeni veliki freski, ki je bila nedavno mojstrsko restavrirana. To delo potrjuje besede škofa sv. Kromacija, ki je bil prepričan o tem, da ni mogoče govoriti o Cerkvii mimo Marije in učenec. Starodavna oglejska marijanska tradicija je zaznamovala tudi bližnjo Barbano, kjer je pobožnost še vedno živa. V knjigi je objavljena tudi poezija Mater Christi gradeškega pesnika Biagia Marina v krajevnem narečju in italijanskem prevodu. Ena izmed verskih tradicij, vezanih na Marijin kult, posebno razvita v naši

nadškofiji, je romanje. Romati pomeni "odpraviti se na pot, izstopiti iz svojega okolja, zbuditi se zgodaj zjutraj, prenašati nepredvidene dogodke in napore, hoditi tudi po več ur, pripraviti se s pesmijo in molitvijo na srečanje z Marijo ali s svetnikom".

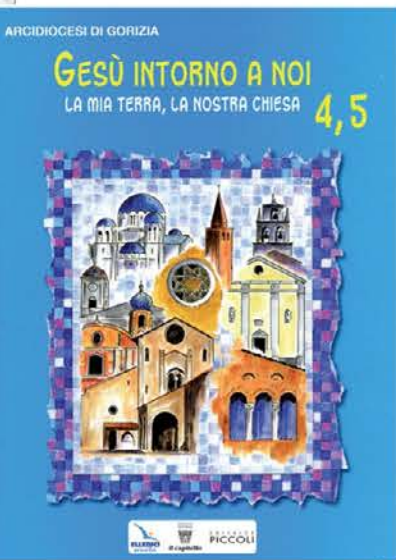
Če je bralec do te točke prebiral knjigo v spremstvu zavetnikov goriške nadškofije, svetih Mohorja in Fortunata, ga odslej na vsaki strani spremlja risbica sodobnega škofa, pastirja, vodje današnje žive krščanske skupnosti, ki je zrasla iz starodavnih korenin in še vedno raste v pričevanju evangeljskih nauk. Tako lahko marsikaj zanimivega izvemo o svetišču Marcelliana v Tržiču, o prazniku Marije zdravja, pa tudi o Sveti Gori, o Kraljici narodov na Prevalu, o svetišču Rosa Mistica v Krminu, tako da "so pokrita vsa področja nadškofije".

Tretje poglavje obravnava nekatoliške verske skupnosti na Goriškem. Posebno zanimiva je zgodovina goriških Judov na Goriškem, nam je povedal avtor. V naših krajih so bili prisotni že od prvih krščanskih stoletij dalje, vse do polovice 16. stol. so veliko naredili za razvoj trgovine in obrti. Posebna stran

je posvečena sinagogi v ul. Ascoli in trpki zgodovini judovske skupnosti ne le na Goriškem, temveč sploh v Evropi vse do danes. Toplikar je posvetil nekaj strani tudi protestantizmu, ki je po svoje zaznamoval tudi ozemlje naše škofije. Pri tem je seveda obravnaval tudi slovenskega reformatorja Primoža Trubarja ter socialno in kulturno vlogo, ki jo je

preneseni na našo stvarnost", je povedal Toplikar, ki je ob koncu dodal še glosarij. "Ugotovil sem, da je koristen ne samo za učence, ampak tudi za učitelje". Prav tako bo še kako prav prišel dodatek s seznamom glavnih krščanskih simbolov in njihovih pomenov. Novost so t. i. operativni napotki, gradivo, ki ga avtor nudi katehetom za preverjanje znanja otrok.

"Knjiga je uporabna v šoli, lahko pa tudi pri nauku". Jezik je namenoma enostaven, "tako da lahko pride v poštev bodisi v pripravi za prvo sv. obhajilo kot za birmo". Leto dni po izidu prve knjige je odziv bralcev in zainteresiranih zelo pozitiven: "Ljudje jo cenijo predvsem zato, ker je 'uporabna'". Med drugim, so mu povedali, "prvo knjigo cenijo tudi starši in nonoti otrok, ki so preko nje izvedeli marsikaj novega".

imelo gibanje v Gorici. "Znano je namreč, da je tekstilna industrija v Podgori nastala na pobudo družine Ritter". Na področju nadškofije je izpričana zgodovinska prisotnost tudi pravoslavnih skupnosti. Po tem krajšem prikazu je avtor poglobil tematiko ekumenizma in ga povezal z obiskom konstantinopelskega patriarha Bartolomeja I. marca 2008. "S tem sem želel poudariti, da je ekumenizem konkretno gibanje". Zanimivo in aktualno je tudi zadnje poglavje, v katerem je govor - dokumentiran s svežimi podatki - o priseljencih in človekovih pravicah, o solidarnosti v Posočju ter o dialogu zlasti z islamskim svetom. "Gre za vsebine, ki jih predvidevajo že ministrski programi, so pa

Čeprav knjiga šteje 50 strani, je pa vendar šlo za velik napor, nam je povedal avtor. Treba je bilo namreč vso snov primerne sintetizirati, in to na način,

ki bi bil razumljiv otrokom. "Ko bi ne bil tudi sam učitelj, bi mi bilo to zelo težko". Same informacije tudi niso dovolj, trdi avtor, ki se je v svojem poklicu veliko ukvarjal z metodologijo študija in didaktiko. "Zato sem ob koncu posameznih poglavij dodal zaključke, glavne misli in pojme, da jih bralec lažje osvoji". Avtor je tudi sam iskal primerno fotografsko gradivo in po potrebi sam hodil fotografirati.

Knjiga je trenutno na razpolago v knjigarni GiocoScuola v Trstu (Ul. dell'Istria, tel. 040 774423), predstavnik založbe jo sicer deli po šolah. Avtor sam pa si prizadeva, da bi do nje mogli priti čim prej tudi posamezniki na Goriškem. Ker je projekt res kakovosten in zanimiv, bi podobna knjižica v slovenskem jeziku za učence naših šol in župnijskih skupin pomenila še korak več; to smo poudarili že lani. Glede tega nam je avtor povedal, da je marsikomu že predlagal, da bi prišlo do izdaje slovenskega prevoda. "Doslej se ni žal nič premaknilo z mrtve točke". Zato še enkrat pozivamo tiste, ki bi lahko uresničili ta projekt, naj kaj ukrenejo.

Toplikar: "Pomembno je, da otroci in sploh vsi naši ljudje spoznajo našo krajevno cerkveno zgodovino. To je cilj projekta". Težko je najti v istem delu nekaj enostavnih in preglednih informacij o protestantih ali Judih v Gorici, pa tudi o zgodovini in pomenu Ogleja, "ki ga naši ljudje zelo slabo poznajo". Avtorja boli predvsem to, da kateheti preveč pomanjkljivo govorijo otrokom o Ogleju; "to so korenine naše zgodovine, tako verske kot politične". / DD

Poletni tabor volčičev in volkuljic iz Doberdoba v Dragi pri Bazovici

Z Asterixom in Obelixom proti Rimljanom

Doberdobski volčiči in volkuljice so letos odprli sezono poletnih taborov v organizaciji SZSO-GO. Prvi so se namreč podali na enotedensko samostojno bi-

so bili namenjeni postavljanju zgradb in opleševanju tabornega prostora. Otroci so postavili jabor, na katerega so vsako jutro izobešali skavtsko zastavo, pripravili so vhod, ki je oz-

izletniki tudi kopajo. Gre sicer za težje dostopno lokacijo, ki pa volčičev in volkuljic ni prestrašila. Spustili so se do slapa in v prijetno hladni vodi uživali dobršen del dneva. Otroci

so se le nekaj dni zatem odpravili tudi na manj naporno turo, na kopanje k morju pod ribiško potjo v Nabrežini. Med taborom je bil na sporedu tudi športni dan, med katerim so se otroci pomerili v klasično skavtskih (skavtvol), pa tudi drugih, domiselnejših športnih panogah. Tabor je ne nazadnje obiskal tudi g. Marijan Markežič, ki je daroval nedeljsko mašo in skupaj z otroki preživ-

el tudi torkovo dopoldne. Ob vsem tem je seveda otroke stalno spremljala zgodba o Asterixu in Obelixu. Sami volčiči in volkuljice so bili cel teden

vanje daleč od doma. Najmlajši člani skavtske organizacije so od doma odpotovali v petek, 10. julija, za sabo pustili vsakdanost in vstopili v začaran svet Galije, v katerem prebivata Asterix in Obelix. "Pristali" so namreč v Armoriki, edinem naselju, ki ga Rimljanom ni še uspelo osvojiti. Sami so morali zdržati še zadnji napad in obraniti svobodo.

Na svojem enotedenskem potovanju po "galski pokrajini" (Draga pri Bazovici) so otroci od osmega do desetega leta starosti spoznali tudi vse glavne junake zgodbe, od Asterixa do Obelixa in druida Panoramixa. Prvi dnevi tabora

načeval galsko naselje Armoriko, prostor za taborni ogenj ter svojstveno piramido za kraljico Kleopatru, ki je prišla na obisk kar dvakrat. Nagrada za trud pri postavljanju zgradb je bil izlet v "rimске toplice": otroci so namreč en dan posvetili izletu po dolini Glinščice, ki se je sklenil pri slapu in bazenčku, ki se je ustvaril okoli slapa, v bližini Botača. Gre za eno najlepših točk v dolini; v njem se

Navihani tiger

Duhovnik in duhovnik

"Ni važno, kaj si kdo o duhovniku misli!"

Branje našega zamejskega dnevnika ob jutranji kavi mi nadomešča "cuker in piškote". Pred leti mi je naša znana obmejna literarna gospodinja svetovala, naj ne bi bral v tem dnevniku rubrike Žarišče, ker bom imel prebavne motnje. No, teh se najlaže rešimo s pravim brinjevcem. Tega žal na našem Krasu ni več, saj imamo samo "falš šnops". Ker pa so mi pleterski menihi ob jubileju poslali steklenico pristnega pleterskega brinjevca (ne vem, če je tudi požegnan!), sem se odločil, da preberem članek, ki je bil v omenjeni rubriki in je razmišljal o duhovniku. Mimogrede, pritegnil me je tudi pisec, ki ga poznam samo po fotografiji, moj sobrat pa, ki zjutraj prebere štiri dnevnik v treh jezikih, je imel s tem avtorjem prav zaradi mene pravi spopad, in to še po nedeljski maši, ki se je hvala Bogu končal z zelo častnim športnim rezultatom 0:0 ali neodločeno.

Vedno je bilo moderno razpravljati o duhovnikih. Znanka, ki za italijanski časopis redno pripravlja razvedrilno stran, mi je povedala, da nima noben stan toliko vicev in potegavščin, kot jih imamo prav mi duhovniki, in to od zabavnih pa do sila mastnih (prav prašičjih!!!). Četudi je nas duhovnikov vedno manj, smo vsaj za vice še vedno "ponucani" in kot kaže, bo tako tudi naprej!

Te dni sem si čisto slučajno skušal osvežiti znanje iz filozofije, pa sem brskal po starih skriptah, ki jo je napisal že davno umrli dr. Janez Janžekovič. Na robu neke strani sem si ob predavanjih zapisal tudi tole profesorjevo modrost, ki je kot nalašč za to temo: "Avtorji, ki pri svojih delih velikokrat uporabljajo duhovnike, imajo neke v svoji

skriti kamrici neko nepotešeno željo. S tem dokazujejo, da so si pri življenjski odločitvi izbrali napačno pot!" - Stavek je zanimiv. Če se ob njem zamislim, se spomnim na nekega našega slovenskega pisatelja, ki kar ne more iz svoje kože, če v svojih delih ne soli pameti duhovnikom, potem bo to verjetno tudi držalo. Sicer pa sem se

prav te dni v hribih razjezil nad izjavo nekega slavista, ki mi je vprično žene rekel: "Če bi še enkrat bil mlad, bi postal duhovnik"! Boljša polovica je skremžila lice, jaz pa sem kratko zarobantil: "Poslušajte, imate štiri otroke, to je vaše duhovništvo - sanje pa že enkrat pustite pri miru!" in sem jo mahnil naprej, prepričan, da za praznike od njega ne bom dobil nikoli več voščilnice.

Seveda je duhovnik zelo čistan, če je kulturnik, glasbenik, športnik, zidar in "malavar", "šuštar" in mizar, pa "žnidar" ali kovač, vodni in električni inštalater, motorist in biciklist, seveda tudi

da, jih bomo še do sodnega dne...

Ni važno, kaj si kdo o duhovniku misli. Prav tako tudi ni važno, kaj komu duhovnik pomeni. Najvažnejše je: duhovnik mora biti mož molitve. Z molitvijo in ob molitvi usmerja svoje delo in oblikuje vse, ki so mu zaupani. Zato se tudi ne sme ozirati na to, kaj bodo zaradi tega in tega rekli ljudje. Koliko jih bo zgubil in koliko pridobil. Vernik nima vere zaradi duhovnika in v cerkev ne hodi zato, ker mu je ta in ta duhovnik všeč, ampak zaradi Boga! Vse ostalo ob duhovniku je postranska stvar, saj je duhovnik najprej človek,

kot je družinski mož najprej človek in šele potem oče! Vera pri nekom raste ali pa pada iz njegove notranje povezave z Bogom. Duhovnik mu ob tem lahko samo pomaga, če je on dozeten za to! Ob takšnih velikokrat odvečnih razpravah velja tole: duhovnik je dolžan za vse, ki so mu zaupani, moliti! Če tega ne dela, se je izneveril svojemu poslanstvu. Svet ti postane čisto drugačen, če ti vrata vanj odpira molitev. To velja za slehernika! Človek je živo bitje, četudi se prvič srečaš z njimi, nam molitev krajša razdalje. Tu mislim na tisto molitev, ki

prihaja iz srca, ne pa na molitev z jezikom, kot moli mlinček... Prav bi bilo, da bi zato tudi verniki molili za svoje duhovnike in za duhovnike nasploh. Če bomo to upoštevali, bomo kmalu spoznali, kako smo drug drugemu potrebni in koliko medsebojne pomoči drug drugemu podarjamo...

Ambrož Kodolja

Kratke

21. romanje treh Slovenij na Svete Višarje

Rafaelova družba in Zveza evropskih izseljenjskih duhovnikov vabita v nedeljo, 2. avgusta, rojake iz zamejstva, zdomstva in domovine, naj poromajo na Svete Višarje. Pešpot bodo začeli ob 8. uri ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo ob premišljevanju križevega pota skupaj

pozvpeli k priljubljeni romarski cerkvi Matere Božje. Kdor želi, ima za vzpon na voljo žičnico. Ob 10.30 bodo prisluhnili predavanju etnologa in sociologa Silvestra Gabrščka z naslovom Kje so meje? Slovesno mašo bo ob 12. uri ob somaševanju izseljenjskih in drugih duhovnikov daroval koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Ob 13. uri bo na ploščadi za cerkvijo kratak kulturni program, ki mu bo sledilo družabno srečanje. Pri programu bo sodeloval Fantovski pevski zbor Dobrova. Srečanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Drugi Višarski dnevi mladih: Moje korenine?

Kje so moje korenine? Jih poznam? Me kaj zanimajo? So sploh pomembne? Ali se zavedam bogastva in opore, ki mi ju daje zavest, da sem Slovenec/Slovenka in da imam domovino? Na ta in še na vrsto drugih vprašanj bodo iskali odgovore udeleženci drugih Višarskih dnevov mladih (30. julij - 2. avgust 2009), ki jih na Rafaelovi družbi pripravljajo v sodelovanju s Slovensko katoliško misijo v Münchnu. Tako kot lani bodo spoznavali navade in način življenja mladih Slovencev v domovini in po svetu, izmenjavali izkušnje in poglede na domovino Slovenijo ter njeno bogato kulturno in versko zakladnico ter poglede na "novo domovino" Avstralijo, Argentino, Ameriko, Švedsko... Vse to pa bodo popestrili z zanimivimi gosti, s hribolazenjem, ogledom Kanalske doline in pletenjem prijateljstev.

Ker je število udeležencev omejeno na 15, pohitite s prijavo (do 30. junija na rafaelova.druzba@siol.net), da zagotovo ne zamudite, saj bo zanimivo, veselo in sproščeno!

Papež se po operaciji počuti dobro

Papež Benedikt XVI., ki je na počitnicah v severni Italiji v Dolini Aoste, si je v petek, 17. t. m., med padcem v kopalnici poškodoval desno zapestje. Zato so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu med operacijo naravnali zlomljene dele kosti. Operacija je po navedbah tiskovnega predstavnika bolnišnice potekala brez zapletov. Papež Benedikt XVI. se sedaj dobro počuti. Kot običajno kljub mavcu na roki vodi vsakodnevno mašo. Tiskovni predstavnik Vatikana Federico Lombardi je sporočil, da je splošno zdravstveno stanje papeža Benedikta XVI. dobro, in dodal,

da bo papež približno mesec dni nosil mavec. Minulo nedeljo je svetega očeta ob običajni molitvi angelskega češččenja pričakalo več sto vernikov, katerim je papež Benedikt XVI. povedal, da ga mavec ne ovira preveč. V kraju Romano Canvese, ki je rojstni kraj kardinala Tarcisa Bertoneja, je papež zbranim vernikom dejal: "Res je, da me mavec malo ovira, a s srcem sem pri vas"! Zahvalil se je tudi zdravnikom, ki so ga operirali in se v svojem nagovoru dotaknil sedanje gospodarske krize: "Vem, da je tu v okolici Ivree veliko družin v stiski, ker je veliko pomanjkanje delovnih mest. O brezposelnosti sem že večkrat govoril in nazadnje podrobneje v encikliki Ljubezen v resnici. Prav zato vam, dragi prijatelji, pravim, da ne smete izgubiti upanja. Božja Previdnost pomaga vedno tistim, ki dobro delajo in se zavzemajo za pravico, pomaga tistim, ki ne mislijo le nase, ampak tudi na tiste, ki so v slabšem položaju kot oni!"

Na trgu Ruggia pa je sveti oče nagovoril mlade in otroke, "na katere je treba misliti, če jih hočemo vzgajati. In treba se je vprašati, kakšno kulturo jim ponujamo za zgled, kakšne zglede in vzore jim dajemo, in se vprašati, ali so ti zglede taki, da jih vodijo k evangeliju in resnični svobodi". Sveti oče Benedikt XVI. je prisotne tudi opozoril: "Mladi so polni iznajdljivosti, pomagati pa jim je treba, da ne bodo hodili po lahkih poteh in takih, ki so polne lažnih iluzij, saj bodo le tako lahko našli pot do resničnega in polnega Življenja!"

Kratki

OBI - Goriška sramota in provokacija

Svetovni slovenski kongres odločno zavrača prakso, ki jo uvaja novogoriška veleblagovnica OBI. Vodstvo te avstrijske trgovske verige se je odločilo, da v vseh prostorih novogoriške veleblagovnice, kakor tudi zunaj nje, poleg slovenskih namesti še italijanske napise. Nova Gorica ni in nikoli ne bo dvojezično ozemlje, zato samovoljna odločitev OBI-ja pomeni izjemno nevaren presedan. V slovenskih krajih ob meji bodo temu zgledu namreč sledile še druge trgovske verige. Tujce pač zanima zgolj zaslužek; v svoji pohlepni bitki za profitom (ki praktično v celoti odteka drugim) se ne bodo več ozirali na kulturno-jezikovne

interese majhnega slovenskega naroda. Celotno oblast, tako nacionalno kot lokalno, ki bi bila dolžna zaščititi slovenski jezikovni prostor, ta nezaslišani kulturno-jezikovni škandal očitno pušča povsem neprizadeto. Še več, župan in poslanec Brulc, je OBI-jev novogoriški megacentar celo osebno odprl.

Različne tuje, zlasti nemško-avstrijske trgovske verige (SPAR, HOFER, LIDL, ...), imajo tudi v obmejnem prostoru na italijanski strani veliko število veleblagovnic, kamor že desetletja derejo množice nakupovalcev iz Slovenije, toda v nobeni, prav nobeni blagovnici na italijanski strani ni opaziti niti najmanjšega slovenskega napisa; da popolne nezmožnosti komuniciranja prodajnega osebja v slovenskem jeziku niti ne omenjamo posebej. Vendar Slovenci vseeno množično nakupujejo v teh prodajnih centrih na italijanski strani in pustijo tamkaj stotine milijonov evrov. Na naši strani pa nobena prodajalna, bencinska črpalka ali gostilna ne zaposli človeka, ki ne zna dobro italijansko. Slovenci se torej sami postavljamo v vlogo manjvrednega ljudstva, ki se mora vsem prilagajati, uklanjati in prilizovati, ki se torej mora ponižno plaziti pred vsemi. Če se Italijanom splača kupovati bencin v Sloveniji, bi k nam prihajali, tudi če bi prodajalci z njimi govorili po slovensko. Toda če je podložniška mentaliteta Slovencev pač takšna, kakršna je, pa je naravnost nepojmljivo, da na tako hude jezikovne stranpoti ne reagira nobena od pristojnih oblastnih institucij. Vse to dokazuje, da Slovenija postaja banana republika, ki je za nekaj ekonomskega interesa pripravljena docela pozabiti na svoje dostojanstvo in na namen, zaradi katerega je bila pred osemnajstimi leti sploh ustanovljena. Svetovni slovenski kongres zahteva, da pristojne instance nemudoma reagirajo in od novogoriškega OBI-ja terjajo takojšen umik vseh italijanskih napisov in prenehajo prisiljevati zaposlene, da komunicirajo v italijanskem jeziku. / Svetovni slovenski kongres

Vrh Sv. Mihaela: kljub muhastemu vremenu je praznovanje uspelo

Otroci, ki redno sodelujejo na raznih prireditvah kulturnega društva Danica, in mlajši vaščani so tudi letos pozdravili začetek poletja s tradicionalnim praznikom "Pizza party" v prostorih vaškega centra. Deževno vreme je prekrizalo načrte otrok, saj se ti niso mogli oblatiti z vodnimi balončki. Kljub temu je praznovanje odlično uspelo, saj so otroci igrali skupinsko igro zastavica in se ob poslušanju glasbe kratkočasili z igro s stoli. Predvsem najmlajše je razveselil poligon, ki so ga priredile organizatorke. Za konec so se vsi okrepčali z okusno pizzo in nadaljevali zabavo z igranjem nogometa na zunanem igrišču. / Christine Abrami

In memoriam

Ana Medvedič por. Kosič

Pretekli ponedeljek, 13. julija, smo pospremili na božjo njivo našo najstarejšo vaščanko, Ano Medvedič, poročeno Kosič. Dočakala je častitljivo starost: 100 let in 6 mesecev. Doma je bila iz vasi Klana, blizu Reke. V prvi svetovni vojni so morali iz domačih krajev v Italijo, in sicer v Firence.

Ko so med drugo svetovno vojno Nemci zasedli te kraje, so mnoge domačine odpeljali v taborišča, drugi pa so morali prisilno delati doma. Med njimi je bila tudi pokojna Ana. Ko so prišli partizani v te kraje, je spoznala Karlota Kosiča, domačina iz Rupe, in se z njim poročila. Nekaj let sta živela v Ljubljani, potem pa sta prišla v Rupo. Pokojna Ana je bila verna žena. V svojem dolgem življenju je vdano prenašala trpljenje, saj je živela 20 let na vozičku. Leta 1992 je mož Karlo umrl in ostala je sama. Otroci so se poročili in se odselili, vendar so jo vedno obiskovali in ji po svojih močeh pomagali. Največ in vseskozi ji je pomagala mlajša hčerka Ankica, ki je vredna posebnega priznanja in zahvale. Veliko tolažbo in moč je dobila, ko je romala z Unitalsi v Lurd.

Pri pogrebu so ji lepo zapeli domači pevci in tudi pevci Unitalsi. Žalujočim, sinu Frideriku, hčerki Ljubici in Ankici z družinami, naše iskreno sožalje.

POGOVOR Lovrenc Peršolja in Silvan Primožič

Dolga pot uresničitve športnega središča v Pevmi

Vaščani v Pevmi že vrsto let čakajo na izgradnjo športnega igrišča, ki bi vasi podarilo nov center, kjer bi se lahko športno udeleževali in družili. Končno so dočakali samo izgradnjo, slovesno pa ga bodo odprli v petek, 24. julija, ob 19.00. Slovesnosti bodo prisostvovali občinske oblasti ter vsi zaslužni za to, da je prišlo do tega velikega dogodka. Kako se je vila zgodba o igrišču, sta povedala sedanjí in nekdanji predsednik okrožnega sveta za Pevmo, Štmaver in Oslavje, Lovrenc Peršolja in Silvan Primožič.

Kdaj se je začelo razpravljati o igrišču v Pevmi in zakaj?

S. Primožič: Načrti za športni center so obstajali že v sedemdesetih letih. V Pevmi ni bilo nobenega centra, ki bi vaščane bolje povezal med seboj. Obstajali so načrti za športno igrišče s telovadnico. Oboje naj bi bilo tik ob cerkvi. Nato je prišlo do drugega načrta, po katerem naj bi se igrišče gradilo na zemljišču, ki ga je dežela odstopila goriški občini, pod "Šanco", na območju pevmskega parka. Načrt je bil izdelan proti koncu osemdesetih let, a prišlo je do velikih težav. Pogojev za njegovo izgradnjo ni bilo, saj ni bilo ne finančnih sredstev ne politične volje. V načrtu je bilo vsekakor veliko pomanjkljivosti: oddaljenost od centra vasi, oddročnost, poleg tega bi bilo treba urediti dostop in zgraditi most, v bližini ne bi bilo sanitarij in nobenega pokritega objekta. Zato sem si prizadeval za spremembo lokacije. Poleg tega pa so mi dali na občini jasno vedeti, da bo izgradnja igrišča na tako problematični lokaciji skorajda nemogoča.

Kdaj je prišlo do spremembe lokacije?

S. Primožič: To se je zgodilo po letu 1990, ko sem postal predsednik okrožnega sveta. Po stikih z odbornikom za javna dela sem ugotovil, da bo prvotni načrt težko izvedljiv. Takrat mi je prišlo na misel, da bi lahko za igrišče in vaški kulturni center izbrali župnišče in njegov vrt. Ta lokacija je imela v primerjavi s prejšnjo nedvomno veliko prednosti. Bila je namreč v centru vasi, med šolo in cerkvijo. Igrišče bi tako uporabljali ne le ob cerkvenih in vaških praznikih, temveč bi se ga lahko osnovnošolski otroci posluževali vsak dan. Naj povem, da se marsikateri

vaščan in član krajevne skupnosti ni strinjal z zamenjavo lokacije. Sklican je bil občni zbor vseh vaščanov. Ti so se večinoma strin-

računu že štiristo milijonov lir za igrišče. Spet pa je prišlo do zapletov, saj je bilo območje vključeno v občinski regulacijski načrt kot

Foto DPD

kmetijsko zemljišče. Morali smo spremeniti namembnost območja. To se je zgodilo z odobritvijo novega regulacijskega načrta leta 2001.

denar svojci Iva Jazbarja, da bi počastili njegov spomin.

S. Primožič: Tudi najlepša stavba je brez pomena, če nima ljudi, ki se je poslužujejo. Upam, da bodo vsi vaščani sprejeli novo igrišče tudi kot spodbudo za večje povezovanje med seboj in za večje udeleževanje na športnem in kulturnem področju.

Kakšni pa so načrti za prihodnost?

L. Peršolja: Nekaj del imamo še tudi tik pred odprtjem. Urediti je treba namreč okolje in park okoli igrišča. Za ta dela skrbijo okrožni svet, delovni domačini in društva. S. Primožič: Ob igrišču stoji tudi imenitna stavba, ki je nekoč bila župnišče, a sta bili v njej poleg sedeža župnije tudi knjižnica in posojilnica. Veliko del smo že postorili, saj smo v pritličju uredili sobo za okrožni svet, ki se je do začetka devetdesetih let sestajal v prostorih osnovne šole. Ko smo prišli v to stavbo, je bila v zelo slabem stanju. Dosegli smo financiranje za popravilo strehe, saj je ta že puščala. Uredili smo tudi okolje, a treba bo narediti še marsikaj.

L. Peršolja: V načrtu imamo, da bi v notranjosti, v pritličju, uredili majhno dvorano, ki bi se je lahko posluževali bodisi ob vaških praznikih kot ob šolskih prireditvah. Pevma namreč ne premore take dvorane. V prvem nadstropju pa bi uredili sobe za okrožni svet, župnika in domača društva. Naš cilj je, da bi sem privabili čim več mladih, ki bi se lahko družili ob turnirjih in tudi ob kulturnih dejavnostih. Radi bi, da bi to res postal naš center, kjer bi bila pomembna tudi družabnost.

Hvala lepa za pogovor!

SR

Praznovanje sv. Ane / Program

- Četrtek, 23. julija 2009:

ob 20.30 pri cerkvi predstavitev knjige Andreje Korenčan *Življenje in delo Angele Boškin*, prve šolane medicinske sestre med Slovenci, pevmske rojakinje. Knjiga je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Sledi ogled dokumentarnega filma Angela Boškin - Poti k ljudem (RTV Slo)

- petek, 24. julija 2009:

ob 19. uri odprtje in blagoslovitev novega športno-kulturnega centra: prerez traku in blagoslov, priložnostni pozdravi, nastop otroškega zbora OŠ J. Abram iz Pevme, družabnost

- sobota, 25. julija 2009:

ob 20.30 bo na novem igrišču koncert štirih rock skupin iz Goriške (Simplex, U-Kop, Kanalje in Maf). Deloval bo bogato založen kiosk.

- nedelja, 26. julija 2009:

ob 9. uri sv. birmo med mašo in tradicionalna procesija. Ob 20.30 gledališka predstava PD Štandrež *Čudna bolezen*, sledita nagrajevanje natečaja *V domačem vrtu cvetijo* in ogled fotografij ter diaprozitivov.

Medtem se okrog pevmske cerkve nadaljujejo obnovitvena dela, pri katerih ima veliko zaslug župnik Marijan Markežič. Parkirišče bo povečano in tlakovano, kovač že izdeluje železna vrata in ograjo za zid ob cesti.

V šolskem letu za učence s Ceglega in Plešivega

Končno urejen avtobusni prevoz

Vsredo, 15. julija, je potekalo srečanje s predstavniki komisije goriškega urada Motorizzazione civile, in to z glavnim odgovornim za kontrolno postajališče inž. Cravosom, da bi poskusili z avtobusom novo

prometno linijo Ceglo-Plešivo-Krmin-Gorica. S tem bi omogočili prevoz za otroke s Ceglega in Plešivega v slovenske šole v novem šolskem letu 2009/2010. Poleg članov komisije sta bila prisotna tudi direktor prevozne-

ga podjetja APT Giuseppe Zampieri in Walter Bandelj, predsednik SSO za Gorico, ki sta skupaj odločila, kateri bi bili najboljše postajališči za otroke. Tako bi uredili zadevo, ki že vrsto let bremeni slovenske ustanove. Inženir Cravos je uresničil želje staršev s tehničnimi popravki, tako da bo prisotni predstavnik občinske uprave Krmin postavil tri znake za pozor avtobusov prav na postaji na Ceglem in ob čiščenju vejevja. S tem bo Ceglo lahko približal tudi državljanom

onstran meje, saj je v bližini mejni prehod. Glede druge postaje, to je pred šolo na Plešivem, pa komisija ni imela nobenih pripomb.

Pobuda, ki sta jo predsednik Mladinskega doma Peter Črnič in predstavnik staršev Massimo Vitale predstavila pred nekaj meseci, se s tem posegom končno uresničuje.

Avtobus naj bi s Ceglega odpeljal ob 7.15, s Plešivega ob 7.18; urnik vrnitve: Plešivo 14.33, Ceglo 14.36.

Vtisi iz poletnega središča Srečanja 2009 v Gorici

Obkrožili smo svet...

Peti teden poletnega središča Srečanja 2009 je bil zaključni teden. Naše potovanje po celinah smo zaokrožili v Afriki-črni celini z bogato egipčansko zgodovino in tudi s kruto izkušnjo lačnih in preganjanih otrok, ki živijo iz dneva v dan. Vsak dan smo otrokom ponudili eno afriško temo. Ustvarjali smo s starimi Egipčani med piramidami, hieroglifi, skarabejčki in nilskimi konji. Igrali smo se afriške otroške igre. Spoznali smo afriško glasbo z živo predstavitev glasbil in s sodelovanjem v afriškem ansamblu, saj nas je obiskal g. Joseph Rakotoraphacapy z Madagaskarja. Dobrodelno smo prispevali sredstva za graditev opečnate osnovne šole na Madagaskarju, saj je staro šolo, zgrajeno iz palmovih vej, odnesel vihar. Izkoristili smo tudi gostovanje filmskega festivala Sergio Amidei kids v kinu v Gorici in si ogledali zanimiv risani film o čisti otroški ljubezni. Dnevov za širšo predstavitev Afrike je kar zmanjkovalo, tako da smo ob koncu le še zbirali vtise s potovanja okoli sveta. Otroci so bili veseli novih prijateljstev in marsikatero zanimivost s svetovnih celin. Izdelke iz ustvarjalnih delavnic so vsakodnevno navdušeni nosili domov. Štiridesetim otrokom in animatorjem je v zadnjem tednu le zasijalo pravo poletno sonce, tako da so se otroci le naučili tudi vodnih iger v ba-

zenu, ki je postavljen ob Mladinskem domu. Koristna izkušnja so bili tudi obiski otrok v delovnem centru za osebe s posebnimi potrebami CISI, kjer so se srečali z ljudmi, ki tu preživljajo vsakdan z njim prilagojenimi ročnimi deli. Vsak otrok je med njimi izdelal mozaik po svoji zamisli.

Zadovoljni smo, da nam je projekt Srečanja 2009 uspel in da otroci še naprej preživljajo počitnice med prijetnimi vtisi s pettedenskega druženja v čudovitem ambientu parka Zavoda Svete Družine v Gorici.

Karmen Lemut

V poletnem središču Mladinskega doma Gradimo na odnosih!

Kaj bo ostalo ob koncu letošnjih izzivov, pri katerih smo skupina sredješolcev in petošolcev osnovnih šol imenitno preživeli tri tedne? Baze v poletnem središču, tarzaning na Žlebeh, obisk Akvarija v Trstu, kopanje v Sesljanu, Graddežu, Soči ali v bazenu? Ali morda obisk Rižarne, Goriškega gradu

ali kavern in rogov prve sve-

tovne vojne? Ali ekskurzija v Briško jamo, ogledi muzejev, tečaj samoobrambe in izlet s čolnom?

Vse to bi tonilo v pozabo, če bi med sabo ne gradili osebnih vezi prijateljstva, sprejemanja, spoštovanja. To je bilo res najlepše. Kultura srca je dandanes proti toku. Mi v to verjamemo, o tem smo se veliko pogovarjali, to je bil naš letošnji največji izziv. To bo ostalo.

WG

Predstavitve lokalnega akcijskega načrta Prispevki za usklajen razvoj kraških občin

Sprecejšnjo mero zadovoljstva sta pokrajinska odbornica Mara Černic in svetnik Marko Jarc v četrtek, 16. julija, v prostorih sprejemnega centra Gradina v Doberdobi predstavila t. i. lokalni akcijski načrt za razvoj goriškega Krasa 2009-2011 (it. P. A. L., Piano di azione locale). Gre za ambiciozen programski projekt, ki želi celostno zaobjeti Kras v enoviti strategiji. Zraven je bilo 32 subjektov, ki so izdelali dovršeno celotno vizijo, v tem letu pa je deželna uprava FJK postavila "stroge količke", saj je predvidela izključno infrastrukturne posege v izvršilni fazi. Od dežele prejetih 995.000 evrov bodo namenili

Foto DPD

devetim posegom, ki so jih v danih pogojih ocenili za prvenstvene; v glavnem imajo opraviti z obnovo javne razsvetljave, vzdrževanjem in ureditvijo cest, turističnih poti in ovrednotenjem krajevnih značilnosti. Občina

Doberdob bo prejela 100.000 evrov, Sovodnje 65.000, Zagraj 100.000, Foljan-Sredipolje 100.000, Ronke 100.000, Tržič 150.000 evrov za obnovo področja s strelskimi jarki in 80.000 za ureditev centra Konvert. Pokrajina bo 200.000 evrov namenila ureditvi ceste iz Zagraja na Vrh, naknadnih 100.000 pa še za turistično obnovo kraškega območja. "Žal smo se deloma izneverili prvotnemu duhu projekta, za kar nam je žal, smo pa vseeno prinesli nekaj sredstev v naše občine", je komentirala odbornica. "Potrebna bi bila še dodatna sredstva za dejavnosti", to pa bo gotovo naslednji korak. Operativni politični dokument je bil odobren v komisiji in pokrajinskem svetu, je povedal svetnik Marko Jarc, ki ni mogel prikriti delnega razočaranja nad tem, kar je odredila dežela. Se-

dani načrt je štartna točka, ki mu še večjo vrednost daje dejstvo, da je bil v pokrajinskem svetu sprejet skoraj povsem brez ovir. Izrazil je upanje, da bodo občine znale smotno izkoristiti nakazana sredstva in dodati nove ideje, s katerimi izzivi deželno upravo. "Čeprav ne gre za številke z osmimi ničlami, gre vsekakor za injekcijo zaupanja in verodostojnosti". Ravnatelj goriške Coldiretti Aldo D'Amore je spomnil na doprinos kmetov in usklajevanje takih posegov z dejavnostmi. Županja v Zagraju Elisabetta Pian je pohvalila metodologijo dela in iskanje skupne vizije, sovojenjski podžupan Slavko Tomsič pa je prisotne pozval, naj gledajo širše, morda tudi na večjo turistično namembnost Soče in Vipave. Pozdrav doberdobske občinske uprave je prisel odbornik Daniel Jarc, zadovoljen s prispevkom; za celotno obnovo javne razsvetljave, je rekel, bo sicer treba iskati še druga sredstva. Tudi on je podčrtal vlogo kmetijstva in še zlasti zagotavljanje kakovosti, ki edina zagotavlja konkurenčnost pridelkov. / DD

Šolsko leto se je že lepo dobro zaključilo in večina dijakov uživa brezskrbne počitnice. Marsikdo pa že razmišlja, kako bo naročil ali kupil učbenike za naslednje leto. Zaradi visokih življenjskih stroškov predstavlja nakup učbenikov večkrat zajeten finančen zalogaj za družine. Tako je na šoli DITZ Jurij Vega v Gorici prišlo do zamisli, da bi pomagali vsem tistim, ki želijo prodati ali podariti učbenik. V preteklih letih je na šoli deloval računalniški krožek, ki so ga obiskovali dijaki, ki so se odlikovali po zanimanju za informatiko. V okviru krožka sta dijak A. Srebrnič in prof. E. Pavličič oblikovala spletno mesto Sejem učbenikov, ki vam ga na kratko predstavljamo. Njegov namen je po-

Iščete učbenike? Poglejte na bukve.potep.org Novo spletno mesto za izmenjavo učbenikov

staviti v stik čim večje število ponudnikov oz. iskalcev rabljenih učbenikov. Uporaba storitve je popolnoma brezplačna. Sloni na načelu proste uporabe, zato si potep.org ne prevzema nobene odgovornosti za verodostojnost podatkov in za morebitno zlorabo strani. Spletno mesto Sejem učbenikov omogoča, da opravljamo različne dejavnosti. Najpreprostejša je iskanje določenega učbenika, ki poteka tako, da uporabnik vnese

v iskalni obrazec podatke (vsaj delne) o učbeniku in predloži zahtevo. Program mu bo posredoval seznam razpoložljivih učbenikov in mu omogočil, da se postavi v stik s ponudniki. Išče lahko kdorkoli, saj pregled učbenikov ne zahteva prijave. Za vse ostale operacije pa se mora uporabnik prijaviti z uporabniškim imenom in geslom, ki jih dobi pri registraciji. Če želimo ponuditi (prodati, podariti, zamenjati) učbenik, klik-

nemo na povezavo Nov učbenik. Prikaže se nam obrazec za vnos podatkov o knjigi. Učbenik je tako vključen v seznam in je na razpolago na Sejmu učbenikov. Ko kliknemo na povezavo Moji učbeniki, se nam prikaže seznam vseh učbenikov, ki smo jih sami vnesli. Če želimo določene učbenike izbrisati, jih označimo in pritisnemo na tipko Izbrisi. Če pa želimo vnesti spremembe za posamezni učbenik, kliknemo na ta učbenik in spremenimo podatke v obrazcu. Upamo, da boste to spletno stran v čim večjem številu uporabljali, saj se bo tako lahko vpostavljal čim širši krog uporabnikov in izmenjave učbenikov. Sejem učbenikov dobite na naslovu <http://bukve.potep.org>

Darovi

Za p. Danila Lisjaka: N. N. 500,00; N. N. 50,00 evrov.
Za p. Petra Opeko: N. N. 100,00; N. N. 50,00; N. N. 30,00 evrov.
Za p. Ernesta Saksido: N. N. 500,00 evrov.
Za KCLB: Ob 30. obletnici smrti predrage mame Angele Kacin roj. Tušar darujeta Marija in Metka 100,00 evrov.

Cestitke

V soboto, 11. julija, sta se v štandreški cerkvi vzela Helena Brajnik in Fabjan Koršič. Vse dobro na skupni življenjski poti jima želijo prijatelji iz Štandreža. Ob uspešnem zagovoru diplome se z našo Tatjano veselimo in ji čestitamo vsi pri SZSO - GO.

Obvestila

Vsakoletno romanje na Barbano goriške in tržaške škofije bo v ponedeljek, 31. avgusta 2009. Sv. maša ob 11. uri bo vodil goriški nadškof Dino de Antoni. Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča prijaviteljem za izlet v Spilimbergo, ki bo v soboto, 1. avgusta, da bo prvi avtobus odpeljal iz Doberdoba izpred cerkve ob 7.30, nato s postanki na Poljanah, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni ter v Štandrežu pred cerkvijo. Drugi avtobus bo odpotoval prav tako ob 7.30 iz Gorice od trga Medaglie d'oro - ul. Catterini, nato s postanki pri vagi - pri pevskem mostu, v Podgori pri športni palači ter v Štandrežu pri cerkvi. Priporoča se točnost!

Medtem ko so goriški in tržaški roverji ter popotnice v teh dneh na evropskem potovalnem taboru Roverway na Islandiji, se mlajši člani organizacije vneto pripravljajo na skavtski odih v naravi. Goriški volčiči in volkuljice, osnovnošolci med 8. in 10. letom starosti, bodo taborili v Srednjah nad Kanalom med 30. julijem in 2. avgustom, izvidniki in vodnice iz Gorice in Doberdoba, mladi med 11. in 16. letom starosti, pa bodo med 30. julijem in 9. avgustom v Žirovnici pri Žireh.

Mladinski dom obvešča, da bo urad zaprt zaradi dopusta od 22. julija do 21. avgusta. Info.: 0481-536455.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 24.07.2009 do 30.07.2009)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00, na soboto ob 15. uri. Spored:
Petek, 24. julija (v studiu Andrej Baucan): Poletni večeri: najboljša domača narodno-zabavna in zabavna glasba turbo dance, vroče novice, zanimivosti in humor.
Sobota, 25. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.
Ponedeljek, 27. julija (v studiu Andrej Baucan): Poletni sodobni sound, najboljši svetovni in domači hiti (nekoč in danes), vroče novice, zanimivosti.
Torek, 28. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 29. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Plesni so osvojile svet - Izbor melodij.
Četrtek, 30. julija (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

"Kar je slabo, naj umre,
naj dobro le poraja se!
In na tvojih vseh poteh
doživljaj srečo in uspeh!"

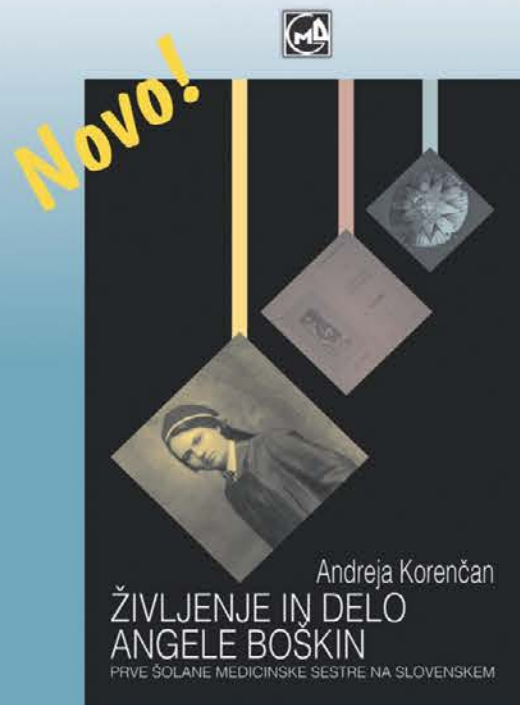
Na tržaški fakulteti - goriški oddelek - ekonomskih in turističnih ved je 13.07.2009 diplomirala

TATJANA DEVETAK.

Ponosni smo nanjo, voščimo ji še mnogo drugih uspehov!

Tata Uštili, mama Gabry, sestre Sara, Tjaša in Mihaela, nono Nato, teta Nerina, stric Claudio, bratranca Karen in Matjaž

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Predstavitve knjige bo v četrtek, 23.7.2009, ob 20.30 v parku ob cerkvi v Pevmi sledila bosta glasbena točka in ogled filma POTI K LJUDEM o življenju in delu Angele Boškin

Tradicionalna umetniška pobuda na Videmskem Lutkovni festival v Nadiških dolinah

V skrivnostno čarobnost Nadiških dolin so se vrnilo lutke. Že ustaljeno srečanje s to zvrstjo gledališke umetnosti omogoča Lutkovni festival v Nadiških dolinah, ki ga letos šestnajstič prireja Deželno središče za animirano gledališče (CTA) s sedežem v Gorici. Umetniško vodenje festivala tudi letos podpisuje Roberto Piaggio in Antonella Caruzzi. Festivalski dnevi so se začeli v soboto, 18., končali pa se bodo 26. julija. Letos se je privedev ponovno povezala z Mittelfestom, kar potrjuje pomembnost in srednjeevropski značaj tega festivala. Žal je spored predstav

ro, deželnega odborništvaja za turizem in videmske pokrajine, ki

je bila svojčas temeljna podpornica te odmevne manifestacije. V festivalskih dneh se bo zato zvrstilo le petnajst predstav (od predvidenih 40!), od katerih je kar tri pripravilo CTA iz Gorice prav za to priložnost. Zaradi finančnih krčenj je letos odpadla tudi nagrada Zlata lutka, ki je bila dodatna motivacija za nastop na tem festivalu in se je že trdno zakoreninila na tem poletnem srečanju z lutkovno umetnostjo; podeljevala jo je občina Špeter. Od srede, 22., do nedelje, 26. julija, je vsak dan popoldne na programu sprehod z lutkami pod naslovom Lungo il fiume e tra gli alberi – dove nascono le storie (Vzdolž reke in med drevesi, kjer se rojevajo zgodbe), ki ga že nekaj let uredništvaja Fernando Marchiori in Elisabetta Gustinu z branjem legend in tradicional-

nih pravljic. CTA je na oder postavilo tudi predstavo Come gli Etruschi uscirono dalla crisi (Kako so Etruščani premostili krizo), ki jo izvaja avtor Gigi Brunello. Kot grenko pravi Piaggio, je delo vzniknilo iz sedanje finančno gospodarske krize, ko se za kulturo namenja vedno manj sredstev, izjemo predstavljajo seveda le puhle in plehke televizijske oddaje. Premierna predstava bo v soboto, 25. julija, ob 18. uri v Čedadu v cerkvi dei Battuti. »Stakanje« je naslov tretje produkcije CTA, naštudirane za festival, predstava se navezuje na tipične jedi iz teh dolin. Med udeleženci letošnje izvedbe festivala izstopata gledališči Ciroka Puppet Theatre iz Madžarske in Divadlo Drak iz Češke, ki bo z igro Zlatovaška nastopilo v četrtek, 23. julija, ob 19. uri v gledališču Ristori v Čedadu kot ena izmed predstav Mittelfesta. Otroško in odraslo občinstvo je razveselilo tudi slovensko gledališče Matita z Matijo Solcem, ki nadaljuje lutkovno pot staršev Maje in Branka. **IK**

Kratki

Umril je literarni zgodovinar dr. Joža Mahnič

V 91. letu starosti je 2. julija umrl dr. Joža Mahnič, literarni zgodovinar, dolgoletni predsednik Slovenske matice in veliki poznavalec opusa Otona Župančiča. V ožjem družinskem krogu so ga pokopali na Plečnikovih Žalah. Drago Jančar, pisatelj in glavni urednik Slovenske matice, je ob Mahničevi smrti za Slovensko tiskovno agencijo izjavil: "Joža Mahnič je bil ena najpomembnejših osebnosti v skoraj 150-letni zgodovini Slovenske matice. Ne samo zato, ker je bil celih štirinajst let njen aktivni in zadnje leto častni predsednik, še prej pa mnoga leta odbornik in sodelavec, pač pa zato, ker je v njeno delo vložil zares velik del svoje energije in znanja... Prav zaradi te načelnosti je imel v letih po vojni veliko težav, zaradi katerih je bila njegova akademska pot ogrožena in drugačna, kot bi si jo s svojim znanjem in sposobnostmi zaslužil. Vendar je grenkobo premagoval z delom in ustvarjalnostjo; starejšo in novejšo slovensko književnost je poznal do detajlov, posebno odličnost je dosegel z raziskavami in analizami dela Otona Župančiča..." Joža Mahnič, s katerim smo imeli v Novem glasu pred leti celostranski intervju, se je rodil 1. oktobra leta 1918 v Bohinjski Bistrici. Na filozofski fakulteti v Ljubljani je leta 1941 diplomiral iz romanistike, primerjalne književnosti in slavistike. Leta 1949 je opravil doktorat. Od leta 1945 je bil profesor na gimnaziji, v letih 1976-1980 ravnatelj Slovenske knjižnice, nato je do leta 1990 predaval kulturo izražanja na Akademiji za glasbo v Ljubljani. V letih 1994-2008 je bil predsednik Slovenske matice. Uredil je Zbrano delo Otona Župančiča in dela drugih literatov 20. stoletja, med njimi Edvarda Kocbeka, Cirila Kosmača, Srečka Kosovela, Borisa Pahorja, Ivana Preglja.

Deseta številka Galeba Veselo na počitnice!

Zadnjič je Galeb, v zdaj že preteklem šolskem letu, priletel med šolske klopi v juniju in prinesel šolarjem svojo zadnjo številko, s katero je vsem zaželel dolge, sončne počitnice, polne lepih dogodivščin. Naslovnica prvošolk Vesne Devetak in Anne Turel iz OŠ F. Erjavca iz Štandreža kar izžareva željo po prostosti s pisanostjo barv, s katerimi sta narisali razne domače živali, cvetoč travnik, lastovico in metuljčka, ki poletava med srčki. Počitniško vzdušje prežarja vse zgodbe v nadaljevanjih, ki se jim je za letošnje leto napisal konec: šolska miška, izpod peresa Tatjane Kokalj, je v razred srečno pripeljala Nino, ki se je zadržala na šolskem dvorišču, ker jo je čas počitnic že potegnil v svoj vrtnec. Tudi besedoslovca Tinko in Tonko, ki sta zrasla iz domišljije Berte Golob, sta se odpravila na počitnice in tudi v prostih dneh marsikdaj tuhtala o pomenu besed. Dvojčka Maks in Klara, Patricije Peršolja, pa sta iz drobnih vsakdanjih stvari ugotovila, "kadar navadna mama nepričakovano postane deževna mama, to pomeni, da pričakuje čisto novega dojenčka?" Tudi punčka Robin preživlja počitnice na morju, njen

zvesti prijatelj Zizijon ji je na plaži pomagal pripraviti bazen z vsakovrstnimi morskimi prebivalci. Tjaša in Tijan Žige Gombača pa sta v zadnjem delu nadaljevanja zgodbe pregledovala lepo knjigo o živalih, ki jo je prinesel stric Matic v vrtec, jo izročil vsakemu otroku, a zraven pridal položnico. Žiga iz Pripovedi Eveline Umek, Mama, koliko je ura, je s starši in sestro odšel za en teden na morje in pri tem spoznal, da mora čim bolj uživati vse lepe trenutke, ker bo čas tudi ob morju hitro tekkel. Bina Štampe Žmavc je v deseti številki Galeba podarila bralcem napeto pravljico, seveda s srečnim koncem, Kraljičina ris in strah. V zgodbi Marka Kravosa Od pet do glave je tokrat protagonist popek, katerega ključek hrani zajec Kljukec. Klarisa M. Jovanovič je v svoje prispodobne o živalih zvalila kačo, ki se kar večkrat pojavlja v naši govorici. Poleti je mnogo časa za igre, za-

to je v Galebovi likovni delavnici tokrat šahovnica iz lepenke; navdila in postopek izdelka je kot vselej natančno posredovala in prikazala Jasna Merku'. Kuhar Škrobek je za sončen dan v naravi pripravil posebne različice iz sadja in čoko-

lode; otrokom bodo gotovo zelo tekneli! Marjeta Zorec je ob 200-letnici rojstva Charlesa Darwina napisala še zadnji del o njegovem življenju in delu, ki ga je v celoti namenil preučevanju razvoja naše zemlje in življenja na njej. Psiho-

loginja Suzana Pertot je za starše in šolnike predala v razmislek drugi del svojega razglabljanja o Otroku in risanju. V junijski številki so tudi tri pesmice: Lepo, lepše, najlepše Zvezdane Majhen, ki jo je navdihnil 5. junij, Svetovni dan okolja, Kraljica, Bine Štampe Žmavc, ki ji je likovno podoba podarila Alenka Sottler, in hudomušna Lumpček Martine Legiša; lumpčka, ki ni ne škratec ne palček, je šegavo upodobil Štefan Turk. Na junijskih straneh so še deseti Galebov kviz, dopolnjevanke in zelo lepe risbice na temo pomladi in poletja, ki so jih živahno narisali učenci OŠ P. Trubar K. D. Kajuh iz Bazovice in OŠ Prežihov Voranc iz Doline ter OŠ F. Erjavca iz Štandreža, šolarji COŠ F. Venturini - Boljunec-Boršt-Pesek pa so si pripravili čisto zajčji "portret". Učenci OŠ Albert Sirk iz Križa so Galebu napisali svoje vtise ob obisku Biserke Cesar, ki jim je govorila o Ugandi. Ob risbica so pripravili tudi razpredelnico z ugotovitvami, v čem se sami razlikujejo od afriških otrok. **IK**

Kulturni klub Istra je pripravil nekaj amandmajev Zakaj je treba odlok o Kocjančičevi nagradi spremeniti

Ob sprejemanju novega odloka o Kocjančičevi nagradi s strani treh obalnih občin (Koper, Izola, Piran) je Kulturni klub Istra na podlagi preteklih izkušenj z nagrado pripravil nekaj amandmajev k odloku, pridobil zanje široko podporo civilne družbe in jih posredoval trem obalnim občinam. Naj jih v nadaljevanju na kratko povzamem. Prvotni, izvorni pravilnik je predvideval, naj bi se nagrada podeljevala posebej za kakovostne kulturno-umetniške in raziskovalne dosežke pri utrjevanju kulturne identitete tega prostora in posebej za ljubitelstvo. Kasnejše dopolnitve so to ločitev zameglile in v petnajstih letih so bile nagrade podeljene izključno že uveljavljenim kandidatom, ker imajo slednji avtomatsko večjo težo, in ker jih kriteriji nagrajevanja favorizirajo. Tako je ljubitelstvo ostalo praznih rok, kar je bilo zlasti za kulturne ani-

matorje na podeželju tako veliko razočaranje, da se mnogi njenih podelitev sploh ne udeležujejo več in menijo, da jim je bil Kocjančič ukraden. To vse jemlje nagradi del njenega smisla, saj nosi ime po človeku, ki je avtentičen predstavnik prav podeželske Istre. Zato je KKI predlagal, da se po zgledu Prešernove nagrade preide na dve nagradi, ločeno za že uveljavljene kulturno umetniške in raziskovalne ustvarjalce in ločeno za ljubitelstvo. Drugič je treba v odloku poudariti, da gre za nagrajevanje posebnih dosežkov pri utrjevanju kulturne identitete Slovenske Istre in ne Istre nasploh, kot to piše v odloku, ker bi se to lahko tolmačilo, da se s Kocjančičevo nagrado nagrajujejo npr. tudi dosežki pri utrjevanju identitete hrvaškega kulturnega prostora, kar pa je v domeni Hrvaške matice, Istrske županije, njenih občin ipd.

Tretjič, pri literarnih in drugih stvaritvah, ki so vezane na jezik, je potrebno v pravilniku jasno poudariti, da gre pri tem za slovenski jezik in slovenska avtohtona istrska narečja. Podobno kot je to urejeno pri nagrajevanju dosežkov za utrjevanje identitete romanskega kulturnega prostora v pravilniku vsakoletnih natečajev italijanske narodne skupnosti "Istria nobilissima". S tem da so lahko avtorji teh dosežkov tudi tisti, ki niso Slovenci, kot so pri natečajih "Istria nobilissima" lahko tudi tisti, ki niso Italijani, ker se eni in drugi potrdijo s svojimi dosežki na področjih, ki so predmet nagrajevanja. Na področjih, ki niso vezana na jezik (likovno ustvarjanje, glasba idr.), pa ta omejitev odpade, saj je njihov jezik univerzalen. Alojza Kocjančiča smo namreč postavili na kulturni oltar Slovenske Istre, ker je starosta slovenskega literarnega ustvarjanja v tem pro-

storu in je Slovensko Istro dokončno pripeljal v slovensko literaturo, pa ker je bil istrski čedermac, ki se ni nikomur udinjal. Zato mora nagrada z njegovim imenom avtentično odražati predvsem to njegovo duhovno dediščino. In, četrtič, dogodki v zvezi z nagrado v letu 2005, ko je peščica izolskih svetnikov pohodila soglasno sprejeti sklep žirije in tako prečela podelitev nagrade izbranemu kandidatu (avtorju tega sestavka), so pokazali, da je dokončno potrjevanje nagrade na občinskih svetih anahronizem, ki omogoča vsakršno politično zlorabo nagrade. Zato mora biti odločitev žirije dokončna, kot je to pri vseh tovrstnih kulturnih nagradah. Tudi prvotni pravilnik je v določbah 10. členu lociral nagrado v civilnodružbeno sfero, rekoč, da se sredstva za nagrado "zbirajo v posebnem skladu, v ka-

terega se stekajo proračunska sredstva kot tudi prispevki sponzorjev. Sklad upravlja komisija". Takratni obalni izvršni svet in po njegovi ukinitvi tri obalne občine so tako nastopale le kot prvi sponzorji, njihovi upravni organi pa so začasno, dokler se sklad ni konstituiral, prevzeli nase strokovna in administrativno tehnična opravila v zvezi z nagrado. Prvotna komisija

aktivnosti za oblikovanje sklada zamrle in tudi nov odlok ga ne predvideva več, kar dokončno potiska kulturno nagrado v sfero politike. Iz gradiv za drugo obravnavo odloka v občinskih svetih tudi izhaja, da so strokovne službe treh občin svojim svetnikom sicer posredovale amandmaje, ki jih je k odloku predlagala civilna družba, ne pa tudi njenih argumentov, kot tudi niso seznanile svojih svetnikov, kdo vse je podprl amandmaje civilne družbe. V navedenih gradivih namreč piše, da je amandmaje z obrazložitvijo pisno podal pooblaščen predstavnik Kulturnega kluba Istra. V resnici pa jih je podal Kulturni klub Istra v imenu petnajstih kulturnih društev s cele obale ter dvaindvajsetih uglednih posameznikov, med katerimi je tudi pet nagrajencev. Z zamlanjanjem utemeljitev za predlagane amandmaje je bilo tako svetnikom onemogočeno soočenje argumentov, z zamlanjanjem široke palete civilne družbe, ki je amandmaje podprla, pa je bila samovoljno zmanjšana njihova družbena teža, kar vse meče čudno luč na postopek sprejemanja odloka. **Milan Gregorič**

Alojz Kocjančič

Glasba brez meja 2009

Šest vrhunskih tematskih večerov za šesto izvedbo osrednjega zamejskega festivala lahke glasbe Glasba brez meja. Festival bo v soboto, 25. t. m., uvedel etno-rock koncert na prireditvenem prostoru v Praprotnu, 6. avgusta pa se bo v kamnolomu v Repniču končal z melodijami Dalmatinske klope. Novost letošnjega mednarodnega glasbenega festivala Glasba brez meja je njegova poletna verzija. Festival se iz Brišičkov, kjer so potekale dosedanje izvedbe, prvič seli v Praprot in Repnič. Na prireditvenem prostoru v Praprotnu bodo štiri koncerti, v kamnolomu v Repniču pa dva. Geslo prireditve, ki so si ga pri društvu Drugamuzika - organizatorju prireditve - izbrali že od vsega začetka, je Glasba brez meja, kot dokaz, da notno črtovje, glasbeni žanri in ljubezen do ritma ne poznajo "pregrad in ne mej". Ponovno izvedbo najbolj priljubljene zamejske glasbene pobude zadnjih let bo tudi letos omogočilo pokroviteljstvo dežele Furlanije Julijske krajine in Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vlado Kreslin

Festival se bo začel v soboto, 25. t. m., z etno rock večerom na prireditvenem prostoru v Praprotnu. Poleg Vlada Kreslina, ki bo v soboto nastopil skupaj z Malimi Bogovi, bo nastopila tudi balkan-klezmer zasedba Radio Zastava iz Gorice in rock zasedba Red Katrins iz Slovenije. Nedelja, 26. t. m., bo tako glasbeno kot enogastronomsko "balkansko" obarvana. Nastopila bo namreč svetovno znana srbska trubaška skupina Boban i Marko Marković orkestar iz Srbije. Boban Marković je večkratni zmagovalec trubaškega festivala v Guči, sodeloval pa je z Goranom Bregovičem pri ustvarjanju glasbene kulise za filme Emirja Kusturice. Za pravi srbski "roštilj" pa bodo tako v soboto, 25. t. m., kot v nedeljo, 26. t. m., skrbeli člani Združenja Srbov Vuk Karadžić iz Trsta, ki so soorganizatorji tega večera. V sredo, 29. t. m., se bo festival selil v Kamnolom v Repnič, kjer bo na sporedu, pod pokroviteljstvom občine Zgonik, koncert ciganske glasbe s skupino Langa iz Prekmurja. V petek, 31. t. m., bodo v Praprotnu, na sva-ke-veče večeru, nastopili tržaška skupina Zakkaman, milanska zasedba Vallanzaska in vedno zelo priljubljeni Kingstoni iz Slovenije. V soboto, 1. avgusta, pa bodo prišli na svoj račun ljubitelji rock glasbe. Na oder bodo stopile skupine Just Burning, Notterdam in Big Foot Mama. Festival Glasba brez meja se bo končal v četrtek, 6. avgusta, s koncertom dalmatinske klope Leut v kamnolomu v Repniču.

Celje / Trinajsta izvedba literarnega natečaja Znani nominiranci za Veronikino nagrado, zlatnik poezije Minattiju

Znani so nominiranci za letošnjo pesniško Veronikino nagrado: Kristina Hočevar za zbirko Repki, Peter Kolšek za zbirko Opuščanje veta, Lucija Stupica za zbirko Otok, mesto in drugi, Peter Semolič za zbirko Rimska cesta in Jože Snój za zbirko Kažipot brezpotij. Zlatnika poezije letos prejme Ivan Minatti za življenjski pesniški opus.

Letošnja žirija za najboljšo pesniško zbirko leta v sestavi Jelka Kernev-Štrajna kot predsednica, Alenka Zor Simoniti in Milan Vincetič je pet nominirancev izbrala med 300 pesniškimi zbirkami. Dokončna odločitev o prejemniku oz. prejemnici nagrade v vrednosti 4000 evrov bruto bo znana 25. avgusta v sklopu Veronikinih večerov na Štarem gradu v Celju.

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je predsednica žirije Kernev-Štrajnova podala nekaj utrinkov o letošnjih nominirankah in nominirancih. Kristina Hočevar v zbirki Repki bralca (založba ŠKUC) v poezijo uvede z naslednjimi besedami: "Kronologija udarcev brez načrta, odsekani repki malih živali". Bralca lahko prepozna tako trpkost kot ironijo in globoko prizadetost, s katerimi se ponaša zbirka lirskih fragmentov z dramskimi in celo epskimi

prvinami. Lucija Stupica v zbirki Otok, mesto in drugi (Študentska založba) na svojstven način tematizira pesniško potovanje skozi čase in kraje, potovanje, ki se vselej konča v prostoru vmes. Velika tema zadnje Kolškove zbirke Opuščanje veta (Litera) je problem razmerja med življenjem, smrtjo in pesniškim prizadevanjem. Toda ubesedena je na tako nevsiljiv način, da

uspešno tematizira naveličanost, ki pa je v tej knjigi dobila izrazito baudelairovsko razsežnost. Pesnik bralca s samo njemu lastno pretanjeno pesniško držo prek opisovanja različnih vsakdanjih opravil in utrinkov nevsiljivo napotuje na branje med vrsticami. Snój je v svoji najnovejši zbirki Kažipot brezpotij (Nova revija) z izrazito bivanjsko tematiko presegel samega sebe in s tem še marsikoga na slovenskem pe-

zlatnik poezije za življenjski pesniški opus, ki ga bo letos prejel pesnik Ivan Minatti. Pesnik, prevajalec in urednik Minatti je najbolj znan po pesmi in zbirki Nekoga moraš imeti rad iz leta 1963. Prvo pesniško zbirko S poti je izdal leta 1947, z njo je upešnjeval čas NOB. Kot predstavnik intimistične, rahločutne, nežne poezije pa je s pesmijo razkrival stiske sodobnega človeka, njegovo resignacijo in melanholijo.

Minattijeve pesniške zbirke so še Pa bo pomlad prišla (1955), Bolečina nedoživetega (1964, 1994), Ko bom tih in dober (1973), Pesmi (1980) in Prilistujem tišini v sebi (1984). Minatti je doslej prejel Prešernovo nagrado, nagrado Prešernovega sklada in Sovretovo nagrado. Zlatnik poezije so doslej prejeli Ciril Zlobec, Tone Pavček, Kajetan Kovič in Miroslav Košuta. Nagrado podeljuje Fit mesta, ki je pobudnik in organizator Veronikine nagrade.

Veronikino nagrado, ki jo bo celjska občina podelila že trinajstič, sta podprla RIKO in Javna agencija za knjigo RS. Doslej so Veronikino nagrado prejeli: Iztok Osojnik, Aleš Steger, Josip Osti, Ciril Zlobec in Marjan Strojani, Milan Jesih, Miklavž Komelj, Milan Dekleva, Erika Vouk, Ivo Svetlina, Ervin Fritz, Taja Kramberger ter Tone Pavček in Milan Dekleva.

Ivan Minatti

bralca nehote pripravi, da podvomi o literarnoteoretskih orodjih, ki jih ima na voljo za interpretacijo. Peter Semolič v Rimski cesti (Cankarjeva založba) tudi tokrat

sniskem prizorišču. Iz te knjige diha tako izjemno izčiščen odnos do besede, ki ga v najsodobnejši slovenski poeziji ne srečamo pogosto. Občina Celje bo podelila tudi

Pogovor z Dariom Frandoličem

O prevodu knjige Kras Kornela Abela v slovenščino

V četrtek, 9.7.2009, je v goriški sinagogi Dario Frandolič, profesor na DITZ Jurij Vega, predstavil lik do sedaj še neznanega pisatelja Kornela Abela. Kot je povedal predsednik društva "Prijatelji Izraela", so take predstavitve vedno dobrodošle, kajti tudi na univerzah v Italiji so podobne raziskave zelo redke. Da se je Dario potrudil, se je izkazalo tudi iz intervjuja.

Ali nam lahko poveš, kdo je Kornel Abel in kako si se pravzaprav začel zanimati za tega pisatelja?

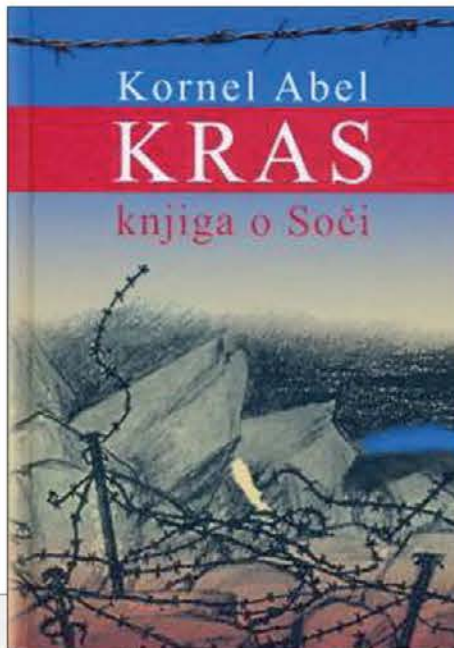
Zanimanje je kar naenkrat vzkipelo pred šestimi ali sedmimi leti. Hodil sem po mestnih ulicah, po Korzu, in si ogledoval izložbe. Nenadoma v izložbenem oknu pade oko na knjigo, ki je imela naslov Il Carso. Vstopil sem v knjigarno in prelistal knjigo. Odprl sem jo in prebral stran, na kateri je bil zapisan pogovor med avtorjem in njegovo ženo. V ti-

stem času sem tudi ravno sodeloval pri kratkometražnem filmu. Pri branju knjige mi je šinila v glavo misel, da je pravzaprav ta pogovor skoraj dobesedno enak tistemu, ki sem ga moral večkrat zavrteti in posneti v filmu. Moj film je namreč bil povzet po Hemingwayjevi noveli. Vendar Kornel Abel ni mogel poznati te novele, saj je izšla pozneje kot knjiga, ki jo je on napisal. Takoj sem tudi pomislil, da bi bilo dobro, ko bi knjigo prevedli v slovenščino. Prišel sem v stik z Marijo Ferletič, ki mi je takoj pomagala, da smo dali knjigo prevesti in jo predstavili bralcu.

Kdaj je Kornel Abel živel in kdaj je napisal knjigo o Krasu?

Morem reči, da je zelo malo napisanega o pisatelju. Ta je edina njegova knjiga, ki je bila ponatisnjena. Tudi v Avstriji in Nemčiji je ta

pisatelj do danes ostal neznan. O njem se nič ne najde, niti v nemščini ne. In vse, kar bom povedal o tem krasnem pisatelju, je praktično to, kar sem izvedel ob iskanju po arhivih na Dunaju. Abel je napisal več povesti in no-

vel, ki so še neobjavljene, ta knjiga je izšla leta 1934 z naslovom Karst, ein Buch von Isonzo, ko je bil v pokoj.

Kornel Abel se je rodil v predmestju Dunaja in bil judovski rodu, čeprav je pozneje prestopil v katoliško vero. Njegova rodbina je prihajala iz Madžarske. Postal je častnik avstro-ogrske vojske in med prvo svetovno vojno je bil na balkanski fronti, kjer ga je zadel drobec

granate, zaradi česar je šel na okrevanje in potem na dopust. Po vstopu Italije v vojno je Abel postal stotnik in dodeljen 1. pehotni diviziji na Tolminskem in leto kasneje nameščen v 17. pehotni brigadi na doberdobskem Krasu.

Kot je sam napisal v knjigi, je bilo za njegove vojake najtežje delo na Krasu kopanje in urejevanje jarkov, saj je tu sama skala in jarki so bili nujno potrebni, da bi avstrijska vojska organizirala obrambno črto in tako ustavila italijansko vojsko, ki je skozi Doberdob hotela priti do Trsta. Še težje je bilo v tistih kraških dolinah, kjer vojaki niso imeli na razpolago vrtnih strojev in so morali koptati jarke s samimi lopami in krampi. Po vojni, leta 1921, je Abel zaprosil za predčasno upokožitev. Živel je v avstro-ogrski monarhiji in miselnost takratne večjezikovne in večkulturne Avstrije mu je bila zelo blizu. Njegov stric je bil zelo pomemben kulturnik in pisatelj tistega časa, ki je praktično odkril secesijo, umetnike, kot je bil Klimt.

Secesija je pomembna, ker je dala povod za nastanek nove umetniške smeri, ki je v raznih jezikih poznana pod različnimi imeni. Čeprav je imel Abel znanje tudi med znanimi politikami tistega časa, so se po letu 1938 življenjske razmere vedno bolj slabšale, prav zaradi tega, ker je bil Jud.

V čem je literarna pomembnost knjige?

V knjigi Kras je Abel opisal fronto na Krasu in spopade oziroma življenje avstrijskih vojakov med prvo svetovno vojno, med ruševinami Doberdoba in Jamelj. Tudi o Gorici je precej govora. Zelo lep je prizor, ki ga Abel opisuje

sbund), ki se je borilo, da bi se Avstrija in Nemčija združili. Čeprav sam ni bil nacist, je veliko članov tega društva res postalo glava nacionalsocialistične stranke. Kornel Abel se ni nikoli postavljaj v ospredje, zato tudi ni veliko dokumentov, ki pričajo o njegovem delovanju. Sam je začel v velike težave leta 1938 po priključitvi Avstrije Nemčiji, ko so Jude že začeli zapirati in jim jemati posestva.

Abel si je moral nadeti dodatno ime Izrael, izgubil je praktično vse, odzvel so mu pokojnino. Po letu 1941 se njegovo sledi izgubijo. Do danes ne vemo še, kje je umrl in kje je pokopan. Zelo verjetno je končal v kakem taborišču, a do sedaj nisem našel nobenega dokumenta, ki bi pričal o tem.

V arhivih smo dobili še dve njegovi literarni deli, ki govorita o padcu avstro-ogrske monarhije. Po mojem je Kornel Abel velik pisatelj in njegova knjiga Kras ne opisuje vojnih dogodkov le kot neko kroniko, ampak je vse umetniško zapisano. Tolstoj je zelo lepo napisal, da je umetnost povezava med verodostojnostjo in imaginarnostjo. Umetnost ni neki misticizem... In prav v delih Kornela Abela se to zelo jasno vidi.

Zahvalujem se za pogovor.
Karlo Nanut

Ob napovedih plinskega terminala pri Trstu

Slovenski minister za okolje Karl Erjavec je sporočil, da bo Slovenija do konca avgusta zavzela uradno stališče do plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. Pristojna strokovna komisija bo namreč preverila, ali so bile slovenske pripombe upoštevane, in v tem primeru ne bo ovir za nadaljevanje projekta plinskega terminala v Žavljah. Kot je med posebno tiskovno konferenco pojasnil minister Erjavec, bo slovenska vlada v primeru, da pripombe niso bile upoštevane, nadaljevala pogovore z italijansko stranjo, in če v pogovore ne bi privolila, ostane možnost uporabe pravnih sredstev, kot je evropsko sodišče v Luksemburgu.

Italijanska stran je na zadnjem srečanju slovenske pripombe ocenila kot strokovne in kakovostne, obenem pa za zelo stroge. Erjavec je potrdil, da so plinski terminali v interesu Evropske unije, ki je preveč odvisna od ruskega plina, terminal v Žavljah pa bi omogočal dobave iz severne Afrike. Obenem pa Slovenija ne misli popuščati, ko gre določanje primerne lokacije tovrstnih struktur. Minister Erjavec je zato izrecno poudaril, da slovenska vlada odločno zagovarja stališča, da je treba terminale postaviti v kraje, kjer ne ogrožajo zdravja ljudi in ekosistemov. Poslanec stranke Zares, Franci Kek, pa je ugotavljal, da je italijanska vlada že dala dovoljenje za postavitev uplinjevalnika, čeprav je pristojna slovenska komisija že leta 2007 ugotovila uničujoče posledice za morske ekosisteme v primeru postavitve plinskih terminalov v Tržaškem ali Koprskem zalivu. Poslanec socialnih demokratov Luka Juri pa je polemično vprašal, katere formalne postopke je slovenska vlada izvedla, da bi to preprečila. Juri je izrazil razočaranje nad medlim odzivom ministra, češ da ni ovir za postavitev terminala, če so bile pripombe Slovenije upoštevane, in se sprašuje, ali minister zagovarja interese slovenskega prebivalstva ali pa gospodarskih lobijev, ki stojijo za gradnjo. Odločitev o postavitvi terminala je za prihodnost slovenskega obalnega prostora po njegovem bistveno večjega pomena kot določitev meje s Hrvaško.

Karl Erjavec

Vas Bani v središču pozornosti Dolgoročni načrt se uresničuje

Predlog novega regulacijskega načrta občine Trst, ki so ga razkrili Zeleni, je formalno gledano še vedno tajen. To daje vtis prave usmeritve tega regulacijskega načrta, sistematično odjedanje življenjskega prostora kraškemu prebivalstvu. Z ene strani se omejuje možnost nekega normalnega razvoja človeku na lastni zemlji, z druge pa se nekaterim dovolj in pospešuje gradnja v špekulativne namene, ki težijo k uresničitvi dolgoročnih načrtov nacionalističnih sil večinskega naroda, ki vidijo v manjšini grožnjo za njihove interese na tem območju. Ta politika, ti načrti koreninijo daleč v drugi polovici devetnajstega in začetka dvajsetega stoletja z vzpomom nacionalizma in fašizma v naših krajih. Vas Bani, do sedaj majhna in odmaknjena od javnega zanimanja, če izvzamemo kakšen izjemen dogodek, se je v zadnjem času znašla na prvih straneh tukajšnjega časopisja zaradi načrta o namembnosti, ki ga misli uresničiti občina z opuščeno vojašnico. Predlog regulacijskega načrta tržaške občine, ki je pricurljal v javnost, predvideva na zemljišču te vojašnice novo naselje za okrog tisoč ljudi, kar bi povsem spremenilo podobo vasi, predvsem pa etnični sestav tukajšnjega prebivalstva.

Negotova razvojna perspektiva Trsta, nespodbudno demografsko stanje, prazna stara kot tudi nova stanovanjaja; vse to postavlja vprašanje, je res to samo gradbena špekulacija ali še kaj drugega? Zakaj vsa ta skrivnost o tem regulacijskem načrtu? Ali ni to morda uresničevanje dolgoročnih ciljev meščanskih nacionalističnih sil za pospešitev raznarodovalne politike? To, kar jim ni uspelo v prejšnjih časih s sistematičnim naseljevanjem istrskih beguncev ob kraških vaseh in še s pravišizmom, izpolnjujejo v zadnjih ča-

sih s tako imenovanimi regulacijskimi načrti. Potrebno je povedati tudi, da so bile večkrat tudi poteze t. i. naprednih sil nespodbudne in tudi nekorektne do vaščanov, če se le spominjamo leta 1998, ko sta hoteli tedanja vlada in lokalna politika v vojašnici pri Banih uresničiti taborišče za ilegalne priseljence. Proti so bile tudi, ko je prišla zamisel o ustanovitvi "Kraške občine" leta 2007. Takšno zadržanje ne vzbuja zaupanja in oddaljuje ljudi od politike in jih sili k samoiniciativi za zaščito interesov skupnosti. Upamo, da bo sedaj več poslušala, več samozavesti in strnjene sodelovanja, ne glede na trenutne strankarske interese, da se prepreči ta poteza občine s tem skrivnostnim regulacijskim načrtom, ki po časopisnih informacijah potiska tukajšnje prebivalstvo v nesprejemljivo situacijo. V prejšnjih letih je bilo podanih kar nekaj predlogov za uporabo tega opuščene vojaškega kompleksa. Vse je ostalo pri besedah, nekkih obljubah in čakanju razpada teh objektov, ki bi lahko, če bi jih pravočasno ovrednotili, služili v korist širšega prebivalstva, (dom za ostarele, športno-rekreativni center, prostor za kulturne prireditve, otroške jasli itd.). Dovolj je prelistati članke krajevnega časopisja iz leta 2001 na to temo, da ugotovimo, kaj si je želelo prebivalstvo v tej opuščeni vojašnici. Koliko je bilo od tem besed in porabljenega črnila. Potrošenega denarja za razne projekte, a od tega, nekaj konkretnega - nič. Sedaj pa ta skrivnostni načrt občinskih upraviteljev, ki želijo spremeniti vas v eno od toliko, kot sem že nekdaj zapisal, "brezobličnih predmetnih naselij kot toliko drugih, nekdanj slovenskih vasi, ki jih je mesto zaobjelo in spremenilo njihovo specifičnost, z izvotljivijo identitete".

Pavel Vidua

Na pobudo deželnega svetnika FJK Igorja Gabrovca

Uspel posvet namenjen občinskim upraviteljem

Posvet o pravicah, pristojnostih in dolžnostih izvoljenih krajevnih upraviteljev v Furlaniji Julijski krajini, ki ga je priredil v ponedeljek, 13. julija, v konferenčni dvorani Tessitori deželni svetnik Igor Gabrovec v sodelovanju z Deželno službo za institucionalne zadeve in sistem krajevnih avtonomij, je povsem uspel. Slovenski izvoljeni upravitelji se zbrali v lepem številu in so pozorno sledili zanimivim in koristnim temam. Prisotne je pozdravil Igor Gabrovec, za njim pa sta spregovorila direktor deželne službe za institucionalne zadeve in sistem krajevnih avtonomij Gianfranco Spagnul in namestnik občinskega tajnika v Občini Dolina, sicer pravnik Igor Giacomini. Priložnost za prvo tovrstno izobraževalno srečanje za vse slovenske izvoljene javne upravitelje je ponudil izid publikacije z naslovom "L'amministratore locale nel Friuli Venezia Giulia - Vademecum ad uso di sindaci, assessori e consiglieri di comuni e province", ki jo je prav pred kratkim izdala Dežela.

Uvodni poseg deželnega svetnika Igorja Gabrovca: "Lepo pozdravljeni vsi, dragi prijatelji, izvoljeni javni upravitelji in upraviteljske na raznih nivojih javne uprave, s Tržaškega, Goriškega in iz Benečije. Poseben pozdrav strokovnjakoma dr. Gianfrancu Spagnulu, ki je direktor deželne službe za institucionalne zadeve in sistem krajevnih avtonomij, in dr. Igorju Giacominiju, namestniku občinskega tajnika v Občini Dolina. Zahvaljujem se Deželni službi za institucionalne zadeve in krajevnih avtonomij, ki se je kar navdušeno odzvala na vabilo k sodelovanju. Priložnost, da smo se zbrali v tako neobičajni sestavi, je pravzaprav dala Dežela, s tem da je prav pred kratkim izdala zelo dragoceno in pomembno publikacijo, ki nosi naslov "L'amministratore locale nel Friuli Venezia

Giulia - Vademecum ad uso di sindaci, assessori e consiglieri di comuni e province". Gre za priročnik, ki smo ga dolgo pogrešali in ki bo nedvomno predstavljal pomembno oporo vsem nam, ki nam je zaupana vloga predstavnikov državljanov v izvoljenih skupščinah. Priročnik, to sem že povedal tudi deželni odborniki za krajevne avtonomije Segantijevi, ima pravzaprav le eno hujšo hibo - izdan je izključno v italijanskem jeziku in v Deželi, kjer je priznanim manjšinskim jezikom zakonsko in kulturno odmerjeno vse več prostora. In to tudi v javni upravi, saj je raba manjšinskih jezikov že od nekdanj statutarne zadržane v marsikateri občini in, ne nazadnje, v samem deželnem svetu, kjer lahko podpisani govori v slovenskem jeziku. Vademecum, dr. Spagnul, moramo zato čim prej prevesti vsaj še v slovenščino in furlanščino, kar bo ob načelnosti še kako koristno tudi pri uvažanju pravilne terminologije, ki je včasih res prepuščena spretnosti in dobri volji posameznih upraviteljev in prevajalcev. To načelo sem hotel poudariti tudi s tem, da je danes tu na razpolago služba za simultano prevajanje in vsakdo od vas, ki bi rad kasneje spregovoril v slovenščini, lahko to stori, ne da bi za karkoli prikrajšal tistih, ki manjšinskega jezika ne obvladajo. Osrednja tema današnjega srečanja so "Pravice, pristojnosti in dolžnosti javnih upraviteljev v FJK". Posvet je zamišljen prvenstveno kot dobrodošlica vsem slovenskim novoizvoljenim občinskim upraviteljem in upraviteljicam ter hkrati kot prvi ko-

nam narekujejo potrebo in nujno, da se slovenski izvoljeni predstavniki - ne glede na strankarsko pripadnost - na vseh ravneh javnih uprav med sabo bolj povežemo in, kjer je mogoče, koordinirano nastopamo za zaščito in uveljavitev interesov teritorija,

Foto D. Bradossi

ki ga naseljujemo, in svojim delom in kulturnim izročilom sooblikujemo še vsaj štirinajst stoletij. Potreba po povezovanju mi je bila jasna že, ko sem bil pred več kot desetimi leti prvič izvoljen v Tržaški pokrajinski svet, potrjena pa, ko so mi soobčani zaupali mesto v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu. Isto potrebo po sodelovanju sem občutil v številnih pogovorih z izvoljenimi v raznih javnih ustanovah. Večkrat je občutili potrebo tudi po osnovni izmenjavi informacij, mnenj, izkušenj, napotkov, zato da je naša vloga v javnih upravah čim bolj dosledna, učinkovita in uspešna - da smo koristni družbi in zadovoljni s svojim delom. Nemažkrat čutimo potrebo tudi po dodatnem izobraževanju, ki bi ga s skupnimi močmi lahko uresničili v obliki posvetov, seminarjev ali že samih predavanj. Dragoceno vlogo lahko pri tem odigravajo številni izkušeni uradniki in funkcionarji v vseh naših upravah, ki jih verjetno premalo vključujemo v naše

delo. Ne pozabimo tudi na dragoceno izkušnjo nekdanjih javnih upraviteljev.

Mislim, da vsi vi, ki ste si v tem sončnem dnevu vzeli čas, ki ga je vselej premalo in je vedno bolj dragocen, podobno mislite in čutite. In se zavedamo, da je naša vloga izvoljenih predstavnikov ne le čast, temveč predvsem odgovornost do ljudi, ki jih zastopamo, do teritorija, ki bo občutil pozitivne ali negativne učinke naših izbir.

Ob prihodu ste dobili izvod vademekuma, ki naj bo, to je moj nasvet, vedno v vaši torbi. Razmnožil sem nekaj osnovnih podatkov tudi glede razpisa za deželne prispevke za dvojezično poslovanje javnih uprav, ki zapade čez nekaj tednov. V prihodnjih dneh bodo na Deželni uradni listu objavljeni izvršilni pravilniki t. i. protikriznega zakona, ki je zanimiv tudi za

Občine in Pokrajine, pred poletnim preporom pa bo deželni svet sprejel nov zakon o gradbeništvu, ki bo še kako zrcalil urbanistično podobo teritorija. Ukinitve gorskih skupnosti ne bom tu komentiral, saj je moje stališče znano. Kmalu pa bo na vrsti reformna ustroja krajevnih uprav, ki po prvih napovedih predvideva zavnavne spremembe predvsem, kar zadeva majhne in zlasti zelo majhne občine. Ni mi treba, da vam razlagam, kaj to pomeni za Slovence.

Preden prepustim besedo današnjim tutorjem, odličnim javnim funkcionarjem, dovolite, da vam preberem dva krajša pisna pozdrava, prvi je odbornice Federice Seganti, ki je institucionalno zadržana drugod po deželi, in poslanca Ettoreja Rosata, ki je v Rimu. Načelnik svetniške skupine DS, v katero sem vključen kot zastopnik SSK, Gianfranco Moreton, ki se mu zahvaljujem za vsestransko podporo, vam prav tako pošilja svoj pozdrav".

/ dalje str. 12

Sandro Bondi in Stefania Prestigiacomo sta podpisala odlok Zelena luč italijanske vlade za plinski terminal pri Trstu

Italijanska vlada je odobrila načrt za gradnjo kopenskega plinskega terminala družbe Gas Natural v Žavljah pri Trstu z zmogljivostjo do osem milijard kubičnih metrov plina letno. Naložba v gradnjo kopenskega terminala španske družbe Gas Natural bo vredna skoraj 600 milijonov evrov, terminal pa naj bi zgradili v 40 mesecih.

O tem sta poročala oba tržaška dnevnika, italijanski Il Piccolo in slovenski Primorski dnevnik - po njih prinaša vest Slovenska tiskovna agencija -, po pisanju katerega je novico v sredo, 15. julija, zvečer sporočil italijanski zunanji minister Franco Frattini. Ta se je ob nedavnem zasedanju zunanjih ministrov držav članic skupine G8 v Trstu obvezal, da bo posegel v pospešitev postopka odobritve načrta za gradnjo kopenskega terminala.

Tako je po pisanju časnika Il Piccolo v torek, 14. julija, italijanski min-

ister za kulturne dobrine Sandro Bondi podpisal potreben odlok, potem ko ga je v prejšnjih dneh podpisala tudi ministrica za okolje Stefania Prestigiacomo. Po pisanju dnevnika Il Piccolo je italijanska vlada dala zeleno luč terminalu, potem ko je diplomatska misija Sloveniji pojasnila možnosti izvedbe načrta. Naložba v gradnjo kopenskega terminala španske družbe Gas Natural pri Žavljah (druga španska družba, Endesa, se je

raj 600 milijonov evrov, družba Gas Natural pa naj bi obrat zgradila v 40 mesecih.

Gradnja vključuje dva rezervoarja, vsak z zmogljivostjo 140.000 kubičnih metrov plina, letno pa naj bi terminal predelal do osem milijard kubičnih metrov plina. Projekt naj bi ustvaril 400 novih delovnih mest: 80 ljudi bi neposredno delalo v terminalu, 320 pa naj bi bilo zaposlenih v drugih dejavnostih, ki bi bile povezane z obratom. Tržaška dnevnika sta poročala o

zadovoljstvu zunanjega ministra Frattinija in podtajnika pri ministru za okolje Roberta Menie ter krajevnih političnih predstavnikov. Tako je Frattini izrazil svoje zadovoljstvo in poudaril, da je to rezultat odličnega ekipnega dela italijanske vlade, tržaški plinski terminal pa bo po njegovih besedah prispeval h krepitvi raznolikosti energetskih virov v Italiji.

Menia poudarja, da so dovoljenje pridobili ob koncu strogega postopka, ki je vključeval tudi zahteve po varnosti in zaščiti okolja in v okviru katerega so bili podani točni odgovori na vprašanja in ugovore tudi mednarodne narave. Za tržaškega župana Roberta Dipiazza je bila sredo, 15. julija, velik dan, pristanek italijanske vlade pa pomeni veliko priložnost tako za Trst kot

za Italijo. Dogodek pozitivno ocenjuje tudi predsednik tržaške zveze industrialcev Corrado Antonini, za katerega je to odlična novica, predvsem, če je v to privolila tudi Slovenija. Po Antoninijem mnenju gre za strateški projekt, ki bo igral pomembno vlogo v okviru gospodarskega razvoja Trsta in njegovega ozemlja tako na ravni investicij kot na ravni zaposlovanja. Pri družbi Gas Natural pa novice za zdaj ne komentirajo, ker čakajo na uradno sporočilo o odloku glede gradnje terminala.

Minister Žekš se je srečal s predstavniki Gospodarskega omizja

Stiki z zamejskimi podjetniki naj bi bili tesnejši

Minister za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš se je v četrtek, 16. julija, v Ljubljani sestel s predstavniki Gospodarskega omizja Slovencev v Italiji. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je po srečanju v izjavi za javnost minister Žekš povedal, da so govorili o tesnejšem sodelovanju med gospodarstvom in kmetijstvom v zamejstvu in v Sloveniji, pa tudi o čezmejnih projektih.

Žekš je pojasnil, da je šlo za spoznavni sestanek s skupino zamejskih gospodarstvenikov iz Italije, na njem pa so sodelovali tudi predstavniki posameznih slovenskih ministrstev. Po njegovih besedah so opredelili nekaj problemov. "Predvsem bi mi morali po posameznih ministrstvih določiti ljudi, ki bi se ukvarjali z manjšinsko problematiko, in skupaj bi tvorili partnerje temu gospodarskemu združenju iz Italije", je povedal Žekš. "Menimo, da bi morali gospodarsko podpirati pas

na obeh straneh meje na vseh mejah - z Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško -, da bi se ti deli razvijali, s tem bi se tudi slovenstvo razvijalo", je po srečanju dejal Žekš, ki bo ustrezen predlog posredoval tudi vladi. Omenil je vlogo podružnice Nove ljubljanske banke, ki se je po njegovih besedah pred leti na politično pobudo preselila iz Milana v Trst zaradi pomena zamejstva in

Boris Peric

Štoka pa je izpostavil tudi pomen za Slovence, da se iz mestnih središč - Trsta, Gorice, Vidma in Celovca - katerakoli ustanova, naj bo to gospodarska, kulturna ali športna, ne umakne.

Na sestanku so po besedah Pavšiča predstavili tudi želje omizja in spregovorili o tem, kako doseči večjo povezanost med gospodarstveniki in finančniki iz Slovenije in manjšine.

Sestanka se je udeležil tudi predsednik finančne delniške družbe KB1909 Boris Peric. Po njegovih besedah so bolj kot o problemih govorili o tem, kako razvijati gospodarsko sodelovanje oziroma gospodarski prostor ob meji. Pogovarjali so se o tem, kako bi slovenske državne institucije vzpodbujale tudi gospodarsko sodelovanje na obmejnem območju.

Kot je dejal, imajo ministrstva nekatere vzvode, pa tudi sama država ima nekatere deleže v družbah, podjetjih, v finančnem sektorju, zavarovalništvu. Spregovorili so tudi o čezmejnih pro-

jektih, ki jih financira Evropska unija, je še povedal Peric, ki si med drugim želi konkretnjšega sodelovanja slovenske države.

Gospodarsko omizje je nastalo v lanskem letu na pobudo obeh krovnih organizacij Slovencev v Italiji, SSO in SKGZ, z namenom, da bi usklajevalo gospodarsko-financijske dejavnosti v manjšinski narodnostni skupnosti. V ospredju nalog je tudi povezovanje gospodarskega prostora med matično državo in zamejstvom. Minister Žekš se je pred tem srečal s predstavnikoma krovnih organizacij slovenske manjšine v Italiji, s Pavšičem in Štoko. Srečanje je bilo priložnost za pogovor o pred-

Boštjan Žekš

Trsta za Slovenijo, sedaj pa se na razočaranje večine iz Trsta seli na Opčine, kar je neke vrste umik, in to ni prav, je dodal Žekš.

Predsednika obeh krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) Rudi Pavšič in Sveta slovenskih organizacij (SSO) Drago Štoka, sta izpostavila, da je bil sestanek pozitiven.

Kot je dodal Štoka, predstavlja srečanje uvod v novo sodelovanje, predvsem v času sedanje hude gospodarske krize. Obravnavali so konkretno čezmejno gospodarsko sodelovanje,

Rudi Pavšič

idenem obisku predsednika deželne vlade Furlanije Julijske krajine Renza Tonda v Ljubljani. Kot je dejal Žekš, so problemi znani, bodo pa na srečanju med drugim omenili vprašanje financiranja slovenskega gledališča v Trstu.

Glede rebalansa proračuna pa je Žekš povedal, da se bodo sicer tudi uradu za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu zmanjšala sredstva, ampak ne na račun podpore Slovencev v zamejstvu in po svetu, temveč stroškov, ki jih ustvarjajo, kot so dražja potovanja v tu-

drež, ki je pod vodstvom Davida Bandlja izvedel celovečerni program s postnimi skladbami goriškega skladatelja za soliste, zbor in orgle, med drugim tudi njegov zelo zanimivi Stabat Mater. Zelo uspešna pa je bila tudi letošnja Šola lepega petja. Tečaj vokalne tehnike je vodil priznani glasbenik Adi Danev. V Finžgarjevem domu na Opčinah so se ob sobotah, od marca do konca junija, v jutranjih urah zbirali slušatelji, ki so sledili teoriji petja (zborovodje in zborovski pevci), v popoldanskih urah pa so vadili solisti, ki so z maestro izpopolnjevali svojo pevsko tehniko.

Glede na udeležbo in odzive je res mogoče trditi, da je med nami čuti potrebo po kakovostnem izobraževanju glasov in pevске tehnike nasploh.

Po seminarju pa se napoveduje še več drugih pobud, med drugim 9. srečanje pritrkovalcev na Repentabru na Veliki šmaren, dekanjski reviji cerkvenih zborov za obe področji, opensko in devinsko dekanijo, revija odraslih zborov Pesem jeseni in še marsikaj koristnega in vzpodbudnega, da bi zborovska kultura tako v cerkvi kot prosveti napredovala in nas vodila k Lepemu in Dobremu.

AH

Slovenska skupnost o novem tržaškem regulacijskem načrtu

Slovenska skupnost nima dvomov. Varianta tržaškega občinskega regulacijskega načrta je povsem nesprejemljiva, ali kot ga je označil pokrajinski tajnik Močnik, je načrt očitno političen poseg ali pravo 'etnično čiščenje'. Tržaško vodstvo stranke Slovenske skupnosti, prisotni so bili rajonski svetovalci stranke Aleksander Furlan, Boris Slama, Sergij Petaros in Edvin Krapež, občinski svetovalec Igor Švab, je razčlenjeno in utemeljeno predstavilo svoja stališča na to temo na tiskovni konferenci, ki so jo priredili na svojem sedežu v petek, 17. t. m. Pokrajinski tajnik Močnik je napovedal, da bo stranka proti regulacijskemu načrtu vložila pritožbo na deželno upravno sodišče. Po mnenju stranke predlagani prostorski načrt nasprotuje zaščitenemu zakonu za slovensko manjšino. Če bodo uresničili posege na vzhodnem Krasu, pri Lonjerju in pri Svetem Ivanu, bodo le-ti spremenili narodnostno podobo teh območij. Po Močnikovem mnenju je načrt izraz tržaške nacionalistične desnice. Močnik je tudi kritiziral dejstvo, da je bila razprava o regulacijskem načrtu doslej tajna. Slovenska skupnost ocenjuje, da je to nezakonito. Občinski svetovalec Švab pa je dodal, da predlagani regulacijski načrt onemogoča gospodarski in družbeni napredek mesta in okolice.

Naši cenjeni sodelavki

RAFFAELLI PETRONIO

iskreno in veseli čestitamo ob univerzitetni diplomi iz koreografije

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

Darovi

Za društvo Rojanski Marijin dom daruje Marija Batagelj 20,00 evrov.

Obvestila

Duhovne vaje za žene in dekleta v Domu blagrov bodo letos potekale od ponedeljka, 17. avgusta zjutraj, do srede, 19. avgusta zvečer. Vodil jih bo

pater Silvin Kranjc. Informacije in prijave na tel. št. 040 299409 pri gospe Normi Jež. Iz Slovenije je predklicna št. 0039.

Vsakoletno romanje na Barbano goriške in tržaške škofije bo v ponedeljek, 31. avgusta 2009. Sv. maša ob 11. uri bo vodil goriški nadškof Dino de Antoni.

ZAHVALA

Mirno počiva v Gospodu naša draga

VERA LOZEJ

Iskrena hvala vsem, ki ste se udeležili zadnjega slovesa in ki ste na katerikoli način počastili njen spomin.

NEČAKINJA MARTA IN VODSTVO SLOVENSKE ZAMEJSKE SKAVTSKE ORGANIZACIJE - TRST

Sv. maša za pokojno bo 14. avgusta ob 18. uri pri Sv. Ivanu

Hvaležno se spominjamo zavedne pripadnice naše narodne skupnosti, dragocene javne delavke in požrtvovalne vzgojiteljice naše mladine, soustanoviteljice in dolgoletne voditeljice Slovenskih tržaških skavtinj

VERE LOZEJ

SLOVENSKA SKUPNOST

In memoriam

Prof. Bojan Pavletič

V zamejstvu odmeva žalostna vest, da je v Ljubljani v petek, 17. julija, umrl profesor Bojan Pav-

skega odseka do leta 1967 in Primorskega dnevnika, kjer je ostal do leta 1984, nato se je še bolj posvetil športnemu združenju Bor.

Bil je med pobudniki Zveze slovenskih športnih društev v Italiji in njen prvi predsednik. Za uspešno organizacijsko delo pri Boru je dobil priznanje Zveze pedagogov telesne kulture Slovenije. Od vsega začetka je pomagal oživljati slovenski šport v Italiji, zlasti pri športnem združenju Bor oz. na Stadionu 1. maja.

letič, pojem slovenskega športa med Slovenci v Italiji, športni organizator in častnikar. Pred kratkim je dopolnil 81 let, saj je bil rojen 7. junija 1928 v Trstu. Že nekaj časa je imel težave z zdravjem, prestal je tudi težko operacijo. Pokojnik je maturiral leta 1948 v Trstu na slovenskem učiteljskem zavodu za študiral na Zavodu za telesno vzgojo in diplomiral 51. leta. Začel je poučevati na Industrijski šoli v Rojanu, od šolskega leta 1953-54 vse do upokojitve pa na tržaškem znanstvenem liceju France Prešeren. Bil je sodelavec našega radijskega častnikar-

Prepričan je bil, da morajo biti šport in mladinske organizacije dejavniki narodne zavezi. Tudi v tej luči je potekalo Pavletičevo publicistično delo. Za knjigo "9 velikih jokov" je prejel nagrado Vstajenje, pred lanskimi božičnimi prazniki pa je pri Slovenskem planinskem društvu Trst izdal knjigo Vrhovi v megli, v kateri opisuje svoje spomine s potepanjem po prelepem slovenskem gorskem okolju ter o osebnih srečanjih s predstavniki rodoljubne organizacije TIGR ter drugimi stebri naše polpretekle zgodovine.

Erik Dolhar

Bogato pevsko ustvarjanje

Pred viškom poletnega delovanja ZCPZ-Trst

Bliža se vsakoletni višek poletnega delovanja Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, se pravi seminar, ki bo letos od 2. do 8. avgusta v Radencih, kamor se pevke in pevci, zborovodje in organisti, ki delujejo v tržaški ZCPZ, vračajo po 13 letih.

Tudi letos je prijav kar veliko, saj bo zbor štel približno sedemdeset pevcev iz raznih župnij na Tržaškem. Ob teh bodo še udeleženci orgelskega tečaja, ki ga bo vodil prof. Matej Lazar, ki je tudi med letom zbiral gojence sobotnega orgelskega tečaja na Tržaškem in ki so ob sklepu šolskega leta 2008/09 nastopili v soboto, 20. junija, v cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah.

Za otroke, ki bodo prišli v Radence, pa bo skrbel Urška Šinigoj, ki jih je že lani zbirala v priljubljenih jutranjih delavnica. Dopoldanske vaje bosta vodila prof. Mirko Ferlan iz Nabrežine, ki mu bo, kot lani sicer, zaupan sklop posvetnih pesmi, medtem ko bo cerkvene pesmi vadih ljubljanski muzikolog in zborovodja prof. Tomaž Faganel. Izbor pesmi in maša bodo nato srčika prihodnjega programa Združenega zbora ZCPZ, ki med letom, pod vodstvom Edija Raceta, sodeluje pri mnogih, zlasti osrednjih verskih

svetanostih na Tržaškem, a tudi v širšem obmejnem prostoru. Letošnje pobude in prireditve v organizaciji ZCPZ so bile kar odmevne. Tradicionalni božični koncert v stolnici sv. Justa v Trstu, ki smo ga priredili 18. januarja, so oblikovali MePZ Lipa iz Bazovice, MoPS in MePZ Sv. Jernej z Opčin, ki so zbranemu občinstvu predstavili zanimiv izbor božičnih skladb primorskih avtorjev. Revija Pesem mladim, ki je bila 21. in 22. marca na Pomorski postaji v Trstu, je bila prava himna otroškemu in mladinskemu petju, saj je nastopilo kar 31 otroških in mladinskih zborov ter skupin s Tržaškega. Približno polovico so predstavljali šolski zbori, kar potrjuje, da se zborovsko petje ponovno in tudi na kakovosten način vrača v naše šole. Kot tradicionalno je ZCPZ organizirala dva koncerta revije Primorska poje v lastni režiji, se pravi v Marijinem domu v ul. Risorta v Trstu in revijo s sakralnim programom v cerkvi sv. Urha v Dolini, sodelovali pa smo tudi pri organizaciji koncerta na Trbižu.

Med uspešnimi pobudami velja omeniti še koncertni poklon skladatelju Stanku Jericiju v cerkvi sv. Janeza Krstnika pri Sv. Ivanu v Trstu, kamor smo v postnem času (28. marca) povabili CPZ Štan-

Povsem "ženski" oddih v Koči sv. Jožefa

Sproščujoče in veselo

Sredi maja se je v Močnikovem domu, pri cerkvi sv. Ivana v Gorici, s prisrčno družabnostjo, ob domači hrani in pijanci ter sproščenem klepetu, končal letoletni tečaj telovadbe, na katerem gospe razgibavajo svoje že zarjavele kosti in mišice pod pozornim in seveda strokovnim vodstvom prof. Maje Leban. Po lanskoletni zelo lepi izkušnji v Koči sv. Jožefa so se tudi letos odločile preživeti teden dni v Žabni-

vih časov, ki se mogočno dviga nad sotesko Zilice nedaleč od trbiške železniške postaje. Brez oklevanja so se po strmih stopničkah in stezi spustile do globoke struge in uživale ob pogledu na bistro vodo. Pretežno sončen dan jih je pospremil tudi v Kranjsko Goro. V njenem ožjem središču so si ogledale stojnice z zelo lepimi izdelki domače obrti, potem pa so se na predlog gospe Zvonke odpravile do tristo let stare Lizenjakove do-

svežem zraku jih je zvalila na Ukvaško planino, kjer so tudi pokramljale s prijazno slovensko gospo, gospodinja zavetišča-gostišča Al Camoscio. Oko je kar "vsrkavalo" lepote gorskega cvetja, duša pa se je umirila ob pogledu na zelene planine in temne gozdove. Žal jim je naliv, zaradi katerega je hudournik Kozarenca prižuborel s silo svojih padcev mimo Koče sv. Jožefa, preprečil, da bi se zadnji dan prelepega oddiha, sicer z vzpenjačo, povzpele do Sv. Višarj. Tisti dan je zavel skoraj zimski piš; sneg je namreč na rahlo pobelil vrhove bližnjih gora. Vzdušje je bilo veselo vse dni. Kosila in večerje so vsem zelo teknila, saj sta bili med "letoviščarji" tudi izvrstni kuharici Mirka in Zvonka, ki je, poleg drugega, pripravila žgance. Bruna pa je vse presenetila s prežganko, juho, ki je bila včasih kar pogosto na naših mizah. Gospa Ivanka pa je imela pravi kuharski tečaj za pravilno pripravo listnatega testa. Spekla je božanske rogljičke! Trije sloki srnjaki so se pod večer predzadnjega dne prikazali iz gozda in zdelo se je, da so se prišli zahvalit Zvonki za priboljške, ki jim jih je vsak večer nosila pod krošnje smrek.

Kapelica sv. Bernarda iz Mentona, mimo katere je vodila romarska pot na Sv. Višarje

cah, na Kozarenci ob robu bujne gozda iglavcev. Od 23 obiskovalcev tečaja se jih je oddihu v gorskem objemu predalo enajst, ki so kar se da v sprostitvenem duhu uživale svobodo počitniškega tedna sredi junija, stran od vsakdanjih domačih skrbi, ki razjedajo naše kratko življenje. Te proste urice pa seveda niso preždele v koči na zapečku! Kje pa! Odpravile so se na razne izlete, izmed katerih jih je prvi popeljal do spomenika avstrijskemu vojaku iz Napoleono-

mačije, ki so jo spremenili v etnografski muzej. V njej je krasno ohranjena črna kuhinja in vse, kar spada vanjo, pa še skrinje, postelje, lončena peč... V kletnih prostorih je urejena tudi spominska soba oz. stalna razstava o življenju in delu Josipa Vandota, literarnega očeta znamenitega Kekca, ki je postal simbol tega lepega koščka slovenske zemlje. Podoben muzej so si ogledale tudi v Ratečah. Tam so bile na ogled, pa tudi naprodaj lepe vezenine, prti, zavese... Želja po

Nepoboljšljive "kafetarice" so se letos oblikovale ob kavici in "capuccinih", ki so jih pripravile v aparatu za kuhanje kave; Koči ga je podarila gospa Nadja. Za nepozabne trenutke v gorski tišini so gospe zelo hvaležne tudi upravitelju Koče sv. Jožefa Danilu Čotarju in vsem (v prvi vrsti g. Marjanu Markežiču), ki so se trudili pri njeni obnovi, po kateri je njena notranjost še prijaznejša in toplejša, zunanost pa lepa in trdna. **JK**

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Odkrivanje Jeruzalema med pisanjem davčne prijave

Nikoli nisem bila dobra pri urejanju lastnih dokumentov. Enkrat letno povlečem na dan škatlo, v katero spravljam dokumentacijo za davčno prijavo, zberem podatke o plačilih, zdravstvenih storitvah in stroških, ki jih lahko odbijem, jih končno le zložim v mapo in se odpravim na urad. V rokah seznam vse dokumentacije in listek z zapisanim terminom sestanka. Če bi mi kdo povedal, da bi pri teh dokaj dolgočasnih opravilih kaj več izvedela o bivanjski politiki mesta, kot je Jeruzalem, bi mu rekla, da je nor. In vendar bi mu na koncu morala pritruditi.

Sedim v malem uradu, še sreča, da ima klimo. Uslužbenec večje lista po papirjih, ki sem jih zložila v mapo, postavlja jih na kupčke. Molče vnaša podatke v računalnik, občasno kaj vpraša, čas je neverjetno raztegnjen. Povsem mu zaupam, zato se začnem razgledovati po uradu, iščoč kaj zanimivega, a zaman. Opažujem srebrni prstan s keltskimi motivi na roki tega gospoda, spomin me pelje v obdobje, ko je valižanska prijateljica skrbno izrisovala take motive z reprodukcij rokopi-sov, hranjenih na Irskem. Nato jih je prenesla še na milimetrski papir in tako dobila shemo za svoje pletenine s keltskimi motivi. Spomine prekine brnenje njegovega telefona. Potem sedim tu pred pisalno mizo, v tisti neprijetni situaciji, ko poslušas vse, kar oseba govori, istočasno pa ne veš, kam naj bi se ozrl. Predvsem v takem uradu, kjer so zidovi povsem goli. Očitno prijateljski klic. Izvem, da je uslužbencu pred mano pred nekaj dnevi umrla mama, da je z ženo in otroki vse v redu, da novembra nastopi novo zaposlitev, da piše doktorsko disertacijo iz geogra-

fije in da si bo zato tudi vse poletje prigaral. Nekaj minut zatem, ko so vsi moji podatki vneseni v njegov računalnik in mi je dodeljena naloga, da se vrnem še z enim manjkajočim papirjem, mu izrečem sožalje. Visoka starost pač, na srečo je bila mama deležna polnega in osrečujočega življenja. Nato me vpraša, ali bi želela videti fotografije, ki so del njegovega raziskovalnega projekta za doktorat iz geografije. V redu, si mislim, zunaj je itak najmanj 35 stopinj, teh pet dodatnih minut na tem hladu se bom le odpočila. In tako mi navdušeno kaže digitalne fotografije, ki prikazujejo urbano razdelitev Jeruzalema, pomen meja med različnimi verskimi skupnostmi, spreminjanje teh meja in prostorski

pomen verskih obredov. Čar tistih krajev me spremlja tudi kasneje, zunaj, v objemu te vročine, ki uspava. Razmišljam o osebah, kot je tale družinski oče, ki po dnevu med številkami in odstotki študira medsebojni vpliv verske pripadnosti in mestne naselitve. Ali pa o zdravstveni delavki v pokojni, ki mi je ponosno povedala, da se je vpisala na vsakodnevni

večerni študijski program umetnostnega liceja. Razmišljam o žrtvovanju prostega časa, o odtegljajih pri spanju in organizacijskih vragolijah, ki jih moraš vnesti v svoj vsakdan, da lahko zdržiš tako dodatno obremenitev. Navsezadnje je odgovor zelo preprost: človek je bitje, ki stalno išče, verjetno ga ravno to iskanje ohranja živega. In navsezadnje se lahko to iskanje izraža v marsičem: tudi v neutrudnem dolgem branju moškega, ki se zaveda, da mu je vid tak močno opešal, da bi ga lahko vsak hip izgubil, in želi izkoristiti čisto vsako uro. Ali pa v nas, ki iščemo tudi malenkostno besedo, dejanje, misel, podobo, ki omisslija vsak dan in ga naredi nekaj več od sosledja opravil.

Z 10. strani

Uspel posvet ...

Pozdrav deželne odbornice za teritorialno načrtovanje, krajevne avtonomije in varnost Federice Seganti: "Prisrčen pozdrav vsem vam. Izražam zadovoljstvo za to pobudo sodelovanja med Deželnim svetom Furlanije Julijske krajine in glavno deželno Direkcijo krajevnih avtonomij v korist krajevnih upraviteljev. Še predvsem novozvoljenih svetnikov, ki so izraz slovenske manjšine v FJK. Zavedamo se, da je boljše poznavanje tehnično-juridčnih instrumen-

to, ki jih sistem daje na razpolago izvoljenim, bistvenega pomena za učinkovito izvajanje lastnega mandata: to velja tako za tiste, ki so znotraj krajevnih uprav del vladnih koalicij, kot tudi onih iz opozicijskih sil. Še predvsem v manjših občinah se v določenih okoliščinah postavlja zahteva po specifičnem izobraževanju, ki lahko poskrbi za trajno rešitev omenjene situacije. S to iniciativo nudimo praktičen, operativen in konkreten odgovor na zahteve po spoznavanju omenjenih instrumentov, ki bo lahko usmerjal delovanje upraviteljev občin in pokrajin v čedalje bolj komplici-

ranem normativnem kontekstu. Ko upravitelj pozna razsežnosti in meje svojih pristojnosti, jih zna potem tudi najbolje izvajati in se s tem izogniti nesporazumom in polemikam, do katerih včasih pride zaradi netočnega poznavanja lastnih pravic in dolžnosti". Segantijeva se je zahvalila že vnaprej vsem, ki bodo poslali nasvete in druga obvestila za naslednjo izpopolnjeno izdajo publikacije. Pozdrav poslanca Ettoreja Rosata je prebral Igor Gabrovec. Rosato je predvsem poudaril pomen politike in javni upravi na vseh ravneh, še posebej na lokalni, tudi v sedanjih časih, ko je zanimanje za politiko manjše kot pred leti.

Premalo poznane botanične vrednosti

Drevesa – bogastvo Nove Gorice

V minulem tednu se je stečajni upravitelj Mipa ukvarjal s tem, kdo bi bil najboljši najemnik Mipovih zmogljivosti do prodaje družbe, ki je v stečaju. V zvezi z Livarno Gorica, drugo aktualno temo, se je vnel čezmejni komunikacijski pingpong o tem, kdo bi moral koga in kdaj obvestiti o postopku razgrnitve dokumentacije za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Pri tem se je izkazalo, da so posamezne instance na lokalni, državni in meddržavni ravni med seboj totalno neusklajene, saj so bili na novogoriški občini le bežno seznanjeni s tem, da razgrnitev poteka na upravni enoti, ki domuje v isti stavbi, na Agenciji RS za okolje, ki deluje v okviru ministrstva za okolje in prostor in vodi postopek pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja, ni so vedeli, ali so z ministrstva dokumentacijo že poslali v Italijo, na Goriški občini pa so protestirali, ker jih agencija ni obvestila o postopku, pa čeprav je to naloga

ministrstva, ki pa komunicira na državni ravni in ne s posameznimi občinami. Skratka, žalostno,

oziroma pozitivno za Livarno, ki se vedno obratuje in vsaj močno zasmrja, če že ne onesnažuje okolice. Nekaj zanimanja je pritegnila tudi informacija o tem, da sta Kosova komisija za preprečevanje korupcije in oddelek poli-

cije za gospodarski kriminal na podlagi anonimke vzela pod drobnogled imenovanje Hitove uprave, saj naj bi šlo pri postopku za sum korupcije. Še kaj bi se našlo, a sem se odločil, da bom pred odhodom na dopust napisal pozitivno nastrojen članek. Gospodarske in družbenopolitične teme so tako takoj odpadle. Kot naročena, se je izkazala pozitivna

ve ulice. Izdali so tudi zloženko z naslovom Drevesa - bogastvo Nove Gorice, v kateri je s fotografijami in tekstom - za kar je poskrbel upokojeni inženir gozdarstva Marjan Šebenik - predstavljenih vseh 16 označenih dreves. Zloženko so izdali v 5000 izvodih, od tega 3000 v slovenskem, preostanek pa v italijanskem in angleškem jeziku. Med 16 označenimi in v zloženki predstavljenimi drevesi so Tisa, Kavkaški krilati oreškar, Navadni jadicovec, Kitajsko dežnikasto drevo, Pavlonija, Navadni koprivovec, Kalifornijska kalocedra, Velevetna magnolija, Črnika, Vednozeleno cipresa, Ameriški javor, Arizonska cipresa, Atlaška cedra, Himalajska cedra, Bodeča smreka in Vrba žalujka. Kot je povedal tajnik novogoriškega turističnega društva, Rajmund Kolenc, so se za ta korak odločili tudi zato, ker je postala Erjavčeva ulica po padcu meje zanimiva sprehajalna promena-da za prebivalce obeh Goric in obiskovalce od drugod. "Označili smo enkratna eksotična drevesa, ki so stara toliko kot mesto, saj so ob rojstvu Nove Gorice sem prišla kot male sadike, danes pa imajo šestdeset let", je še povedal Kolenc in dodal, da so z gibanje

razdelili po turističnih agencijah v Novi Gorici, ter izrazil pričanje, da gre za turistično pridobitev Nove Gorice. Napovedal je tudi, da nameravajo prihodnje leto označiti še vsa neobičajna in neavtohtona drevesa od Erjavčeve ulice do Trga Evrope. S tem naj bi prispevali k temu, da Nova Gorica ne bi bila prepoznavna le kot mesto vrtnic, kar je sicer lepo in prav, ampak kot mesto zelenja in cvetja. Pred vsako od omenjenih dreves so postavili manjšo tablo s slovenskim in latinskim imenom drevesa. Več podatkov o posameznih drevesih pa je zbranih v zloženki, v kateri je tudi zemljevid območja vzdolž Erjavčeve ulice z označenimi lokacijami, kjer stojijo drevesa. V zloženki piše tudi, da je bilo že v gradbenem načrtu načrtovano, da bo Nova Gorica moderno mesto, preplete-

no z zelenimi površinami. Zaradi bližine Jadranskega morja in Alp, ugodnih talnih razmer in primerne razporeda padavin, lahko na območju mesta uspevajo zelo različne vrste rastlin, kar so izkoristili načrtovalci nasadov in v mesto vnesli različne drevesne vrste z vseh koncev sveta. Če bi hoteli predstaviti vse drevesne vrste, ki rastejo v Novi Gorici, bi morali izdati kar zajetno knjigo, zato so se za začetek odločili za označitev in poljudni prikaz le dreves ob avtobusni postaji in Erjavčevi. Glede na to, kako brezkompromisno in ne da bi imeli Novogoričani možnosti soodločanja, so pred časom padli topoli na travniku pred novogoriško občino, ki so bili toliko stari kot označena eksotična drevesa, lahko le upamo, da bo Turistično društvo s pozitivnim, če že ne plemenitim projektom nadaljevalo in pred kruto usodo, ki se ji reče motorna žaga, rešilo še kakšno 60 let staro eksotično drevo, ki bi ga kdo odstranil samo zato, ker mu dela senco oziroma mu ne dela sence, ker mu maže avto, pločnik, balkon, ker... bla bla bla. Bravo Turistično društvo Nova Gorica in čim prej naprej s projektom!

Nace Novak

Znan in še živ obdolženec za pobjo civilnega prebivalstva po drugi svetovni vojni

Morda kmalu obnovitev pogajanj med Slovenijo in Hrvaško

V Sloveniji se proti koncu julija ljudje pogovarjajo o dopustih in počitnicah kot pa o politiki, ki pa močno vpliva na počutje in ravnanja v celotni družbi. V državnem zboru so na izrednem zasedanju pred odhodom poslancev na oddih sprejeli drugi popravek državnega proračuna za letošnje leto. Leta odseva velike finančne težave Slovenije, ki so nastajale in se nadaljujejo zaradi finančno-gospodarske krize. Zaradi težav in zastojev v gospodarstvu, pa tudi zaradi naraščanja brezposelnosti bodo v proračunu zbrali za 746 milijonov evrov manj davkov, kot je bilo načrtovano, za 60 milijonov evrov pa bodo nižja sredstva, pridobljena iz proračuna EU. Primanjkljaj proračuna, to je največje državne blagajne, naj bi znašal skoraj dve milijardi evrov, kar pa naj bi bilo še zmeraj manj od povprečnega primanjkljaja v drugih državah članicah EU.

Razprava o novem, drugem popravku državnega proračuna za leto 2009 je bila zelo polemična, polna obtožb in tudi neresničnih trditev, trajala pa je okoli 18 ur. Premier Borut Pahor je optimistično zatrdil, "da bo proračunski primanjkljaj v višini petih odstotkov bruto domačega proizvoda Slovenije še zagotavljal, da ga bo mogoče v prihodnjih dveh ali treh letih, glede na okre-

vanje in nov zagon gospodarstva, spet spraviti pod mejo treh odstotkov. Branko Grims, poslanec iz opozicije SDS, je v razpravi dokazoval, da ima sedanja vlada pet rekordov: najhitrejša in največje zadolževanje v zgodovini samostojne Slovenije, velik primanjkljaj, ki bi lahko dosegel celo 10 odstotkov bruto domačega proizvoda, hitro upadanje gospodarskih aktivnosti in strmo naraščanje brezposelnosti. Brez dela naj bi bilo kmalu okoli sto tisoč državljanov.

Ministri, poslovneži in politiki imajo zelo različna mnenja o tem, kdaj bo v Sloveniji premagana sedanja kriza. Minister za razvoj in evropske zadeve Mitja Gaspari meni, "da se bo postopni vzpon gospodarstva v Sloveniji verjetno začel v drugi polovici prihodnjega leta. Leto 2010 bo že obdobje skromne gospodarske rasti v Sloveniji in tudi v nekaterih državah območja z evrom". Boštjan Vasle, direktor vladnega urada za makroekonomske analize in razvoj, predvideva, "da v naslednjih dveh letih ni pričakovati bistvenega izboljšanja. Okrevanje gospodarstva bo zelo počasno". Zaradi krize, ki je znižala tudi prihodke večini državljanov, jih na počitnice odhaja manj kot v prejšnjih letih. Mnogi se izogibajo počitnic oz. Hrvaške. Tam imajo namreč posamezniki ali gostin-

sko-turistična podjetja poniževalni odnos do Slovencev. V ljubljanskem časniku Dnevnik se je znani časnikar pritožil, da ga v Dalmaciji glede na registrsko tablico na avtomobilu najprej označijo, da je Slovenec, namesto da bi ga sprejeli le kot gosta, kot opredeljujejo turiste iz drugih držav. Predsednik republike dr. Danilo Türk je sporočil, da letos ne bo letoval v tujini, tudi ne v Dalmaciji oz. na Hrvaškem; počitnice bo preživel v Sloveniji. Premier Borut Pahor pa je zanimal navedbe hrvaške javne televizije, oddajo je ponovila tudi TV Slovenija, "da bo letos letoval v Umagu, kamor prihaja vsako leto". Dejal je, "da letos zaradi kriznih razmer v Sloveniji sploh ne bo odšel na dopust". Pojasnil je nadalje, "da bo večina ministrov vsaj za nekaj dni odšla na dopust. Na zadnji seji vlade pa sem jim povedal, da mora vsak minister opraviti svoje delo, potem pa si lahko vzame dopust".

Glede na sedanje življenjske razmere v Sloveniji so zanimivi podatki in primerjave, ki jih je v nekem pogovoru navedla Lidija Apohal-Vučković iz vladnega urada za makroekonomske analize in razvoj. Pravi, da si v Sloveniji 13% prebivalcev ne more privoščiti primerne prehrane, okrog 30% počitnic, okrog 45% ljudi pa ne bi moglo pokriti nenadnih,

nepričakovanih izdatkov. Poudarja, da so bile življenjske razmere v socializmu gotovo slabše. Res pa je, da življenje v demokratični državi ni več tako predvidljivo, kot je bilo nekoč, kar ljudem povzroča številne strese, ki jim v socializmu niso bili tako izpostavljeni. Stranski učinki brezposelnosti so lahko poslabšanje zdravja, večja kriminaliteta, zasvojenost, alkoholizem. Premier Borut Pahor in predsednica hrvaške vlade Jadranka Kosor se bosta kmalu sestala in poskušala obnoviti pogajanja o meji in drugih nerešenih zadevah med državama. Odnosi med Slovenijo in Hrvaško so najslabši v obdobju od njune osamosvojitve dalje, kar na neki način potrjuje tudi aretacija hrvaškega državljanja, 59-letnega Josipa Zagajskega, ki naj bi izvedel atentat na predsednika slovenske vlade Boruta Pahorja.

Novo pri odkrivanju krivcev za povojne poboje

Generalna državna tožilka Barbara Brezigar je v pogovoru, objavljenem v političnem tedniku Demokracija, sporočila, "da je bila po dolgih letih in trudu končno uvedena preiskava zaradi kaznivga dejanja vojnega hudo delstva zoper civilno prebivalstvo v zvezi s pobjem najmanj 200 ljudi v taborišču Strnišću v Kidričevem poletu leta 1945". Krivec je znan in živ, zoper njega pa je uvedena preiskava.

Marijan Drobež

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Sklep letošnje sezone v Stuttgartu

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica je letošnjo sezono, ki se je v abonmanskem programu vila pod naslovom Odjuga in je ponudila vrsto predstav iz slovenske dramatik, pa tudi tiste, ki se je porodila na področju nekdanje jugoslovanske države, končalo v nemškem mestu Stuttgart, na poslednji postaji posebnega vlaka Orient-Express. V petek, 17. julija, je, kljub nevihti, ki se je razdivjala, in posledično mokremu in spolzkemu odru, dognano izbrana šesterica igralcev, Iztok Mlakar, Gorazd Jakomini, Branko Ličen, Mira LampeVujičić, Primož Pirnat in Bine Matoh, množici nemških gledalcev, v režiji Matjaža Latina, ki je izpostavil lirično noto delo, postregla s trpkim humorom, v sanjske privide ovito in z absurdnim nadihom orošeno predstavo, Orkester Titanik bolgarskega političnega satirika in komediografa Hrista Bojčeva (1950). Publika je predstavo sprejela z bučnim ploskanjem in igralce večkrat priklicala k pok-

lonu. V slovenski prazvedbi je uprizoritev zaživela na odru SNG Nova Gorica marca 2007. Na železniški postaji Nova Gorica, na

Štovičica v izvedbi Zagrebškega gledališča mladih, in Ex-Press, ki sta ga napisala Širin Aktemur Mustafa in Ovul Avkiran, izvedlo

posebej prirejenem vagonu, pa si jo je številna publika ogledala 24. junija letos. Od 21. do 24. junija se je namreč gledališki vlak Orient-Express mudil v Novi Gorici, kjer sta bili na sporedu še predstavi Sedem dni v Zagrebu Tena

pa ga je Turško državno gledališče Ankara. Ta posebni gledališki vlak je dolgo pot iz Turčije v Nemčijo prevozil v sklopu projekta Evropske gledališke konvencije (European Theatre Convention - ETC). Na različnih postajah so

sodelujoča gledališča (poleg omenjenih treh so sodelovala še Narodno gledališče Marin Sorescu Craiova iz Romunije, Srbsko narodno gledališče Novi Sad iz Srbije in Državno gledališče Stuttgart iz Nemčije) uprizorila eno izmed svojih predstav. Turška predstava je bila vezni člen na tem umetniškem popotovanju, zato so jo odigrali na vsakem postanku. Na slovenskih tleh se je vlak ustavil v Ljubljani in Novi Gorici. Žal je bila tu zaradi slabih vremenskih obetov turška predstava uprizorjena v SNG Nova Gorica. Vse tri novogoriške večere je občinstvo polnoštevilno obiskalo, kar je viden znak, da se gledalci tudi v poletnih dneh radi udeležujejo predstav, še posebej na takih nenavadnih prizoriščih.

V začetku naslednje sezone bo Slovensko narodno gledališče Nova Gorica s Slovenskim stalnim gledališčem Trst imelo v gosteh še en mednarodni gledališki projekt, in sicer v mesecu septembru in oktobru. V Kopru, Trstu in Novi Gorici bo namreč potekal festival Neta gledališke mednarodne zveze New European Theatre Action.

Iva Koršič

Kratke

S fotografijami reke Soče vabijo Italijane na obisk v Slovenijo

V Slovenski turistični organizaciji so si omislili več novih oblik spodbujanja tujcev, naj pridejo na obisk ali počitnice v Slovenijo. Tako promocijska akcija se je pričela pred dnevi v Italiji, zlasti v Rimu in Milanu. Slovenija je predstavljena kot bližnje turistično območje, kjer čista in neokrnjena narava omogoča številna doživetja. Akcijo so pripravili v sodelovanju s svetovno znanim proizvajalcem fotoaparata in fotografske opreme, Nikonom. Ta družba je izbrala najboljše mojstre

fotografije, ki so v svoj objektiv ujeli pejsaže ob Soči, eni najlepših rek v Evropi. Najlepše fotografije Soče so natisnili na več kot štiristo velikih plakatih, ki Italijane nagovarjajo na postajah podzemne železnice, na postajališčih mestnih avtobusov in na drugih javnih mestih v desetih mestih na severu Italije ter v rimskem in milanskem metropoli.

Gazele spodbujevalec gospodarskega razvoja Slovenije

V Sloveniji uspešna srednje velika in majhna podjetja imenujejo gazele. Tako so poimenovali tudi že tradicionalna letna srečanja najbolj uspešnih podjetij, gazel. Dr. Viljem Pšeničny, generalni sekretar Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, zatrjuje, da je v Sloveniji kar okoli pet tisoč srednje velikih ali majhnih podjetij, ki imajo pogoje in možnosti za nadaljnjo hitro rast. Po njegovem mnenju bi lahko vso Slovenijo postopno spremenili v eno samo zelo uspešno gazelo. V Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije poudarjajo, da ima vlada razumevanje za vlogo in razvoj podjetij, gazel ter to upošteva tudi v svoji politiki in usmeritvah. Največja težava pa je pridobivanje bančnih posojil za potrebe in nemoteno poslovanje srednje velikih in majhnih podjetij oz. gospodarskih družb. V poslovnih bankah namreč izjavljajo, da nimajo dovolj denarja za kreditiranje stremeljenj in načrtov vseh sicer uspešnih podjetij.

Na Hvaškem v tej sezoni manj slovenskih turistov

Turistične agencije in potovalni uradi v Sloveniji poročajo o upadu letošnje turistične sezone. Vzrok naj bi bila finančno-gospodarska kriza, ki je povzročila zaskrbljenost večine prebivalcev glede njihove prihodnosti, pa tudi pomanjkanje denarja za redno preživljanje, s čimer je, denimo, potovanje kam v tujino za mnoge postalo pravo razkošje. Kakšna bo letošnja sezona, je še prezgodaj ocenjevati, saj bo njen vrh trajal do prve polovice avgusta. Sodeč po anketi časnika Delo, bo tudi letos večina Slovencev odšla na hrvaško obalo, slabih 54 odstotkov. Vendar je to v primerjavi z lanskim letom kar precej manj, saj je tedaj v sosednji državi letovalo okoli 65% prebivalcev Slovenije. Več ljudi bo letos šlo na slovensko obalo ali pa v bližnje evropske države, ki ponujajo cenejše storitve, kot so tiste na Hvaškem.

S ponarejanjem podatkov do slovenskega državljanstva

V Sloveniji policija še zmeraj odkriva primere, ko posamezniki na nezakonit način poskušajo pridobiti slovensko državljanstvo. V Mariboru je preiskovalni sodnik tamkajšnjega okrožnega sodišča nedavno odredil pripor zoper štiri osebe, ki naj bi izdajale lažne podatke in dokumente ter prejemale odkupnine, s čimer bi več deset tujcev pridobilo status stalnega prebivališča v Sloveniji ali celo slovensko državljanstvo. Med osumljenci sta tudi svetovalec iz urada za tujce na upravni enoti v Mariboru in neki zdravnik iz tamkajšnjega zdravstvenega doma, ki je izdajal razna zdravniška potrdila. Za pridobitev slovenskega državljanstva je po zakonu potrebno deset let stalnega prebivanja v Sloveniji. Po podatkih policije so posamezniki v omenjenem mariborskem primeru, ki so jih podkupili, za pridobitev dovoljenja za stalno prebivališče bili voljni plačati pet tisoč evrov, za slovenski potni list in s tem za slovensko državljanstvo pa okoli deset tisoč evrov.

Nov poziv dr. Spomenke Hribar

Treba je razlikovati narodnoosvobodilni boj in revolucijo

Dr. Spomenka Hribar, filozofinja, sociologinja in publicistka, je v sobotni prilogi časnika Delo, 4. julija, objavila na dveh straneh članek z naslovom Opravičevanje revolucije. V njem polemizira z univerzitetnim profesorjem in politikom dr. Ivanom Kristanom, ki je v svojem prispevku, objavljenem v sobotni prilogi najbolj razširjenega ljubljanskega časnika, zatrjeval, da narodnoosvobodilnega boja sploh ne bi bilo, če ne bi

hrkati potekala tudi revolucija. V svojem članku, ki je uperjen zoper trditve omenjenega sogovornika, se dr. Spomenka Hribar ponovno vprašuje, "ali so bile resve žrtve, medvojne in povojne, potrebne za to, da smo v Sloveniji ustvarili novo Jugoslavijo in "pravičnejšo družbo"? Skrunitev njihovega spomina, tudi spomina padlih partizanov, pomeni prav vztrajno enačenje narodnoosvobodilnega boja in revolucije, zaradi česar se partizanskega boja stal-

no držijo tudi zločini revolucije. Vztrajanje pri legitimnosti revolucije nujno spodbija legitimnost narodnoosvobodilnega boja. Zaradi tega ne odstopam od svojega poziva Zvezi združenj borcev za ohranjanje vrednot narodnoosvobodilnega boja, kot naslednici tiste Zveze borcev, ki je predstavljala "hrbtenico" prejšnjemu sistemu, revoluciji (po Kristanovo), da obsodi revolucijo in da izda poziv, naj vsi, ki kaj vedo o povojnih pobojih, to povedo in se neहाjo

Dr. Spomenka Hribar

"skrivati za zaveso molčečnosti", kakršna koli že je. Dokaz, da obstaja - ne glede na to, ali in kako je sankcionirana - je v tem, da več kot šestdeset let po pobojih še ved-

no nimamo pričevanj tistih, ki so bili poleg in res kaj vedo! Je kdo, ki ne bi obsojal povojnih pobojev in povojnega nasilja? Menim, da ne. In kaj imajo "navadni" partizani s temi poboji. Saj mnogi še vedeli niso zanje! Vendar so zaradi vztrajanja Zveze združenj borcev za ohranjanje vrednot narodnoosvobodilnega boja pri identiteti tega boja in revolucije kar naprej potiskani v opravičevanje revolucije. Češ da s tem branijo dostojanstvo partizanskega boja. Prav nasprotno je res! Distanciranje od revolucije pomeni osvoboditev od njenih grehov. "Difer-

enciacija" se med partizani še niti začela ni". Ko se bo začela, bo hudo in grdo. Temu se je mogoče izogniti samo z obsodbo revolucije, ki bo sprostila partizanski boj, ga očistila madeža revolucionarnega nasilja in ohranila vrednote narodnoosvobodilnega boja, ki jih vidim - v svobodoljubju, domoljubju, junaštvu, požrtvovalnosti, solidarnosti, tovarištvu, narodni samozavesti in ponosu. Vse to je lahko vzpodbuda za naprej in podlaga za spoštovanje narodnoosvobodilnega boja in nekdanjih partizanov".

Dr. Spomenka Hribar je v svojem dolgem polemičnem zapisu dr. Ivana Kristana tudi vprašala, "ali je bil v rovu Barbara v Hudi Jami". Zase je zapisala, "da je bila".

M.

Novost na spletu Evropske zveze

Spletna domena.eu kmalu tudi s -č, -š in -ž

Slovenci bodo pri registraciji spletne domene .eu kmalu lahko uporabljali tudi -č, -š in -ž, Bolgari, Grki in Ciprčani pa svoje jezike - cirilico in grško abecedo. Evropska komisija je namreč sprejela nova pravila, ki bodo posameznikom in podjetjem omogočila, da se pod domeno .eu registrirajo z uporabo znakov vseh 23 uradnih jezikov EU. Tako bo mogoče pod domeno .eu kmalu registrirati tudi ime, kot je www. požar. si - to je primer, ki ga je danes ob predstavitvi novih pravil navedla Evropska komisija. Nova pravila ponujajo nove možnosti tudi v številnih drugih državah. Čehi so na primer po navedbah komisije doslej lahko uporabljali le 27 od 42 znakov svoje abecede, Litovci pa 23 od 32. Število registriranih domenskih imen, ki jih je trenutno okoli tri milijone, se je sicer v letih 2007 in 2008 povečalo za 11 odstotkov, ugotavlja Evropska komisija v novem poročilu o razvoju evropske domene najvišje ravni. "Z izbiro domene.

eu podjetja na preprost način pokažejo, da imajo sedež v eni od 27 držav EU in da zanje veljajo visoki standardi zakonodaje EU, zlasti glede varstva podatkov, predpisov na področju varstva potrošnikov ali ureditve finančnega trga", je ob tem povedala komisarka za informacijsko družbo in medije Viviane Reding. "Torej je samoumevno dovoliti, da so domenska imena, ki jih izbirajo Evropejci, tako različna, kot je Evropa sama. Zato smo se odločili, da mora biti domena .eu na voljo v vseh abecedah, ki se uporabljajo v državah članicah, in omogočili uporabo vseh znakov, ki se uporabljajo v 23 uradnih jezikih Evropske unije", je pojasnila komisarka.

Trenutno lahko imena, ki so registrirana pod domeno .eu, vsebujejo le znake od -a do -z, številke od 0 do 9 in znak za pomišljaj. Kot ugotavlja Evropska komisija, ima Bolgarija, ki ne more uporabljati svojih znakov, trenutno eno izmed najnižjih

število registriranih domenskih imen. eu. V Sloveniji je bilo po navedbah Evropske komisije do marca letos registriranih 6385 imen pod domeno .eu. Število registracij pod to domeno se je v letih 2006-2008 v Sloveniji povečalo za 71 odstotkov, v celotni EU pa za 22 odstotkov. Na Cipru, Malti, Portugalskem, Švedskem in v Veliki Britaniji pa se je uporaba celo zmanjšala. K splošnemu povečanju registracij pod domeno .eu je sicer po navedbah komisije prispeval padec cen za registracijo z deset evrov na pet evrov leta 2007 in na štiri evre leta 2008. Število registracij domene .eu se najhitreje povečuje v Vzhodni Evropi - med letoma 2006 in 2008 se je na Poljskem povečalo za 149 odstotkov, v Litvi pa za 142 odstotkov. Domena .eu je četrta najbolj priljubljena domena najvišje ravni z državno kodo, pred njo so le domene .de za Nemčijo, .uk za Združeno kraljestvo in .nl za Nizozemsko. Sicer pa je domena .eu deveta najpogosteje uporabljena domena na svetu. Ob tem velja poudariti, da je Švedska prva, ki je za uradno spletno stran predsedstva EU uporabila to domeno: www.se2009.eu.

Po predlogu novega zakona o zdravstveni dejavnosti V Sloveniji razmejitev na javno in zasebno zdravstvo

Kaže, da je slovenska vlada sprejela zahteve državljanov, društev in ustanov tako imenovane civilne družbe, da uredi razmere v zdravstvu. Zanje so značilne dolge čakalne dobe, primeri

nim zdravstvom. Dogajalo se je, in takšni primeri se nadaljujejo, da nekateri zdravniki dopoldne delajo v javnih bolnišnicah ali zdravstvenih domovih, popoldne oz. v prostem času pa imajo svoje am-

bodo v novem zakonu o zdravstveni dejavnosti jasno razmejili javno in zasebno zdravstvo. Vsako bo moralo delovati po določilih in merilih omenjenega zakona in drugih predpisov z zdravstvenega področja, ki jih še pripravljajo. Za ponazoritev dosedanjih neurejenih razmer v slovenskem zdravstvu navajamo, da so se posamezniki z obiskom zasebne ambulante, kjer so za manjšo storitev plačali 50 evrov, lahko dogovorili z zdravnikom za morebitno hitrejšo operacijo v bolnišnici. Slovenija namenja za zdravstvo 8,17 odstotka bruto domačega proizvoda, kar pomeni okoli 2,7 milijarde evrov letno. Po tej vsoti je Slovenija v povprečju držav članic evropske povezave. Kot je to tudi primer v drugih državah, največ denarja porabijo bolnišnice. Glede števila zdravnikov na vsakih 100 tisoč prebivalcev pa Slovenija zaostaja za razvito Evropo. V Sloveniji pride na vsakih 100.000 prebivalcev 238 zdravnikov, na Švedskem pa imajo na enako število prebivalcev 357 zdravnikov.

M.

korupcije in tudi neurejena razmerja med javnim in zaseb-

bulante. Minister za zdravje Borut Miklavčič poudarja, da

Ob vsesplošni krizi Francozi finančno varnost iščejo v kravah

Vse več Francozov v trenutnih kriznih razmerah in spričo nizkih obrestnih mer za vloge v bankah privarčevanega denarja ne shranjuje zgolj v nogavicah, ampak ga vlaga v krave. Naložba v te živali naj bi skozi prodajo telet omogočila letni donos v višini štiri do pet odstotkov, piše ameriški časnik New York Times; po njem vest prinaša Slovenska tiskovna agencija. Pierre Marguerit, direktor podjetja Elevage et Patrimoine, ki se ukvarja z naložbami v govedo v vzhodnofrancoski regiji Rhone Alpes, je zatrdil, da so krave varna naložba, ki omogočajo dolgoročne donose iz obnovljivega vira. Naložbe v govedo sicer v Franciji niso nekaj novega, saj ta tradicija sega v srednjeveške čase Riharda Levjesrčnega. Naložba v Margueritove krave naj bi skozi prihodke od prodaje telet prinesla med štiri in pet odstotkov donosa po davkih, kar je precej več od trenutnih obrestnih mer na vloge v bankah, ki so zaradi nizkih obrestnih mer v območju evra zelo nizke.

Lani se je obseg poslovanja Margueritove družbe povečal za 40 odstotkov, letos pa se je praktič-

Marguerita velikanski, saj bi lahko dosegel okoli milijon krav le v Franciji in približno šest mi-

no podvojil. "Ljudje so privarčevali denar in ga ne želijo zapraviti. Vrednosti delnic so močno padle in ljudje to vidijo. Potrebujemo nekaj bolj stabilnega, kamor bi denar vložili dolgoročno", je zatrdil 60-letni Marguerit. Trenutno so v Franciji ljudje svoj denar v obliki naložbenih pogodb vložili v 37.000 krav na okoli 880 kmetijah. Tržni potencial te dejavnosti pa je po zagotovilih

lijonov krav v celotni EU. Tipični francoski par naj bi kupil med 10 in 20 krav za okoli 2300 evrov. Vsako leto se kupci nato odločijo, ali bodo prodali teleta ali jih bodo obdržali kot dodatni kapital za prihodnost. Takšna oblika naložb pomeni tudi izjemno dobrodošel vir prihodka za mlečne in živinorejske farme v Franciji, kar jim omogoča dodatne naložbe v izboljšanje infrastrukture.

Ob vsesplošni gospodarski krizi V Sloveniji velike težave tekstilne in oblačilne industrije

V Sloveniji so med sedanjo finančno in gospodarsko krizo morali zapreti več podjetij v tekstilni in oblačilni industriji. Država s tem postopno izgublja svoji tradicionalni industriji, ki sta ji dajali posebno obeležje. Najbolj na udaru je bila Gorenjska, kjer je primarna tekstilna industrija skoraj povsem izginita. Ostala je gospodarska družba Zvezda Kranj, kjer pričakuje nove surovine za proizvodnjo, ki bi družbi omogočile nov zagon. Na območju Celja je sicer še nekaj tekstilnih podjetij, vendar so vsa v težavah in njihova proizvodnja hitro upada. Med

največji problemi v državi je kritično stanje konfekcijskega velkana Mura v Murski Soboti, v katerem je še zmeraj zaposlenih več kot tri tisoč delavcev. V družbi si prizadevajo ohraniti čim več delovnih mest, saj je Mura velikega pomena za celotno Prekmurje. Na Dolenjskem in v Beli krajini je v tekstilni industriji v največjih težavah družba Labod v Novem mestu; polna skladišča izdelkov, ki jih ne morejo prodati, pa imajo v družbi Komet v Metliki. V združenju delodajalcev Slove-

nije so prepričani, da je slabo stanje v tekstilni in oblačilni industriji "rezultat boja slovenskih in evropskih tekstilcev za preživetje". Tekstilna industrija beleži letos 12% padec proizvodnje, oblačilna pa 8%. Število zaposlenih se je v prvi zmanjšalo za sedem, v drugi pa za 8%. Po mnenju delodajalcev, ki delujejo v Gospodarski zbornici Slovenije, "tekstilna industrija deli usodo evropske tekstilne industrije, ki ji ni uspelo zadržati pogroma in prevlade cene-nih kitajskih izdelkov, ki temeljijo na socialnem, okoljskem in cenovnem dampingu".

M.

Slovenija - Finančne težave občin Ljubljana najbolj zadolženo slovensko mesto

V Sloveniji so skoraj vse občine zadolžene, saj njihova sredstva, zbrana v proračunih, ne zadoščajo za financiranje tekočih potreb in projektov. Oviro pri najemanju posojil pa pomeni določilo v zakonu o financiranju občin, da odplačilo finančnih obveznosti ne sme presegati osem odstotkov prihodkov občinskega proračuna. Po najnovejših izračunih so največji dolgovi mesta Ljubljane, kjer zadolženost vsakega prebivalca znaša več kot 600 evrov. To je veliko v primerjavi z 222

evri povprečne zadolženosti prebivalcev drugih občin v Sloveniji. Ljubljanski župan Zoran Jankovič zatrjuje, da je obremenjevanje mestnega proračuna upravičeno in utemeljeno, ker gre za izpolnjevanje njegovega predvolilnega programa, ki so ga meščani potrdili. Dejansko pa gre v marsičem za osebne projekte župana Zorana Jankoviča, ki so dragi in nekateri namenjeni predvsem potrjevanju njegove domnevne veličine. Maša Jesenšek je v uvodniku z

naslovom Veš, župan, svoj dolg? v časniku Delo zapisala naslednje: "Zoran Jankovič gleda na potrebo po novem zadolževanju bolj skozi prizmo svojega političnega uspeha kakor uresničevanja javnega interesa. A Jankovič ne ve niti tega (vsaj tako zatrjuje), ali se bo prihodnje leto potegoval za drugi županski mandat. Dolgovi, ki jih bo pridelal v štirih letih, pa bodo Ljubljančane bremenili še dolgo potem, ko se bo poslovil, saj gre večinoma za dolgoročne kredite. Po koncu tega mandata pa bo tudi nepremično premoženje mestne občine Ljubljana dobrodu osiromašeno".

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 21. julija, ob 14. uri.

Prijetna in senčna pot na Nanoško planoto

Čez gozdove in razgledišča do kmetije Abram

Večkrat ni časa, niti volje, da bi listali po zemljevidih in vodnikih ter načrtovali zahtevne nedeljske izlete, povrh pa nam sploh ni do dolge vožnje z avtomobilom. Pa si vseeno želimo miru in samote, ker nas je strah prerivanja v prenatrpanih planinskih postojankah.

Nič hudega, zato je tu kmetija Abram, na prostrani Nanoški planoti, ki ima poleg vsega kar nekaj dobrih značilnosti. Domačija, ki je obenem planinska postojanka z žigom, je odprta tudi med tednom, obratuje v vseh letnih časih, prostora pa je veliko. Predvsem ob lepem, toplim vremenu je lepo posedati zunaj in prisluhniti utripu gozdnega prostiranja. Pri Abramcu me osebno nekoliko moti tesna kletka z medvedom

Mitkom, ki naj bi sem prišel kot zapuščeni mladič, sama pa se ne morem znebiti občutka, da predstavlja nesrečni ujetnik odlično turistično atrakcijo, ki k Abramcu privablja obiskovalce in zagotavlja zaslužek. Meni se zverina predvsem smili, pa še vonj, ki se širi iz njegovega prebivališča, je neprijeten.

Poznavalci divjih zveri so mi zagotovili, da se to dogaja samo v ujetništvu. Medved na prostosti je izredno čista žival, ki ne oddaja nobenega vonja, tudi kožuh je videti pri prostoživečem medvedu povsem drugače.

No, kakorkoli že, to je trend današnjega sveta. Zaslužek je cilj vsakogar, in kot je trdil že Machiavelli, cilj velikokrat opravičuje sredstva. Mi, ki se s tem ne strinjamo, smo seveda

lastniki rejci in lovci, pa znajo biti pozorni do vegetarijancev in poleg bogatega menija za mesojede ponujajo še nekaj brezmesnih krožnikov. Vsa ponudba je kakovostna in okusna.

No, pa se vrnimo k izletu. Do Abrama se da priti tudi z Nanosa samega, seveda z avtomobilom, mi pa, ki smo ljubitelji zdrave hoje in narave, smo se tja napotili po tihi, lepi, nekaj več kot dve uri dolgi

v manjšini.

Kmetija pri Abramcu se je v zadnjih letih iz malega samotnega gorskega zavetišča razvila v moderen agriturizem, ki se med drugim oskrbuje z lastno vetrno in sončno elektrarno. Poleg tega je večji del ponudbe iz ekološke pridelave, tudi meso. Kljub temu da so

turi iz Gradišča.

Gradišče je naselje pri Vipavi, dobro znano zaradi odlične vinske ponudbe in zatišne lege, ki je primerna za sadjarstvo in vinogradništvo. Verjetno se je treba ravno ugodni legi zahvaliti, da so se prvi ljudje naselili tam že v prazgodovini, in sicer v halštatskem

skem obdobju. Tedaj je Gradišče omenjeno kot prazgodovinska naselbina na Zatrepu nad vasjo. Gre za obdobje starejše železne dobe, ki je na Slovenskem trajala do 300 let pred Kristusom. Od širokega parkirišča na vrhu naselja poteka tudi Gradiška tura, znana zavarovana plezalna pot, ki ni primerna za izletnike z vrtočlavo, se pravi niti za pisca tega članka.

Na Nanos smo se zato odpravili po levi, kamniti poti, ki se začne v sadovnjakih za naseljem. Pot je tlakovana s kamenjem, kar priča, da so v daljni preteklosti po njej vodili živino na planine, z vozovi pa so hodili po seno na visokogorske senožeti. Pot je sicer strma, vendar prijetna in senčna in nas v približno dvajsetih minutah pripelje do prvega razgledišča, ki se odpira proti Ajdovščini in Vipavski dolini. Nekje daleč na severozahodu se mimo Predmeje nadaljuje Nanos v Trnovsko planoto, na jugu pa so vinorodni griči, po katerih Vipavska slovi po celem svetu, ter Kras. Drugo razgledišče na naši poti, sedaj hodimo nekaj več kot pol ure, je lahko že samo po sebi cilj izleta in nosi zlovesče ime Plaz (529 m nadmorske višine). Kakih 50 metrov pod njim je v senci prostor za malico in počitek, saj so domačini tu postavili lezene klopi in mizo. Marsikdo se bo seveda vprašal, od kod tako ime za razgledišče. Gotovih podatkov ni, predpostavljamo pa se, da je ime vezano na neprijetne dogodke iz preteklosti. Pobočja Nanoške planote so namreč močno izpostavljena eroziji in plazovi še danes ogrožajo domačije in vasi. V zadnjih letih se z velikim plazom, ki je dobro viden z raz-

gledišča, borijo prebivalci Lokavca. Plaz, ki mu pravijo Slano, se vali s pobočja Čavna, še pred letom je ob močnih nalivih hudo ogrožal vas. Sanacijska dela se nadaljujejo še danes. No, mi se nimamo česa bati, Plaz nad Vipavo se je v dolgih stoletjih že ustalil in lahko tu v miru posedimo, medtem ko naš pogled nemoteno tava po prostranstvu.

S Plazu do vrha planote je še nekaj senčne in prijetne poti, ki pelje mimo kapelice in skozi borov gozd. Pa smo na Nanosu, točneje na Nanoški planoti, ki s svojimi 65 km² površine, zavzema več kot polovico celotne vipavske občine. Svet je tu še apnenčast, čeprav smo na kraju, kjer Kras meji z visokogorskim svetom; borovi gozdovi, ki segajo od tu do madra, pa predajajo prestol smrekovim in bukovim. Najvišji vrh pogorja sega 1313 m nad morje, svet pa je poln kraških pojavov, dolin, vrtač in jam, predvsem slavnih ledenih jam, ki so, tako pravi izročilo, dolgo v poletje oskrbovale Trst z ledom. Osebno

imam Nanos najraje v pozni pomladi ali zgodnjem poletju, ko pašniki in travniki zacvetijo in lahko tu najdeš najbolj redke, zavarovane vrste. Tu se lahko naučimo modrine spominčic, opojnega vonja šmarnic ter prelestnih barv treh slovenskih lepotic, turške lilije, zlatega jabolka ter brstične lilije. Cvetja je seveda več na travnikih, naša pot do Abrama, ki se na robu borovega gozda odcepi v desno, pa nas vodi predvsem po gozdu, kjer je spomladi ljubiteljem na voljo precej čepaža. Hoja je sedaj prijetna, saj je svet položen, steza pa nas vodi skozi prostran smrekov gozd. Kmalu gremo mimo osamelih stavb in pobočje se začne ponovno dvigati. Nič hudega, to pomeni samo, da imamo še deset minut do cilja. In res je gozd vedno redkejši, pred nami se odpre travnat visokogorski svet in že zagledamo kmetijo z gospodarskimi splotji. Vzpenjanja je konec in pri Abramcu si lahko privoščimo zaslužen počitek.

Suzi Pertot

V senci Big bena, z rock'n rollom v ušesih (4)

Londonski Camden, tisoč in eno čudo

Camden, to je predel, ob katerem enostavno ne moreš biti ravnodušen. Pouličnega življenja je tam na pretek. Turisti tja radi zahajajo, zelo radi pa se tam zadržujejo tudi domačini. Vsak dan so turistom tam na voljo izseki iz najrazličnejših, najbolj čudnih in najbolj "odštekanih" stilov življenja, kul-

cah je krama za zelo ozke tržne niše, ki pa so seveda v londonski metropoli močno zastopane. Stopite v notranjost male trgovine, nad katero visi napis: "Elegant Ghotic lolita", kjer boste našli samo oblačila za najstniška dekletca, ki preživljajo fazo odraščanja, ko so jim bliže mrki pogledi, rahla obsedenost s temačnim in sk-

veških glav in podobnega materiala, ki si vam ga srce poželi. Omeniti velja tudi trgovino Burleska, v kateri bo nežnejšemu spolu na voljo oprema, s katero se v svojih šovih kititi Dita Von Teese.

Le kakih sto metrov stran naletimo na novo veliko trgovino, ki s temačnimi obrisi prejšnjega predela nima nič skupnega. "Cyberdog" je trgovina v dveh nadstropjih, ki jo zlahka zamenjamo za kako zapuščeno tovarno, preoblikovano v kraj za privržence rave zabav. Tecno in house glasba vseskozi nabijata na polno v zelo futurističnih prostorih, ki živijo od elektronike. Tudi uslužbenci se seveda bleščijo v fluorescentnih barvah, v rožnatih in zelenih pričeskah ter z malim morjem piercingov. Prodajajo pa vam čisto vse, kar ima kakršnokoli podobnost s svetom digitalnega, virtualnega in elektronskega. In za vse starosti: če se vam zahoče lahko tudi

svojega dojenčka oblečete tako, da bo izgledal približno kot astronaut, ki se sveti v siju božičnega drevesca. Med bolj domiseljnimi "pogruntavščinami" boste našli tudi majice s tekočimi elektronskimi napisi.

Pizze sredi Londona

V Camdenu lahko naletiš na ljudi vseh narodnosti. Veliko je, evfemistično rečeno, svobodnih podjetnikov, ki si v enem od naj-

Glavna ulica v predelu tržnice v Camdenu je vedno polna turistov

bolj turističnih delov Londona postavijo svojo stojnico in se s tem preživljajo. Japonci prodajajo seveda svoj suši, pri Kitajcih boste našli riž na tisoč in en način, tudi Vietnamci vam bodo postregli s svojimi eksotičnimi specialitetami. Da ne govorimo o Turkih in Arabcih, ki svoje ke babe že itak na veliko izvažajo. No, med bolj pogostimi prodajnimi izložbami naletimo tudi na italijanske pizzerie. Upravljajo jih seveda Italijani, ki se s strankami pogovarjajo italijansko, ker je večina turističnih strank, ki si privoščijo pizzo, Italijani. Gologlav mladenič, star kakih trideset let, svoje stranke kar takoj nagovori v italijanščini. "Naše stranke so predvsem turisti in ve se, katere narodnosti so turisti, ki si zaželi pizzo za kosilo", nam je svoj šesti čut pri nagovarjanju kupcev obrazložil mladenič. "Si ne morete predstavljati, koliko je tukaj Italijanov", je nadaljeval, "tudi sam sem sem prišel kot študent na iz-

menjavo pred tremi leti. Imel sem namen ostati samo kak mesec. Stvari pa so se obrnile drugače". Fant, doma iz Trenta, je namreč v Londonu srečal dekle iz Madrida. Rodila se je ljubzenska zgodba, fant se je odločil ostati v Londonu in je za nekaj časa dekletu sledil celo v Madrid. Odločila sta se nato, da se bosta vrnila v London. "Začela sva skupaj živeti, ustalila sva se tukaj. Ampak žal,

naenkrat se je nekaj zalomilo: trenutno zato preživljam nekoliko čudno situacijo. Selim se namreč iz najinega doma in si moram življenje urediti drugače. Želim se vrniti v Italijo, a se mi ne mudi. Rad bi tukaj opravil še kak dober tečaj angleščine, da se bom lahko vsaj s čim pohvalil v obdobju svojega bivanja v Londonu".

Evropskih tujcev v Londonu je 10%, od tega je še največ Italijanov. Med vsemi ostalimi Evropejci jih je najlažje spoznati. Italijanski turisti namreč vedno iščejo kakega londonskega sonarodnjaka, da bi jim bila komunikacija lažja. "Ja, res nas je Italijanov ogromno", je potrdila italijanska natakarka iz puba v predelu Faringdon, "ampak sama sem izbrala tak predel, ki je manj turistično atraktiven, da bi lahko čim manj govorila italijansko in čim več angleško. Kljub temu da se skušam italijanščini čim bolj izogibati, včasih kar ne morem mimo nje. Toliko je italijanskih turistov".

(dalje
Andrej Čermić

Nočni pogled na London Eye, najbolj znano londonsko razgledno točko

tur in subkultur ter navad, ki so prepojlje mesto njenega veličanstva kraljice Elizabete in mu pridale povsem alternativnih pridih. "Zaklane človeške glave" na prodaj!

Kar turisti občutijo ob prvem pogledu na to pestro četrt, se za domačine udejanja dan za dnem v obliki trgovin in stojnic ter v nekaterih primerih tudi večjih etažnih stavb. Na izložbenih poli-

rnovnostnim, ter so po vsej verjetnosti prvovrstne privrženske zadnje najstniške uspešnice, knjige in filma Twighlit. V trgovini med prodajalci seveda kraljujejo Japonci, saj so "gothic lolite" navsezadnje njihov žanr. Samo korak stran najdete originalnejšo in temačnejšo inačico prejšnje trgovine, Darkside, v kateri boste po želji ob zombijevski preobleki našli tudi "makete" zaklanih clo-

Pavza pred navalom turistov v trgovini na tržnici v Camdenu

POGOVOR Fabio Tommasi, predsednik ŠZ Soča iz Sovodenj

Pozitivna ocena pretekle odbojarske sezone

Fabio Tommasi, predsednik ŠZ Soča iz Sovodenj, je že več let odbornik odbojarskega društva, ki je vse od ustanovitve pred skoraj tridesetimi leti (1981) pomemben dejavnik v goriškem športnem življenju. Odbojka je predvsem med Slovenci na Goriškem zelo priljubljen šport. Dokaz tega dejstva je tudi vzpon zamejskih predstavnikov Mateja Černica in Lorisa Maniaja na italijanski odbojarski Olimp. In prav Matej Černic je svojo odbojarsko pot začel v barvah ŠZ Soče. Sovodensko društvo, njegovi programi in cilji za naslednjo sezono ter obračun sezone, ki se je pravkar sklenila, so bili tudi glavne tematike pogovora.

Kako ocenjuješ letošnjo sezono pri vašem društvu?

Splošna ocena za letošnjo sezono je vsekakor pozitivna. Cilje, ki smo si jih zastavili ob začetku sezone, smo uresničili. Naša članska ekipa je nastopala v C-ligi in dosegla miren obstanek v ligi, in to tri kroge pred koncem prvenstva. Žal nam ni uspelo skozi vso se-

zono igrati v polni zasedbi: takrat, ko nam je to uspelo, smo nanizali tudi štiri zaporedne zmage. Če bi vseskozi igrali v polni postavi, bi prvenstvo nedvomno sklenili v gornji polovici razpredelnice. Naše društvo je bilo zastopano tudi v prvi moški diviziji. Tam so nastopali predvsem mlajši igralci in se uvrstili v zaključni del prvenstva. Na mladinski ravni smo v kategoriji U18 z openskim društvom Slogo hoteli obuditi projekt Rast: na deželni ravni smo dosegli 6. mesto. V ekipi so nastopali tudi trinajstletniki in štirinajstletniki: zaradi tega ocenjujem rezultate v naslednjih sezonah. Tudi sami so v sklopu sodelovanja s ŠZ Slogo njim posodili nekaj mladincev. V ženski konkurenci smo nastopali s člansko ekipo v 1. diviziji. Ogrodje ekipe so dekleta, ki igrajo tudi v mladinski kategoriji U18, kjer smo se uvrstili v playoff pokrajinskega prvenstva. Največje presenečenje pa so po mojem pripravila dekleta v kategoriji U14, ki so na pokrajinski

ravni zasedla četrto mesto.

Pri ŠZ Soča veliko energij vlagate tudi v najmlajše, v osnovnošolce, ki nastopajo v kategoriji minivolley...

Ja, res je. Tudi letos smo organizirali že tradicionalni turnir v Sovodnjah za najmlajše. Udeležilo se ga je dvajset otrok, ki pri nas zahajajo v telovadnico. V letošnji sezoni smo začeli s plodnim sodelovanjem z občino Miren - Kostanjevica. Stopili smo v stik z županom, naše delovanje smo z zanimivim predavanjem predstavili tudi na osnovni šoli. Odziv je bil dober, naenkrat je k nam začelo zahajati sedem ali osem deklet. Mislim, da gre za obojestransko korist. Mi smo dobili lepo število novih mladih odbojarskih, hkrati pa smo naši sosedni občini ponudili "storitev" - odbojko za mlade, ki je doslej še niso imeli. Sami namreč vsem otrokom nudimo tudi prevoz z društvenim kombijem.

Sodelovanje med zamejskimi društvi je pri nas že ustaljena praksa. Novost pa je vzpostavljeno sodelovanje onkraj

meje. Kako ste prišli do te zamisli?

V društvu smo o tem govorili že dalj časa. Miren je zelo blizu naše matične občine, Sovodnje ob Soči. Mirenski župan Martin Zlatko Marušič je bil z našo idejo tudi zelo zadovoljen, po njegovi zasluzi smo obiskali mirensko osnovno šolo. Otroci so takrat z nekaterimi našimi odbojkarji tudi praktično spoznavali prvine našega športa. Sadovi so bili takoj očitni.

Boste to pobudo nadaljevali?

Ja, vsekakor. Stike z mirensko osnovno šolo želimo še utrditi. Prepričani smo tudi, da ne bomo nikomur skakali v zelje, ker v Miru nimajo odbojarske tradicije. Za naslednjo sezono zato upam tudi v nove sveže mirske sile.

Koliko atletov šteje vaše društvo?

Otrok je med petnajst in dvajset. Zelo številna je skupina deklet v kategoriji U14: pri nas jih trenira kakih dvajset. V moški kategoriji U16 imamo devet fantov, v prvi moški diviziji in v članski ekipi pa je dvanajst odbojkarjev. Skupno torej hrani Sočine barve približno sto odbojkarjev in odbojkaric.

Sodelovanje onkraj meje ste vi, čeprav morda v manj uradni obliki, začeli že pred leti, ko ste v vaše vrste povabili nekaj odbojkarjev iz Nove Gorice, Kanala in okolice...

V zadnjih dveh letih so nam na pomoč priskočili štirje fantje iz Kanala. Do njih smo prišli s pomočjo naših slovenskih trenerjev, ki zelo dobro poznajo bogato odbojarsko realnost v Kanalu. Z ekipo so se zelo dobro ujeli, za nekatere je bila letošnja že tretja sezona.

Ob igralcih ste pri Soči imeli že tudi več trenerjev onkraj meje. Gre dejansko za dve plati iste medalje...

Danes je pri nas Boris Jelavič. On

je iz Kanala in nam je zato v zelo veliko pomoč. Naša ekipa je vsekakor povprečno zelo mlada. Nekateri od današnjih odbojkarjev so v članski ekipi začeli že pri šestnajstih ali sedemnajstih. Naš cilj ni samo agonistične na-

našega društva. Poleg elementa narodnosti in slovenskega jezika seveda namenimo veliko pomembnost formiranju mladih odbojkarjev in odbojkaric in njihovemu zdravemu odraščanju. To tudi ne pomeni, da smo zapro-

to društvo. Imamo namreč tudi nekaj italijanskih deklet v društvu, ki imajo pri nas možnost srečati slovensko stvarnost. Trener jim lahko govori slovensko, ker ga one razumejo. Vedno tudi radi poudarjamo, da je pogovorni jezik med trenerjem in igralci pri vseh naših ekipah slovenščina. **Kdo so vaši trenerji?**

Moško člansko ekipo v C-ligi vodi Lucio Battisti. Moške mladinske ekipe in 1. moška

divizija sta zaupani Borisu Jelaviču. Dekleta v 1. diviziji in U18 trenira Paola Uršič, mlajša dekleta v U14 pa Štefan Cotič. Otroci v kategoriji minivolley vadijo pod vodstvom Roberta Stublja.

Kako načrtujete naslednjo sezono?

V glavnem želimo obdržati vse ekipe iz komaj sklenjene sezone. Žal ne bomo mogli več računati na žensko ekipo U18, ker so dekleta presegla starostno mejo za mladinska prvenstva. Verjetno pa bomo lahko nastopali z dekleti v kategoriji U16 glede na to, da je bilo lani v mlajši kategoriji U14 kar dvajset deklet. Čakajo nas sedaj meseci, ko si bomo morali odbojarski zavijati rokave.

Kakšni bodo vaši cilji?

V C-ligi bo to čimprejšnji obstanek tudi zaradi dejstva, da bo prvenstvo verjetno še kakovostnejše, kot je bilo letos. Miren obstanek, torej. Vsak boljši rezultat bo pozitivno presenečenje.

Andrej Černic

Turnir miniodbojke v Sovodnjah, ki ga je marca letos organizirala ŠZ Soča

Rokometni klub Pallamano iz Trsta

Obsojen na tekmovanje v nižji ligi

Prav pred nekaj tedni smo pohvalili tržaške predstavnike v moških ekipnih športih in poudarjali, da je slovenski prispevek k tržaškemu športu vse bogatejši. Med omenjenimi uspešnimi okolji je bil tudi rokometni klub Pallamano Trieste, ki je zdaj ponovno v središču pozornosti, to pot pa - kot sicer že tedaj napovedano - v bolj žalostnih okoliščinah. Pred dvema letoma so se tržaški rokometarji zaradi pomanjkanja finančnih sredstev morali odreči najvišji italijanski ligi, v kateri so prednjačili dolga desetletja in

faktotuma Giuseppeja Lo Duca je tako znova začelo iz tretje lige (formalno A2, saj sta pred njo v Italiji elitna in A1 liga) in z na novo osnovanim delom s koprskim strokovnjakom Fredijem Radojkovičem na čelu z dvema zaporednima napredovanjema spet pristalo tam, kjer je bilo pred odpovedjo, se pravi v elitni ligi, kamor Pallamano Trieste po kakovosti dela, tradiciji, naraščanju in občinstvu navsezadnje tudi sodi. Toda brž ko je bilo treba načrtovati ekonomske okvire novičnega nastopanja v elitni ligi, se je spet zataknilo. V

si z igralnim kadrom pomagali sami, pa tudi pristojbine za vpis in ostali stroški so bili v nižjih ligah manjši. Najvišje tekmovanje pa zahteva nekoliko višji denarni vložek, ki bi ga društvo samo nikakor ne zmoglo. Lo Duca je v juniju - kot to počenja že celo vrsto let - poklical na pomoč institucije in grozil, da se zna ponoviti zgodba izpred dveh sezon, če se ne nabere potreben denar. Posluha in virov iz javnih blagajn pa ni bilo od nikoder, tako da so pri Pallamano Trieste kot zadnji poskus apelirali še na civilno iniciativo navijačev in Tržačanov, ki jim je pri srcu usoda ekipe s sijajno preteklostjo. Z nabirko so postali bogatejši za kakih deset tisoč evrov, kar pa še zdaleč ni bilo dovolj za vpis v elitno italijansko rokometno prvenstvo, ligo, v kateri se igra za državni naslov

elitnemu tekmovanju, vabilo v katerega je sprejela ekipa iz Ancone, ki je izgubila majski finale play-offa A2 lige prav v polni zgodovinski športni palači na Čarbolli. Tedaj so v domačih vrstah na igrišču na primer sodelovali Radojkovičev sin Jan, odlični Kranjec Matej Nadoh, zamejski Slovenec Marko Sardoč, Hrvat Tin Tokić (ki je študentska leta preživel v slovenskem Dijaškem domu), na širšem spisku rokometarjev pa sta bila tudi mlada Križana David Sedmak in Ivan

zerva, je zamenjavo pravic vsaj odprl vrata Tržačanom v drugo, A1 ligo, drugače bi bi-

Giuseppe Lo Duca

zbrali, zahvaljujoč se široko-grudnosti in navezanosti na rokomet navadnih občanov (če le ne bodo le-ti zahtevali denarja nazaj, ker je elitna liga splavala po vodi).

Pa smo pri stvari. Lo Duca je upravičeno potožil, da prispeva Acegas košarkarskemu drugoligašu (katerega predsednik je tržaški župan Roberto Dipiazza) za prav gotovo ne bolj mamljivo igralno raven po milijon evrov letno, rokometnemu klubu pa ni v Trstu nihče pripravil pomagati z nekaj deset tisoč evri, ki bi zadostovali za dostojno igranje v elitni ligi. Z milijonom evrov - je še dejal Lo Duca, ki je v svojem klubu aktiven že štirideset let in ga v mestu poznajo prav vsi, očitno pa nima pravih botrov in njegova športna panoga ni prav za nikogar zanimiva - bi zmagali nov državnih naslov in najbrž postali še evropski klubski prvaki povrh. Tako pa bodo - z vrhunskim Radojkovičem še dalje na klopi, toda ob predvidenem razumljivem begu najboljših igralcev - spet morali tekmovati v prvenstvu, ki ga bodo bržkone (zaman) dobili z levo roko. Športni (in politični) paradoksi mesta Trst...

skupaj zbrali kar sedemnajst državnih naslovov. Društvo dolgoletnega predsednika in

zadnjih dveh sezonah so v klubu precej zategnili pas in močno omejili izdatke, saj so

in uvrstitev v evropske pokale. Tako so se morali s težkim srcem še drugič odpovedati

Kerpan... S tem da je klub iz Mark sprejel izziv višje lige kot re-

pa si bodo za nastopanje v isti konkurenci kot lani pomagali še s tistimi sredstvi, ki so jih